

**ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
«УКРАЇНА»**

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

*Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису*

ДМИТРЕНКО РОМАН МИКОЛАЙОВИЧ

УДК 355.454(477)

ДИСЕРТАЦІЯ

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОКУРОРСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ УКРАЇНИ**

12.00.07 «адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право»

Подається на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Р.М. Дмитренко

Науковий керівник – **Ковальська Віта Володимирівна**, доктор юридичних
наук, професор

Київ – 2019

АНОТАЦІЯ

Дмитренко Р. М. Адміністративно-правові засади прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2019.

У дисертації на основі аналізу національних та міжнародних нормативно-правових актів, вивчення наукових праць провідних науковців-адміністративістів здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення наукового завдання щодо визначення поняття, принципів та особливостей адміністративно-правових засад прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, а також сформульовано основні напрямки їх удосконалення. У результаті проведеного дослідження викладено низку висновків та пропозицій, які мають як теоретичне, так і практичне значення.

Визначено поняття та зміст прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. Зміст прокурорської діяльності у сфері виконання покарань полягає у виконанні обов'язків, спрямованих на забезпечення дотримання прав і свобод людини під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи, а також, дотримання законності адміністраціями органів і установ виконання покарань у своїй повсякденній діяльності.

З'ясовано основні ознаки прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, а саме: об'єкт прокурорської діяльності у сфері виконання покарань – стан законності під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а

також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи людини; суб'єкт прокурорської діяльності у сфері виконання покарань – прокуратура; особливий характер діяльності – сфера виконання покарань; мета прокурорської діяльності у сфері виконання покарань – забезпечення дотримання прав і свобод людини та сприяння їх реалізації; прокурорська діяльність у сфері виконання покарань має державно-владний характер і є підзаконною.

Розкрито особливості внутрішньої прокурорської діяльності у сфері виконання покарань (спрямована на організацію реалізації функціоналу усіх підрозділів, працівників, а також на ефективне використання сил і засобів) та зовнішньої прокурорської діяльності у сфері виконання покарань (спрямована на забезпечення реалізації прав і свобод людини з визначеного напрямку).

З'ясовано цілі і завдання прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. Так, основними цілями прокурорської діяльності у сфері виконання покарань можна визнати забезпечення ефективної діяльності органів і установ виконання покарань щодо: захисту прав і свобод людини в режимі правообмеження; контролю за законністю дій стосовно умов та порядку у місцях несвободи; профілактики та протидії новим правопорушенням; запобігання катуванням чи нелюдському поведженню із затриманими, взятими під варту чи засудженими.

Охарактеризовано принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. Розширено перелік основних принципів прокурорської діяльності у сфері виконання покарань до яких віднесено: принцип динамічності прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; принцип невторчання органів прокуратури в організацію внутрішньої діяльності органів і установ виконання покарань; масштабність прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; принцип розподілу компетенції органів прокуратури залежності від

особливостей виконання покарань; принцип повноти інформації, її об'єктивності та достовірності щодо питань, якими опікується прокуратура у сфері виконання покарань.

Розкрито зміст адміністративно-правового забезпечення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. Здійснено класифікацію нормативно-правових актів, що регламентують прокурорську діяльність у сфері виконання покарань, а саме: Конституція України, міжнародні угоди, які ратифіковано Верховною Радою України, Кодекси України, закони України, постанови Верховної Ради України, Укази Президента України, накази Генеральної прокуратури України.

З'ясовано, що основні положення адміністративного законодавства у сфері виконання покарань спрямовані на: закріплення загальних фундаментальних принципів; врегулювання порядку діяльності органів і установ у сфері виконання покарань; організацію та порядок перебування обмежених в правах осіб; регламентацію діяльності прокурорської діяльності у сфері виконання покарань.

Надано характеристику компетенції та повноважень органів прокуратури щодо здійснення діяльності у сфері виконання покарань. Визначені законом обов'язки запропоновано доповнити такими зобов'язаннями: завжди і за будь-яких обставин, відповідно до норм чинного законодавства, гідно виконувати свої обов'язки у сфері виконання покарань; діяти в межах своїх повноважень чесно і неупереджено; сприяти максимальній реалізації особистої свободи громадян в умовах правообмежень; завжди пам'ятати, що реалізація повноважень прокуратури здійснюється в інтересах суспільства; керуватися в повсякденній діяльності принципом законності та справедливості.

Уточнено форми та методи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. Акти органів прокуратури, як різновид правових форм прокурорської

діяльності у сфері виконання покарань, класифіковано: 1) за сферою застосування: внутрішні – звернені до підпорядкованих органів прокуратури та окремих працівників (видаються з питань організації прокурорської діяльності, стосовно кадрових питань тощо); зовнішні – спрямовані за межі системи органів прокуратури; 2) за предметом: акти, що регламентують напрямки прокурорської діяльності; акти, стосовно організації співпраці, координування; акти матеріально-технічного та фінансового забезпечення; акти щодо кадрового забезпечення; 3) за юридичними ознаками: індивідуальні – видаються при застосуванні норм права стосовно конкретної особи або події; нормативні – видаються при встановленні норм права, обов'язкові для виконання всіма прокурорами (регламент, інструкція тощо); 4) за суб'єктами: акти спрямовані на врегулювання відносин: з іншими органами держави; з недержавними організаціями; з окремими громадянами; 5) за формою видання: письмові; усні; б) за назвою: наказ, вказівка, інструкція, розпорядження.

Визначено поняття методів прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як сукупності способів та засобів цілеспрямованого впливу на дії органів і установ у сфері виконання покарань з приводу захисту прав затриманих, взятих під варту чи засуджених.

Вивчено та узагальнено особливості відповідальності та контролю за здійсненням прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. Запропоновано усунути недоліки існуючого механізму притягнення прокурорів до юридичної відповідальності, що полягають зокрема у можливості прокурора реалізувати право на відставку, уникаючи при цьому звільнення за вчинення дисциплінарного проступку.

Визначено основні завдання удосконалення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань: здійснення заходів щодо забезпечення ліберального функціонування системи виконання покарань; сприяння гуманізації системи

виконання покарань відповідно до якого людина – основний орієнтир, еталон і критерій істинності всього онтологізму прокурорської діяльності; здійснення заходів з питань протидії злочинності в місцях несвободи, запобіганню катувань або іншим діям, які принижують гідність затриманих, взятих під варту та засуджених; створення умов для реалізації принципу законності та справедливості в системі виконання покарань.

Визначено напрями ефективності реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, а саме: а). адміністративно-правове регулювання. Основними недоліками визначено: велику кількість суперечливих нормативно-правових актів адміністративного законодавства відповідно до яких здійснюється прокурорська діяльність у сфері виконання покарань; відсутність системності та комплексності адміністративного законодавства стосовно врегулювання однорідних завдань; пріоритетність розпорядчих, дозвільних, заборонних та обмежувальних адміністративних актів, що і формують правовий механізм реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; декларативність та колізійність окремих норм адміністративного законодавства, що врегульовує механізм реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; перевага відомчих нормативно-правових актів; протиріччя норм адміністративного законодавства у сфері виконання покарань; б). організаційне забезпечення. Серед основних недоліків даного фактору можна визнати те, що політичні, правові та організаційні процеси реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань виражають, з одного боку, її відносну самостійність, а, з іншого боку – являють собою діалектичну єдність і протиріччя.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першим системним комплексним дослідженням, у якому окреслено особливості адміністративно-правових засад прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України та запропоновані шляхи їх удосконалення. За результатами

проведеного дослідження сформульовано нові наукові положення та висновки, запропоновані особисто здобувачем. Основні з них такі:

уперше :

- запропоновано визначення поняття прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як сукупності професійних і відповідальних дій працівників органів прокуратури, спрямованих на забезпечення дотримання законності, захисту прав і свобод людини під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням її особистої свободи;

- встановлено, що найбільш дієвим інструментарієм для розкриття змісту прокурорської діяльності у сфері виконання покарань є праксеологічний (діяльнісний) підхід, згідно з яким прокурорська діяльність становить саме діяльність органів прокуратури відповідно до її функцій. Отже, прокурорська діяльність у сфері виконання покарань є видом державної діяльності, що спрямована на практичну реалізацію її функцій та завдань;

- визначено захист прав людини в сфері виконання покарань як комплексну систему передбачених нормами права засобів, способів та процедур, застосування яких можливе як самою особою, права якої порушені, так і компетентними органами;

удосконалено:

- визначення поняття адміністративно-правової регламентації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як врегулювання адміністративних правовідносин, які виникають між органами прокуратури і іншими суб'єктами і учасниками у сфері виконання покарань;

- визначення поняття цілей прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як кінцевого результату, спрямованого на забезпечення законності у

сфері виконання покарань та захист прав, свобод і законних інтересів тимчасово обмежених у них громадян;

- перелік основних завдань прокурорської діяльності у сфері виконання покарань до яких віднесено повернення довіри громадян за рахунок: відкритості і прозорості, тобто інформування громадян про прийняті рішення; дотримання принципу рівності всіх перед законом, справедливості, законності; боротьби з корупцією, як в межах своєї системи, так і в державі в цілому;

- розуміння поняття принципів прокурорської діяльності у сфері виконання покарань під якими запропоновано розуміти основні положення, позитивні закономірності, які закріплені у правовій формі, реалізуються в процесі здійснення прокурорської діяльності та відображають закони розвитку відносин у сфері виконання покарань;

- розуміння поняття сфери в адміністративному праві як кола адміністративних правовідносин, явищ, процесів, які охоплені одним спільним напрямом, предметом, особливістю;

- розуміння змісту форм прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як однорідних за характером і правовою природою дій, в яких реалізується компетенція органів прокуратури;

- напрямки альтернативного покарання та обґрунтовано застосування громадських санкцій та заходів, які виключають державний примус та будуються на принципі залучення громадського впливу на поведінку правопорушника;

- наукові положення, відповідно до яких особливості відповідальності прокурора у сфері виконання покарань визначаються суспільно-політичними процесами, а також характеризуються багатоаспектністю та багатогранністю;

отримали подальшого розвитку:

- визначення місця прокурорської діяльності у сфері виконання покарань за такими позиціями – прокурорська діяльність у сфері виконання покарань як

складова: правоохоронної діяльності; державної діяльності; юридичної діяльності; кримінально-виконавчої діяльності; соціальної діяльності;

- підстави, які негативно впливають на ефективність притягнення прокурора до юридичної відповідальності, а саме: а) недосконалість норм чинного законодавства, які закріплюють порядок та підстави притягнення працівника органів прокуратури до відповідальності; б) порушення на практиці компетентними органами принципу рівності усіх перед законом та невідворотності відповідальності;

- положення стосовно то, що принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань відображаються у структурних елементах механізму адміністративно-правового регулювання прокурорської діяльності, а саме: у нормах адміністративного права, які регламентують процес організації і функціонування органів прокуратури у сфері виконання покарань; у адміністративно-правових відносинах, які конкретизують права й обов'язки органів прокуратури і адміністрацій органів та установ виконання покарань; в актах тлумачення змісту норм адміністративного законодавства;

- класифікація обов'язків працівника прокуратури, що здійснює свою діяльність у сфері виконання покарань, зокрема на: загальні, які притаманні всім працівникам державної служби; спеціальні – притаманні всім працівникам прокуратури; специфічні – притаманні прокурорам, діяльність яких реалізується у сфері виконання покарань;

- розуміння змісту поняття інформаційної безпеки у сфері виконання покарань, яка є складовим компонентом загального інформаційного забезпечення, полягає у комплексі заходів захищеності інформації від несанкціонованого доступу, використання чи знищення та спрямована на реалізацію прав і свобод тимчасово обмеженої в них людини.

Практичне значення отриманих результатів дисертації полягає в тому, що вони використовуються та можуть бути використані:

– у науково-дослідній сфері – для подальшого розроблення адміністративно-правових засад прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права від 06.04.2018 р.);

– у правотворчості – під час внесення змін та доповнень до норм та положень адміністративного законодавства, що регламентує здійснення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України;

– у правозастосовній діяльності – під час здійснення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України (акт впровадження прокуратури Харківської області від 20.03.2018 р.);

– у навчальному процесі – для підготовки підручників, навчальних посібників, курсів лекцій з дисциплін «Організація роботи і управління в органах прокуратури України», «Правові засоби протидії корупції», «Прокурорський нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях», а також під час викладання вказаних навчальних дисциплін (акт впровадження Національної академії прокуратури України від 11.04.2018 р.).

Ключові слова: адміністративно-правові засади, прокурорська діяльність, сфера виконання покарань, нормативно-правове забезпечення, прокурор, відповідальність, завдання, принципи, форми, контроль, методи, адміністративне законодавство.

SUMMARY

Dmitrenko R. M. Administrative and legal principles of prosecutorial activity in the field of execution of punishments of Ukraine. – *Qualifying scientific work (manuscript).*

Thesis for a Candidate Degree in Law in specialty 12.00.07 – Administrative Law and Process; finance law; information law. – Open International University of Human Development «Ukraine», Research Institute of Public Law, Kyiv, 2019.

In the dissertation, based on the analysis of national and international legal acts, the study of scientific works of leading scientific, a theoretical synthesis was made on the basis of analysis of the scientific works of the leading scientific-administrative experts, and a new solution to the scientific task was proposed regarding the definition of the concept, principles and peculiarities of the administrative and legal principles of prosecutorial activity in the field of execution of punishment, and also formulated the main directions of their improvement. As a result of the study, a number of conclusions and suggestions are presented that have both theoretical and practical significance.

The concept and content of prosecutorial activities in the field of execution of sentences are defined. The content of the prosecution activity in the field of execution of sentences is to fulfill the duties aimed at ensuring the observance of human rights and freedoms during the execution of judicial decisions in criminal cases, as well as in the application of other coercive measures related to restrictions on personal freedom, as well as, adherence to the law by the administrations of penitentiary organs and institutions in their daily activities.

The basic signs of prosecution activity in the field of execution of punishments are found out, namely: the object of prosecutorial activity in the field of execution of punishment - the state of legality during execution of court decisions in criminal cases, as well as in the application of other measures of coercive nature related to restriction

personal freedom of a person; the subject of prosecutorial activities in the field of execution of sentences - the prosecutor's office; special nature of activity - sphere of execution of punishment; the purpose of prosecutorial activities in the field of execution of punishments - ensuring the observance of human rights and freedoms and promoting their implementation; the prosecution activity in the field of execution of sentences is state-owned and is subordinate.

The peculiarities of internal prosecution activity in the sphere of execution of punishment (aimed at organizing the implementation of the functional of all units and employees as well as the effective use of forces and means) and external prosecutorial activities in the field of execution of punishments (aimed at ensuring the realization of human rights and freedoms in a particular direction) are revealed.

The goals and tasks of the prosecutor's activity in the field of execution of punishments are determined. Thus, the main objectives of prosecutorial activities in the field of execution of sentences can be recognized as ensuring the effective functioning of bodies and penal institutions for: protection of human rights and freedoms in the right of restriction; control over the lawfulness of actions regarding conditions and order in places of non-freedom; prevention and counteraction to new offenses; prevention of torture or inhuman treatment with detainees, detained or convicted.

The principles of prosecutorial activities in the field of execution of sentences are described. The list of basic principles of the prosecution activity in the field of execution of punishments has been expanded: the principle of the dynamism of prosecutorial activities in the field of execution of sentences; the principle of non-interference of the prosecutor's offices with the organization of internal activities of penitentiary bodies and institutions; the scope of prosecutorial activities in the field of execution of sentences; the principle of distribution of competence of the prosecutor's office depending on the peculiarities of punishment; the principle of completeness of

information, its objectivity and reliability regarding the issues that the procurator's office carries out in the field of execution of punishment.

The content of administrative and legal provision of prosecutorial activities in the field of execution of punishment is disclosed. The classification of normative legal acts regulating prosecutorial activities in the field of execution of punishment is carried out, namely: the Constitution of Ukraine, international agreements ratified by the Verkhovna Rada of Ukraine, the Codes of Ukraine, the laws of Ukraine, resolutions of the Verkhovna Rada of Ukraine, decrees of the President of Ukraine, orders of the General Prosecutor's Office of Ukraine.

It was clarified that the basic provisions of administrative law in the field of execution of penalties are aimed at: consolidation of general fundamental principles; regulation of the order of activity of bodies and institutions in the field of execution of punishment; organization and procedure of stay of persons with limited rights; the regulation of the activity of prosecutorial activities in the field of execution of sentences.

The description of the competence and powers of the prosecutor's offices in carrying out activities in the field of execution of sentences is given. The statutory duties are proposed to be supplemented with the following obligations: always and in any circumstances, in accordance with the norms of the current legislation, to perform their duties in the field of execution of sentences duly; act within its authority honestly and impartially; to promote the maximum realization of personal freedom of citizens in the conditions of rights restrictions; always keep in mind that the exercise of the powers of the prosecutor's office is carried out in the interests of society; guided in the daily activities of the principle of legality and justice.

The forms and methods of prosecutorial activities in the field of execution of sentences are specified. Acts of the Prosecutor's Office as a kind of legal forms of prosecutorial activities in the field of execution of sentences are classified: 1) in the

sphere of application: internal - appealed to subordinate bodies of the prosecutor's office and individual employees (issued on issues of organization of prosecutorial activities, concerning personnel issues, etc.); external - directed beyond the boundaries of the organs of the public prosecutor's office; 2) by subject: acts regulating prosecutorial activities; acts concerning the organization of cooperation, coordination; acts of material and technical and financial provision; acts on staffing; 3) on legal grounds: individual - issued in the application of the law in relation to a particular person or event; normative - issued in the establishment of the rules of law, mandatory for all prosecutors (regulations, instructions, etc.); 4) for the subjects: the acts aimed at regulating relations: with other bodies of the state; with non-governmental organizations; with individual citizens; 5) in the form of the publication: written; Oral 6) by name: an order, an instruction, an instruction, an order.

The concept of methods of prosecutorial activities in the field of execution of punishments as a set of methods and means of purposeful influence on the actions of organs and institutions in the field of execution of punishments concerning the protection of the rights of detainees, detained or convicted are defined.

The peculiarities of responsibility and control over the implementation of prosecutorial activities in the field of execution of sentences are studied and summarized. It is proposed to eliminate the disadvantages of the existing mechanism for prosecutors to be brought to legal liability, in particular the ability of the prosecutor to exercise the right to resign, while avoiding dismissal for committing a disciplinary offense.

The main tasks of perfection of the prosecution activity in the sphere of execution of punishment are defined: implementation of measures to ensure the liberal functioning of the system of execution of sentences; promotion of humanization of the system of execution of punishment according to which a person - the main benchmark, standard and criterion of truth of all ontology of prosecutorial activities; carrying out

measures on combating crime in places of non-freedom, prevention of torture or other actions that undermine the dignity of detainees, detainees and convicts; creation of conditions for the implementation of the principle of legality and justice in the system of execution of punishment.

The directions of the effectiveness of the prosecution activity in the field of execution of punishments are determined, namely: a). administrative-legal regulation. The main disadvantages are: a large number of contradictory regulations of administrative law, according to which prosecutorial activities in the field of execution of sentences are carried out; the lack of systematic and complex administrative legislation regarding the settlement of homogeneous tasks; the priority of regulatory, permitting, prohibiting and restrictive administrative acts, which form the legal mechanism for the implementation of prosecutorial activities in the field of execution of sentences; declarative and conflict of laws of certain norms of administrative legislation, which regulates the mechanism of the implementation of prosecutorial activities in the field of execution of sentences; the superiority of departmental legal acts; contradiction of the norms of administrative law in the field of execution of sentences; b). organizational support. Among the main shortcomings of this factor, one can admit that the political, legal and organizational processes of the implementation of prosecutorial activities in the field of execution of sentences express, on the one hand, its relative independence, and on the other hand, they represent dialectical unity and contradiction.

The scientific novelty of the results obtained is that the dissertation is the first systematic comprehensive research that outlines the peculiarities of the administrative and legal principles of prosecutorial activities in the field of execution of sentences of Ukraine and proposes ways of their improvement. According to the results of the study, new scientific positions and conclusions proposed personally by the applicant are formulated. The main ones are:

for the first time:

- the definition of the notion of prosecutorial activities in the field of execution of sentences is proposed as a set of professional and responsible actions of the prosecutor's office staff aimed at ensuring compliance with the lawfulness, protection of human rights and freedoms while executing judicial decisions in criminal cases, as well as in the application of other measures of a coercive nature, with the limitation of her personal freedom;

- It has been established that the most effective tool for disclosing the content of prosecutorial activities in the field of execution of sentences is the praxisological (activity) approach, according to which prosecutorial activity is precisely the activities of the prosecutor's office in accordance with its functions. Thus, prosecutorial activities in the field of execution of sentences are a kind of state activity aimed at the practical realization of its functions and tasks;

- the protection of human rights in the field of execution of sentences is defined as a complex system of the means, methods and procedures stipulated by the norms of law, the application of which is possible both by the person whose rights are violated and by the competent authorities;

improved:

- definition of the concept of administrative and legal regulation of prosecutorial activities in the field of execution of sentences as a settlement of administrative legal relations that arise between the prosecutor's office and other actors and participants in the field of execution of sentences;

- definition of the purpose of prosecutorial activities in the field of execution of penalties as a final result aimed at ensuring the legality of the execution of sentences and protection of the rights, freedoms and legitimate interests temporarily limited to their citizens;

- a list of the main tasks of the prosecution in the field of execution of penalties, which include the return of citizens' confidence at the expense of: openness and transparency, that is, informing citizens about the decision; observance of the principle of equality of all before the law, justice, legality; the fight against corruption, both within its system and in the state as a whole;

- understanding the concept of the principles of prosecutorial activities in the field of execution of sentences, which is proposed to understand the basic provisions, positive laws that are enshrined in the legal form, are implemented in the process of prosecution and reflect the laws of development of relations in the field of execution of sentences;

- understanding of the concept of sphere in administrative law as a circle of administrative relations, phenomena, processes, which are covered by one common direction, subject, feature;

- understanding of the content of the forms of prosecutorial activities in the field of execution of sentences as homogeneous in nature and legal nature of actions in which the competence of the prosecutor's office is implemented;

- areas of alternative punishment and justified the use of public sanctions and measures that exclude state coercion and are based on the principle of engaging in public influence on the behavior of the offender;

- scientific provisions, according to which the peculiarities of the responsibility of the prosecutor in the field of execution of sentences are determined by socio-political processes, as well as characterized by multispection and versatility;

got further development:

- definition of the place of prosecutorial activities in the field of execution of punishment on the following positions - prosecution in the field of execution of sentences as a component: law enforcement activities; state activities; legal activity; criminal-executive activity; social activities;

- grounds that adversely affect the effectiveness of prosecutor's prosecution, namely: a) imperfection of the norms of the current legislation, which establish the procedure and grounds for bringing an employee of the prosecutor's office to justice; b) in practice, the competent authorities violate the principle of equality of all before the law and the inevitability of liability;

- provisions concerning the fact that the principles of prosecution in the field of execution of punishment are reflected in the structural elements of the mechanism of administrative and legal regulation of prosecutorial activities, namely: in the rules of administrative law that regulate the process of organization and functioning of the prosecutor's office in the field of execution of sentences; in administrative-legal relations, which specify the rights and responsibilities of the prosecutor's offices and administrations of penitentiary bodies and institutions; in acts of interpretation of the content of the norms of administrative law;

- the classification of the duties of the prosecutor's office, which carries out its activity in the field of execution of sentences, in particular: general, which is inherent in all employees of the civil service; special - inherent to all employees of the prosecutor's office; specific - inherent to prosecutors whose activities are implemented in the field of execution of sentences;

- understanding of the content of the notion of information security in the field of execution of sentences, which is an integral part of the general information support, consists in the complex of measures to protect information from unauthorized access, use or destruction and aimed at the implementation of rights and freedoms temporarily limited to them rights.

The practical significance of the results of the thesis is that they are used and can be used:

- in the research area - for further development of the administrative and legal principles of prosecutorial activities in the field of execution of sentences of Ukraine (the act of introduction of the Research Institute of Public Law dated April 6, 2018);

- in law-making - during the introduction of amendments and additions to the norms and provisions of the administrative law governing the conduct of prosecutorial activities in the field of the execution of sentences in Ukraine;

- in law enforcement activities - during the execution of prosecutorial activities in the field of execution of sentences of Ukraine (Act of introduction of the prosecutor's office of Kharkiv region from March 20, 2018);

- in the educational process - for the preparation of textbooks, manuals, lectures on disciplines «Organization of work and administration in the organs of the public prosecutor's office of Ukraine», «Legal remedies for combating corruption», «Prosecutor's supervision of observance of laws in the execution of court decisions in criminal proceedings», and also during the teaching of the specified academic disciplines (the act of introduction of the National Academy of Public Prosecutor of Ukraine dated April 11, 2018).

Key words: administrative-legal principles, prosecution activity, sphere of punishment, normative-legal provision, prosecutor, responsibility, tasks, principles, forms, control, methods, administrative legislation.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ
в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Дмитренко Р.М. Принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України: адміністративно-правова регламентація. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. Вип. 33. Ч. 2. Т. 2. С. 184–189.

2. Дмитренко Р.М. Цілі і завдання прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України: адміністративно-правові засади. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2016. Вип. 6–2. Т. 3. С. 112–117.

3. Дмитренко Р.М. Напрями удосконалення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України: адміністративно-правові засади. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. № 1. Том 3. С. 134–138.

4. Дмитренко Р.Н. Административно-правовая характеристика прокурорской деятельности в сфере исполнения наказаний Украины. *Право и закон*. 2018. № 2. С. 133–138. (Кыргызская Республика)

5. Дмитренко Р.М. Адміністративно-правове забезпечення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2018. Вип.2. Т. 3. С. 130–135.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Дмитренко Р. М. Цілі прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України. *Становлення громадянського суспільства в Україні: нормативноправове підґрунтя: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 6–7 трав. 2016 р.)*. Дніпропетровськ : ГО «Правовий світ», 2016. С. 135–136.

7. Дмитренко Р. М. Проблеми, завдання і фактори реформування прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. *Стан та перспективи розвитку юридичної науки: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 2–3 верес. 2016 р.)*. Дніпро: ГО «Правовий світ», 2016. С. 94–97.

8. Дмитренко Р. М. Прокурорська діяльність у сфері виконання покарань України: поняття та ознаки. *Сучасні наукові дослідження представників юридичної науки – прогрес законодавства України майбутнього: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 13–14 січня 2017 р.)*. Дніпро: ГО «Правовий світ», 2017. С. 98–99.

9. Дмитренко Р. М. Принцип справедливості прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України. *Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 14–15 липня 2017 р.)*. К.: Центр правових наукових досліджень, 2017. С. 96–98.

10. Дмитренко Р. М. Зміст та сутність прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. *Право, суспільство і держава: форми взаємодії: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 12–13 січня 2018 р.)*. К.: Центр правових наукових досліджень, 2018. С. 106–107.

які додатково відображають наукові результати дисертації

11. Дмитренко Р. М. Забезпечення прокурорського нагляду органами прокуратури Харківської області під час виконання кримінальних покарань та застосування інших заходів примусового характеру. *Вісник прокуратури*. 2018. № 10. С. 70–73.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	23
ВСТУП.....	24
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ УКРАЇНИ.....	34
1.1 Поняття та зміст прокурорської діяльності у сфері виконання покарань.....	34
1.2 Цілі і завдання прокурорської діяльності у сфері виконання покарань.....	46
1.3 Принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань.....	54
Висновки до розділу 1.....	65
РОЗДІЛ 2. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ УКРАЇНИ.....	71
2.1 Адміністративно-правове забезпечення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань.....	71
2.2 Компетенція та повноваження органів прокуратури щодо здійснення діяльності у сфері виконання покарань.....	85
2.3 Форми та методи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань.....	108
Висновки до розділу 2.....	132
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ УКРАЇНИ.....	138
3.1 Відповідальність та контроль за здійснення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань.....	138
3.2 Завдання і напрями удосконалення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань.....	146
Висновки до розділу 3.....	157
ВИСНОВКИ.....	161
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	166
ДОДАТОК.....	188

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ГПУ – Генеральна прокуратури України

ЄС – Європейський Союз

КАСУ – Кодекс адміністративного судочинства України

КВК України – Кримінально-виконавчий кодекс України

КДКП - Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів

КК України – Кримінальний кодекс України

КМ України – Кабінет Міністрів України

КМЄС - Консультативна місія Європейського Союзу

КПК України – Кримінальний процесуальний кодекс України

КУпАП - Кодекс України про адміністративні правопорушення

НАЗК - Національне агентство з питань запобігання корупції

РПУ - Ради прокурорів України

ВСТУП

Обґрунтування теми дослідження. Сталий демократичний розвиток України залежить від чіткої, відповідальної, скоординованої діяльності всіх правоохоронних органів, які покликані захищати свободи людини і громадянина, сприяти реалізації їх прав. Звичайно, значна роль у виконанні таких завдань належить прокуратурі України. Проблематика здійснення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань є предметом багаторічних дискусій в українській юриспруденції, оскільки безпосередньо стосується життя кожної людини.

Актуальність теми полягає в тому, що наразі прокурорська діяльність перебуває на етапі реформування відповідно до стандартів та принципів європейської демократичної спільноти. Трансформація цієї діяльності є обов'язковою умовою інтеграції України до Європейського Союзу. За таких умов особливої уваги потребує розробка теоретичних засад прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, оскільки ці питання стосуються захисту прав людини в умовах правообмежень.

Незважаючи на важливість теоретичних розробок щодо удосконалення діяльності прокуратури у сфері виконання покарань зумовлених сучасним станом правозахисної діяльності в державі, значною кількістю порушень прав, свобод та законних інтересів людини та громадянина можна констатувати, що дана проблематика залишається без відповідної уваги і реакції науковців. Разом з тим, окреслена тематика має комплексний характер, який не обмежується науковими положеннями адміністративного права у сфері виконання покарань. Сучасні дослідження, пов'язані з прокурорською діяльністю у сфері виконання покарань, переважно направлені на вивчення дотримання законності адміністраціями установ стосовно забезпечення умов тримання осіб, які

засуджені до позбавлення волі.

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями. Проблематику, пов'язану з дослідженням засад прокурорської діяльності, сфери виконання покарань безпосередньо досліджували такі науковці-адміністративісти, як О.В. Агеєв, О.В. Анпілогов, Є.Ю. Бараш, М.Н. Берідзе, М.М. Бурбика, С.В. Зливко, О.М. Курко, О.М. Литвак, Т.Є. Мироненко, Є.М. Попович, О.В. Старцев, В.С. Шуба, М.К. Якимчук та інші.

Незважаючи на велику кількість наукових праць присвячених прокурорській діяльності, різним аспектам сфери виконання покарань, зазначимо, що системного, комплексного дослідження, присвяченого адміністративно-правовим засадам прокурорської діяльності у сфері виконання покарань в адміністративній науці не існує. У юридичній літературі практично не дослідженими залишаються питання про сутність і правову природу цілей прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, її функцій, форм. Дискусійним також залишається питання про основні принципи, методи органів прокуратури в сфері виконання покарань, доцільність та обсяг їх нормативно-правового закріплення. Законодавчо не закріплено поняття «прокурор», «прокурорська діяльність». Неefективно врегульовані питання притягнення працівників прокуратури до юридичної відповідальності, контролю за здійсненням прокурорської діяльності.

Теоретичну базу дослідження становлять праці відомих науковців у галузі адміністративного права, а також авторів інших галузевих правових наук: В.Б. Авер'янова, О.Ф. Андрійко, В.І. Бабенка, Д.М. Бакаєва, О.М. Бандурки, Є.Ю. Бараша, Ю.П. Битяка, М.М. Бурбики, В.В. Галуцька, І.П. Голосніченка, Ю.М. Грошевого, Л.М. Давиденка, О.В. Джафарової, Є.В. Додіна, О.О. Домашенка, В.В. Доненка, О.Ю. Дрозда, О.Ф. Кобзаря, В.В. Ковальської, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова, М.В. Косюти, В.М. Кравчука, О.В. Кузьменко,

М.П. Курило, О.М. Курка, О.М. Литвака, А.А. Манжули, М.В. Микитюка, М.І. Мичко, В.В. Новікова, О.І. Остапенка, Є.М. Поповича, П.М. Рабіновича, М.В. Руденка, Є.Ю. Соболя, В.В. Сухоноса, В.О. Шамрая, П.В. Шумського, М.К. Якимчука та ін.

Недостатня наукова розробка зазначених питань негативно позначається на правоохоронній, правозахисній діяльності, сприяє вчиненню правопорушень. Ці та інші проблеми адміністративно-правових засад прокурорської діяльності у сфері виконання покарань обумовлюють вибір теми дисертаційного дослідження. Зазначене підкреслює наукове та практичне значення дисертації, її актуальність. Дана проблематика повинна вивчатися і вдосконалюватись безперервно, з урахуванням особливостей реформування прокурорської діяльності в сучасних умовах.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Дисертаційне дослідження спрямоване на реалізацію основних положень Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015 – 2020 роки, схваленої Указом Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015, Стратегії державної кадрової політики на 2012–2020 роки, схваленої Указом Президента України від 1 лютого 2012 р. № 45, Плану дій Ради Європи для України на 2015–2017 рр. від 21 січня 2015 р. Роботу виконано відповідно до наукової теми «Правове забезпечення державного будівництва та розвитку політичної системи» Пріоритетних напрямків розвитку правової науки на 2016-2020 рр., затверджених Постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 03 березня 2016 р. та відповідно до теми «Правове регулювання суспільних відносин на основі правових режимів: адміністративний, фінансовий та правоохоронний аспекти» плану фундаментальних досліджень Інституту права та суспільних відносин Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» на 2018-2020

рр., затверджених Вченою радою Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» 28 грудня 2017 р. (номер державної реєстрації 0107U008696).

Мета і завдання дослідження. *Мета* дисертаційного дослідження полягає у визначенні поняття, принципів та особливостей адміністративно-правових засад прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, а також визначенні основних напрямків її удосконалення.

Для досягнення окресленої мети в дисертації необхідно вирішити такі *завдання*:

- визначити поняття та зміст прокурорської діяльності у сфері виконання покарань;
- з’ясувати цілі і завдання прокурорської діяльності у сфері виконання покарань;
- охарактеризувати принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань;
- розкрити зміст адміністративно-правового забезпечення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань;
- надати характеристику компетенції та повноважень органів прокуратури щодо здійснення діяльності у сфері виконання покарань;
- уточнити форми та методи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань;
- вивчити та узагальнити особливості адміністративної відповідальності та контролю за здійсненням прокурорської діяльності у сфері виконання покарань;
- визначити завдання і напрями удосконалення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань.

Об’єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають під час здійснення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань.

Предмет дослідження становлять адміністративно-правові засади прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України.

Методи дослідження. В дисертації застосовано комплекс сучасних загальних та спеціальних методів наукового пізнання відповідно до особливостей об'єкта і предмета дослідження. *Історико-правовий* метод використано при вивченні та дослідженні актів адміністративного законодавства України, що дало змогу проаналізувати стадії становлення та розвитку прокурорської діяльності (розділ 1). *Системно-структурний* метод допоміг з'ясувати цілі, завдання, принципи, форми та методи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань (підрозділи 1.2, 1.3, 2.3). *Порівняльно-правовий* метод застосовувався для порівняння норм адміністративного і трудового законодавства, міжнародних нормативно-правових актів щодо врегулювання прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, окреслення особливостей адміністративної відповідальності працівників органів прокуратури, контролю за здійсненням прокурорської діяльності (підрозділи 2.1, 3.1). *Логіко-семантичний* метод сприяв вивченню та уточненню понятійного апарату в аналізованій сфері (розділи 1–3). *Формально-догматичний* метод уможливив виявлення недоліків адміністративно-правового врегулювання компетенції та повноважень органів прокуратури щодо здійснення діяльності у сфері виконання покарань (підрозділ 2.2). *Формально-логічний* метод використано для формулювання висновків, завдань і напрямів удосконалення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань (розділи 1–3). Для виявлення ймовірності, об'єктивності, достовірності, невідповідності адміністративно-правового регулювання прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України застосовувалися методи *статистичного і документального аналізу*.

Нормативну основу дисертаційного дослідження становить Конституція України, акти адміністративного законодавства України, зарубіжних країн, рішення Конституційного Суду України.

Інформаційною та емпіричною базою дослідження стали довідкові видання, статистичні матеріали та узагальнення практики органів прокуратури у сфері виконання покарань України.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першим системним комплексним дослідженням, у якому окреслено особливості адміністративно-правових засад прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України та запропоновані шляхи їх удосконалення. За результатами проведеного дослідження сформульовано нові наукові положення та висновки, запропоновані особисто здобувачем. Основні з них такі:

уперше :

– запропоновано визначення поняття прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як сукупності професійних і відповідальних дій працівників органів прокуратури, спрямованих на забезпечення дотримання законності, захисту прав і свобод людини під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням її особистої свободи;

– встановлено, що найбільш дієвим інструментарієм для розкриття змісту прокурорської діяльності у сфері виконання покарань є праксеологічний (діяльнісний) підхід, згідно з яким прокурорська діяльність полягає саме у діяльності органів прокуратури відповідно до її функцій; отже, прокурорська діяльність у сфері виконання покарань є видом державної діяльності, що спрямована на практичну реалізацію її функцій та завдань;

– визначено захист прав людини у сфері виконання покарань як комплексну систему передбачених нормами права засобів, способів та процедур,

застосування яких можливе як самою особою, права якої порушені, так і компетентними органами;

удосконалено:

– визначення поняття адміністративно-правової регламентації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як врегулювання адміністративних правовідносин, які виникають між органами прокуратури і іншими суб'єктами і учасниками у сфері виконання покарань;

– визначення поняття цілей прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як кінцевого результату, спрямованого на забезпечення законності у сфері виконання покарань та захист прав, свобод і законних інтересів тимчасово обмежених у них громадян;

– перелік основних завдань прокурорської діяльності у сфері виконання покарань до яких віднесено повернення довіри громадян за рахунок: відкритості і прозорості, тобто інформування громадян про прийняття рішень; дотримання принципу рівності всіх перед законом, справедливості, законності; боротьби з корупцією, як в межах даної системи, так і в державі в цілому;

– розуміння поняття принципів прокурорської діяльності у сфері виконання покарань під якими запропоновано розуміти основні положення, позитивні закономірності, які закріплені у правовій формі, реалізуються в процесі здійснення прокурорської діяльності та відображають закони розвитку відносин у сфері виконання покарань;

– розуміння поняття сфери в адміністративному праві як кола адміністративних правовідносин, явищ, процесів, які охоплені одним спільним напрямом, предметом, особливістю;

– розуміння змісту форм прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як однорідних за характером і правовою природою дій, в яких реалізується компетенція органів прокуратури;

– напрямки альтернативного покарання та обґрунтовано застосування громадських санкцій та заходів, які виключають державний примус та будуються на принципі залучення громадського впливу на поведінку правопорушника;

– наукові положення, відповідно до яких особливості відповідальності прокурора у сфері виконання покарань визначаються суспільно-політичними процесами, а також характеризуються багатоаспектністю та багатогранністю;

отримали подальшого розвитку:

– визначення місця прокурорської діяльності у сфері виконання покарань за такими позиціями – прокурорська діяльність у сфері виконання покарань як складова: правоохоронної діяльності; державної діяльності; юридичної діяльності; кримінально-виконавчої діяльності; соціальної діяльності;

– підстави, які негативно впливають на ефективність притягнення прокурора до юридичної відповідальності, а саме: а) недосконалість норм чинного законодавства, які закріплюють порядок та підстави притягнення працівника органів прокуратури до відповідальності; б) порушення на практиці компетентними органами принципу рівності усіх перед законом та невідворотності відповідальності;

– положення стосовно того, що принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань відображаються у структурних елементах механізму адміністративно-правового регулювання прокурорської діяльності, а саме: у нормах адміністративного права, які регламентують процес організації і функціонування органів прокуратури у сфері виконання покарань; у адміністративно-правових відносинах, які конкретизують права й обов'язки органів прокуратури і адміністрацій органів та установ виконання покарань; в актах тлумачення змісту норм адміністративного законодавства;

– класифікація обов'язків працівника прокуратури, що здійснює свою діяльність у сфері виконання покарань, зокрема на: загальні, які притаманні всім

працівникам державної служби; спеціальні – притаманні всім працівникам прокуратури; специфічні – притаманні прокурорам, діяльність яких реалізується у сфері виконання покарань;

– розуміння змісту поняття інформаційної безпеки у сфері виконання покарань, яка є складовим компонентом загального інформаційного забезпечення, полягає у комплексі заходів захищеності інформації від несанкціонованого доступу, використання чи знищення та спрямована на реалізацію прав і свобод тимчасово обмеженої в них людини.

Практичне значення отриманих результатів дисертації полягає в тому, що вони використовуються та можуть бути використані у:

– *науково-дослідній сфері* – для подальшого розроблення адміністративно-правових засад прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права від 06.04.2018 р.);

– *правотворчості* – під час внесення змін та доповнень до норм та положень адміністративного законодавства, що регламентує здійснення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України;

– *правозастосовній діяльності* – під час здійснення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України (акт впровадження прокуратури Харківської області від 20.03.2018 р.);

– *навчальному процесі* – для підготовки підручників, навчальних посібників, курсів лекцій з дисциплін «Організація роботи і управління в органах прокуратури України», «Правові засоби протидії корупції», «Прокурорський нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях», а також під час викладання вказаних навчальних дисциплін (акт впровадження Національної академії прокуратури України від 11.04.2018 р.).

Апробація результатів дисертації. Одержані узагальнення і висновки

дисертації було оприлюднено здобувачем на п'яти міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Становлення громадянського суспільства в Україні: нормативноправове підґрунтя» (м. Дніпропетровськ, 6–7 трав. 2016 р.), «Стан та перспективи розвитку юридичної науки» (м. Дніпро, 2–3 верес. 2016 р.), «Сучасні наукові дослідження представників юридичної науки – прогрес законодавства України майбутнього» (м. Дніпро, 13–14 січня 2017 р.), «Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування» (м. Київ, 14–15 липня 2017 р.), «Право, суспільство і держава: форми взаємодії» (м. Київ, 12–13 січня 2018 р.).

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 192 сторінки. Список використаних джерел нараховує 206 найменувань і займає 22 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ УКРАЇНИ

1.1 Поняття та зміст прокурорської діяльності у сфері виконання покарань

У системі державної влади в СРСР, а згодом і в пострадянських країнах прокуратура традиційно відігравала значну роль. До реформи прокуратура України мала великий обсяг повноважень як у межах, так і поза межами системи кримінального права: розслідування злочинів, нагляд за всіма кримінальними процесами, представництво держави і громадян в судах по некримінальних справах, роль обвинувача в рамках інквізиційного кримінального судочинства радянського типу, нагляд за правоохоронними та пенітенціарними органами. Вона також здійснювала так званий «загальний нагляд», що наділяв прокурорів величезними повноваженнями в усіх сферах суспільного життя, якими ті часто зловживали. Крім того, число прокурорів на душу населення в Україні було найбільшим серед європейських країн, система обвинувачення працювала централізовано, в авторитарному стилі, притаманному військовим органам управління, і потерпала від поширеної корупції. Все це вимагало глибоких функціональних та інституційних реформ прокуратури.

Ідея створення прокурори є однією із найсуперечливіших тем в Україні. Прокуратура виникла в результаті тривалого створення механізму боротьби зі злочинністю, і звичайно, вплинули на її формування зразок побудови прокуратури в Європі, яка покликана була, найперше - захищати коштовності Корони.

Сам термін «прокуратура» (від лат. *procurator* - піклуюсь, керую) означає державний орган, який здійснює нагляд за точним виконанням законів, дотриманням законності і притягненням до суду правопорушника.

Так, посада прокурора у Франції з'явилася наприкінці XII століття, коли король захотів мати представників у судах по всій країні для захисту своїх інтересів і доведення своїх поглядів на судові справи, які стосувалися громадськості.

У Великобританії до XVII-XVIII століттях панувала система приватного обвинувачення. Жоден державний службовець не був призначений прокурором, ні на місцевому, ні на національному рівні. Генеральний прокурор Англії міг ініціювати переслідування, але робив це тільки у випадках, які мали особливе значення для Корони. Однак, від досить часто брав під контроль приватні обвинувачення. За таких випадків, від подавав судовий наказ (анг. *nolle prosequi*) яким забороняв відповідний судовий розгляд і у таких справах рішення приймалися на розсуд прокурора.

У низці держав світу прокуратура функціонує в системі органів виконавчої (Данія, Єгипет, Італія) та судової влади (Грузія, Литва та ін.) і навіть існує у вигляді органу, що підзвітний і підконтрольний вищим колегіальним державно-партійним органам країни (Китай, Куба, Північна Корея) або ж взагалі відсутня (Ватикан, Катар, Кувейт). Утім у переважній більшості країн світу, як і в Україні, прокуратура не належить до законодавчої, виконавчої чи судової гілок влади.

Офіційно незалежна українська прокуратура була створена в 1991 році. У 1995 році Україна стала членом Ради Європи (РЄ) і взяла на себе зобов'язання провести реформу в країні відповідно до стандартів РЄ. Вони включають такі вимоги, як незалежність прокурорів, їх свобода від політичного впливу, спеціалізація, належна винагорода, соціальне забезпечення, належна вища освіта

і безперервна підготовка, повага до поділу влади і подібні обов'язки та зобов'язання як держав-членів, так і окремих прокурорів [15].

Хоча Закон «Про прокуратуру» 1991 року часто змінювався, і пропонувалось чимало нових законопроектів, реальних змін не відбувалось. Прокуратура завжди використовувалася в якості потужного інструменту впливу, починаючи з місцевого рівня і закінчуючи національним, тому реальної політичної волі реформувати прокуратуру в цілях обмеження її повноважень ніколи не було.

У серпні 2013 року до Венеціанської комісії був офіційно внесений ще один законопроект, який загалом отримав позитивну оцінку Венеціанської комісії. Переважна більшість її рекомендацій була врахована, 31 жовтня 2013 року законопроект був поданий на розгляд Верховної Ради України, і врешті-решт 14 жовтня 2014 року відповідний закон було прийнято[43].

Новий закон містить чимало інституційних новел, спрямованих насамперед на децентралізацію та наближення української прокуратури до європейських стандартів. Ці нововведення включають нову прозору процедуру початкового добору прокурорів Кваліфікаційно-дисциплінарною комісією (далі - КДК). Крім того, було розширено гарантії процесуальної автономії прокурорів, вжито заходів щодо кращого захисту незалежності прокуратури від неправомірного політичного впливу та втручання в роботу прокурорів. Такі заходи включають створення органів самоврядування (всеукраїнської конференції працівників прокуратури та Ради прокурорів) та щорічні перевірки доброчесності підрозділом внутрішньої безпеки. Найнижчий рівень прокуратури був реорганізований у 178 місцевих прокуратур замість приблизно 700 районних прокуратур.

Незважаючи на наявність чіткої «дорожньої карти» реформи, закріпленої в новому Законі «Про прокуратуру», спільного бачення майбутнього інституції

відповідні політичні суб'єкти не мають. Їх погляди часто сильно відрізняються від позицій громадянського суспільства, міжнародного співтовариства і прокурорів. На обговорення було винесено чимало пропозицій: від миттєвого і радикального перегляду всієї системи до призупинення або навіть повернення реформи назад. Громадськість погано розуміла діяльність цієї інституції та її реформи.

2 червня 2016 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя») [19], який було підписано Президентом 28 червня і офіційно опубліковано 29 червня. 30 вересня 2016 року набули чинності поправки до Конституції. Значною мірою змінений текст передбачає інший статус і більш вузькі повноваження прокуратури. Однак, на відміну від судів, нічого не йдеться про прокурорське самоврядування, і загалом поправки практично не впливають на інституційну складову прокуратури, тобто на її структуру і методи роботи.

23 вересня 2016 року до Комітету Верховної Ради з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності внесено законопроект № 5177 щодо змін до законодавства про прокуратуру відповідно до нової структури Конституції. Проте 10 квітня 2017 року Комітет вирішив, що законопроект потребує доопрацювання. На сьогодні чинним є текст Закону «Про прокуратуру» від 2014 року з фрагментарними змінами.

Ще в 1995 році, перед вступом до Ради Європи, Україна взяла на себе зобов'язання перетворити прокуратуру з карального органу на установу, яка відповідає європейським стандартам. Однак лише 14 жовтня 2014 року був прийнятий новий Закон «Про прокуратуру», який був підготовлений з урахуванням більшості європейських рекомендацій. Експерти визнали, що вона заклала «міцний фундамент відповідно до європейських стандартів і потреб сучасної системи кримінальної юстиції».

Сталий демократичний розвиток України залежить від чіткої, відповідальної, скоординованої діяльності всіх правоохоронних органів, які покликані захищати свободи людини і громадянина, сприяти реалізації їх прав. Значна роль у виконанні таких завдань належить прокуратурі України.

Прокурорська діяльність наразі перебуває на етапі реформування, приведення у відповідність до європейських норм і сучасного світогляду. Трансформація цієї діяльності є однією з обов'язкових умов інтеграції України в Європейський Союз та зміцнення її позиції у міжнародній демократичній спільноті. У зв'язку з цим однією з центральних проблем в системі організації функціонування органів прокуратури є розробка теоретичного підґрунтя прокурорської діяльності у сфері виконання покарань.

Сьогодні, прокурорська діяльність у сфері виконання покарань направлена, переважно, на вивчення відповідності умов тримання засуджених до позбавлення волі осіб вимогам законів України та міжнародним стандартам з урахуванням перевірки законності дій адміністрацій установ.

Органами прокуратури в сфері виконання покарань перевіряється стан дотримання вимог чинного законодавства.

В установах виконання покарань, досить часто, порушують вимоги законодавства про працю, її оплату та охорону, зокрема, під час відрахування частини заробітку засуджених на їх утримання. У виправних колоніях із заробітку в'язнів може здійснюватися відрахування на оплату праці персоналу, за роботу, яку зробили в'язні, також, їм взагалі можуть не виплачувати заробітних плат. Адміністрації пенітенціарної системи не в повному об'ємі дають можливість позбавленим волі особам реалізувати своє право на працю.

Згідно статистики Генеральної прокуратури України за 2018 рік роботою забезпечено лише 59,2% від усіх працездатних засуджених. Варто зазначити, що у непоодиноких випадках праця засуджених організовується з порушеннями

правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії. В'язні в неповній мірі забезпечені спецодягом, взуттям, засобами індивідуального захисту при зварювальних роботах та ін. Адміністраціями установ виконання покарань допускалися випадки безпідставного застосування пільг у вигляді переведення засуджених до дільниць соціальної реабілітації за межами охоронної території виправних колоній без належного вивчення особистості в'язнів.

Згідно звітності перевірок Генеральної прокуратури України виявляються і інші численні порушення законів, які допускаються як засудженими, так і працівниками виправних установ.

Так, наприклад, у Вільнянській виправній колонії № 20 виявлено безпрецедентний факт проживання засудженого за ч. 4 ст. 152 КК України (згвалтування малолітньої дитини, що спричинило особливо тяжкі наслідки) за межами колонії та дільниці соціальної реабілітації без будь-якого нагляду і контролю за його поведінкою. Ця особа перебувала у житловому кварталі міста, де розташовані житлові будинки, упродовж кількох місяців, маючи у вільному користуванні колючо-ріжучі предмети та інше необліковане обладнання.

А у Кам'янській виправній колонії № 101 виявляли безпідставне перебування двох засуджених злісних порушників режиму в маломісних лікарняних палатах медико-санітарної частини установи з покращеними побутовими умовами. У них було виявлено значну кількість прихованих заборонених предметів (речовин, схожих на наркотики, засобів для їх вживання, пігулок невідомого походження, мобільний телефон, колючо-ріжучі предмети тощо).

Питання забезпечення прав ув'язнених та засуджених, гідних умов їх тримання, ефективного виправлення та ресоціалізації перебувають на постійному контролі органів прокуратури [84].

Досягнення юридичної науки, яка досліджує теоретичні та практичні проблеми прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, здатні уплинути на формування і розвиток засад діяльності як у сфері виконання покарань, так і у сфері прокурорської діяльності взагалі.

Слід зазначити, що проблеми прокурорської діяльності взагалі, і у сфері виконання покарань зокрема, досліджувалися багатьма вченими й практиками. Так, зокрема, свої пропозиції щодо удосконалення діяльності органів прокуратури надавали В.Б. Авер'янов, В.І. Бабенко, О.М. Бандурка, Ю.П. Битяк, М.М. Бурбика, І.П. Голосніченко, Ю.М. Грошевий, Л.М. Давиденко, Є.В. Додін, О.О. Домашенко, В.В. Доненко, В.С. Зеленецький, Р.А. Калюжний, В.В. Ковальська, А.Ф. Козлов, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, В.М. Кравчук, М.П. Курило, М.В. Косюта, О.М. Литвак, М.В. Микитюк, М.І. Мичко, В.В. Новіков, О.І. Остапенко, Є.М. Попович, П.М. Рабінович, М.В. Руденко, В.В. Сухонос, В.О. Шамрай, П.В. Шумський, М.К. Якимчук, Х.П. Ярмакі й багато інших вчених.

Визначаючи поняття «прокурорської діяльності у сфері виконання покарань», слід виходити перш за все із загального розуміння діяльності як родового поняття. У сучасній науковій літературі зустрічаються різноманітні трактування поняття «діяльність». У одних випадках воно застосовується як застосування своєї праці до чого-небудь. З іншого боку, поняття «діяльність» використовується як функціонування, діяння органів живого організму. Також, «діяльність» - виявлення сили, енергії чого-небудь [173, с. 311].

Діяльність має багато видів, в залежності від урахування сфери або предмету дій, зокрема: людська діяльність (процес активної взаємодії суб'єкта з об'єктом, під час якого суб'єкт задовольняє будь-які свої потреби, досягає мети) [79], публічна діяльність (діяльність в ім'я загального блага, в інтересах всіх, на виконання загальної волі) [79], професійна діяльність (діяльність людини за ознаками певної сукупності професійних завдань та обов'язків, які виконує

фахівець) [79], наукова діяльність (це інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання та використання нових знань) [79], політична діяльність (специфічна форма активного ставлення людей до свого суспільного середовища, яка має на меті цілеспрямоване його регулювання та перетворення за допомогою чинника влади) [79], юридична діяльність (система юридично значущих, законодавчо регламентованих дій та операцій, спрямована на задоволення публічних і приватних інтересів [79], господарська діяльність (будь-яка діяльність, в тому числі підприємницька, пов'язана з виробництвом та обміном та переробкою матеріальних і нематеріальних благ, що виступають у формі товару) [79], виробнича діяльність (сукупність дій працівників із застосуванням засобів праці, необхідних для перетворення ресурсів в готову продукцію, яка включає в себе виробництво та переробку різних видів сировини, будівництво та надання будь-яких видів послуг) [79], благодійна діяльність (добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також виплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара) [79].

Під сферою, в адміністративному праві, будемо розуміти коло адміністративних правовідносин, явищ, процесів, які охоплені одним спільним напрямом, предметом, особливістю.

На нашу думку, до сфери виконання покарань, можна віднести органи, установи і організації, які сприяють реалізації обмежених законом прав людини.

Так, відповідно до наказу Міністерства юстиції України від 10 травня 2017 року № 1519/5 «Перелік найменувань органів, установ виконання покарань, слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України» закріплено перелік зі 183-ма установами виконання покарань. Разом із тим, на офіційному сайті Державної кримінально-виконавчої служби України, зазначено,

що станом на 1 січня 2018 року у сфері їх управління перебуває 148 установ. Також, до сфери виконання покарань, безпосередньо, відноситься діяльність органів Міністерства юстиції України, прокуратури.

Прокурорська діяльність у сфері виконання покарань – це сукупність професійних і відповідальних дій працівників органів прокуратури спрямованих на забезпечення дотримання прав і свобод людини під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи.

Зміст прокурорської діяльності у сфері виконання покарань полягає у виконанні обов'язків спрямованих на забезпечення дотримання прав і свобод людини під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи, а також сприянні реалізації адміністраціями органів і установ виконання покарань своїх обов'язків.

Основними ознаками прокурорської діяльності у сфері виконання покарань є:

1. Об'єктом даної діяльності є – стан законності під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи людини;
2. Суб'єктом даної діяльності є – прокуратура;
3. Особливим характером діяльності є - сфера виконання покарань;
4. Метою даної діяльності є - забезпечення дотримання прав і свобод людини та сприяння їх реалізації;
5. Дана діяльність є підзаконною;
6. Дана діяльність має державно-владний характер.

До прокурорської діяльності у сфері виконання покарань ставляться такі вимоги:

- координація та об'єднання зусиль суб'єктів, які здійснюють свої функції у сфері виконання покарань;
- забезпечення контролю за дотриманням працівниками прокуратури вимог чинного законодавства, що регламентує відносини у сфері виконання покарань;
- висвітлення в засобах масової інформації об'єктивної ролі працівників органів прокуратури у сфері виконання покарань;
- забезпечення соціального і правового захисту працівників органів прокуратури з проблем побутового, юридичного, матеріального, і психологічного характеру.

Щодо визначення місця прокурорської діяльності у сфері виконання покарань – то, можна визначити наступні позиції:

- 1) прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як складова правоохоронної діяльності;
- 2) прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як складова державної діяльності;
- 3) прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як складова юридичної діяльності;
- 4) прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як складова кримінально-виконавчої діяльності;
- 5) прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як складова соціальної діяльності.

Прокурорська діяльність у сфері виконання покарань може бути двох видів: внутрішня та зовнішня.

Внутрішня прокурорська діяльність спрямована на організацію реалізації функціоналу усіх підрозділів, працівників, а також на ефективне використання сил і засобів.

Зовнішня прокурорська діяльність у сфері виконання покарань спрямована на забезпечення реалізації прав і свобод людини у вказаній сфері. Розрізняють такі її напрями:

- нагляд за додержанням законів у місцях попереднього ув'язнення, а також при застосуванні примусових заходів;
- нагляд за додержанням законів при виконанні кримінальних покарань та пробації;
- нагляд за додержанням законів при застосуванні заходів впливу за адміністративні правопорушення;
- нагляд за додержанням законів щодо надання медичної допомоги при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях та інших заходів примусового характеру;
- організаційно-методична робота.

В основі формування і розвитку прокурорської діяльності України, її завдань, форм, методів і напрямків лежить правоохоронна політика, що відображає принципи і цілі, які ставить перед собою суспільство та які держава проводить у життя в процесі нормотворення.

Формується правоохоронна політика Верховною Радою України. Стосовно прокуратури – то, згідно п. 14 ст. 92 Конституції України винятково законами України визначається організація і діяльність прокуратури. Також, дане твердження повторюється і ст. 131-1 Конституції України, яка підкреслює, що в Україні діє прокуратура, організація та порядок якої визначаються законом.

Структурно-функціональний аналіз прокурорської діяльності взагалі, і зокрема в сфері виконання покарань, дозволяє виділити в ній об'єкт, суб'єкт, цілі, завдання, методи, форми.

Об'єкт (від лат. *objectum* — «предмет») - те, на що спрямована певна діяльність. Об'єкт – це частина об'єктивного світу, що перебуває у взаємодії із

суб'єктом [190]. Накази Міністерства освіти і науки від 14.06.2004 р. № 476 «Про затвердження складових галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм»» та від 14.06.2004 № 476 «Складова галузевого стандарту вищої освіти. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра за напрямом 0504 «Туризм», фахове спрямування 6.050400 «Готельне господарство»» закріплюють під об'єкт діяльності - процеси або(та) явища, або(та) матеріальні об'єкти, на які спрямована діяльність фахівця [33].

М.П. Курило під об'єктом прокурорської діяльності пропонує розуміти забезпечення працівниками органів прокуратури верховенства закону в правозастосовній діяльності з тим, щоб усі правовідносини, які виникають у діяльності піднаглядних органів, організацій, осіб, склалися на підставі закону [124, с. 6]. Об'єктом прокурорської діяльності, на думку Р.В. Баранік, є виконавча діяльність державних органів влади, місцевого самоврядування, військових частин, політичних партій, громадських організацій, підприємств та установ, посадових осіб тощо [68, с. 24]. В науковій праці професора В.Т. Нора, як об'єкт прокурорської діяльності слід розглядати дії органів держави і недержавних органів щодо виконання ними законів і підзаконних нормативних актів, яка регламентується прокурорським правом [162, с. 47]. Об'єкт прокурорської діяльності – це сукупність юридичних та фізичних осіб, органів влади та господарювання, на котрі розповсюджується компетенція прокуратури [с. 15]. В.С. Сухонос під загальним об'єктом діяльності прокуратури розумів суспільні відносини, які врегульовані нормами права. Але для кожної функції прокуратури, на думку вченого, об'єкт її діяльності специфічний і пов'язаний із сферою правових відносин, що виникають у процесі здійснення різних функцій держави [178, с. 98]. Так, об'єктом прокурорської діяльності в сфері виконання покарань, на нашу думку, є діяльність адміністрацій органів та установ виконання покарань.

Суб'єктом прокурорської діяльності в сфері виконання покарань є органи прокуратури.

Цілі і завдання прокурорської діяльності в сфері виконання покарань детально розглянуто нами в наступному підрозділі, а форми і методи прокурорської діяльності дослідимо у другому розділі наукової роботи.

Прокурорська діяльність у сфері виконання покарань реалізується органами прокуратури, а саме: Генеральною прокуратурою України, регіональними прокуратурами та місцевими прокуратурами. Особливим самостійним структурним підрозділом в системі Генеральної прокуратури України, що здійснює діяльність у сфері виконання покарань є Управління нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях та інших заходів примусового характеру у місцях несвободи.

1.2 Цілі і завдання прокурорської діяльності у сфері виконання покарань

За результатами 2017-2018 рр. в Україні не сталося гучних проривів, проте були безперечні досягнення як у трансформаційних процесах, так і у зовнішній політиці. Як досягнення, так і втрати та прорахунки, які, безумовно, також мали місце, потрібно оцінювати, виходячи з тих внутрішніх і зовнішніх умов, під дією яких країна та суспільство перебували останнім часом.

Ці умови навряд чи могли сприяти досягненню відчутних проривів у будь-якій сфері.

Зокрема, одночасно з певним зниженням інтенсивності воєнних дій на Сході країни, активізувались інші форми «гібридної» агресії, спрямовані на

дестабілізацію внутрішньої ситуації в Україні, втрату діючим державним керівництвом суспільної легітимності й хаотизацію політичних процесів.

Проте, з іншого – саме минулого року були ухвалені такі ключові рішення міжнародної спільноти, як резолюція Генеральної Асамблеї ООН про ситуацію з правами людини у Криму, рішення ЄС про подовження режиму санкцій проти Росії, рішення Адміністрації США про надання Україні (на безоплатній основі) летальної оборонної зброї.

Помітною була тенденція до сповільнення темпу реформ і загального зниження реформаторського потенціалу, викликана передусім внутрішніми чинниками – високою соціальною ціною реформ, у т.ч. передбачених міжнародними зобов'язаннями України, недостатньою ефективністю дій влади, а подекуди – свідомим гальмуванням змін, постійними конфліктами в політичному середовищі. Таку ціну суспільство схильне вважати за неприйнятну для себе в умовах, коли життєві стандарти більшості населення є вкрай низькими. Відтак, суспільство є надзвичайно вразливим до поширення популізму в політиці, і водночас – в більшості неготовим надалі платити зависоку ціну за реформи, позитивні наслідки яких зможуть бути відчутними лише за кілька років.

Відставання темпів відродження економіки від світової динаміки, відсутність негайного позитивного ефекту від розпочатих реформ не давали можливості суттєво покращити життєвий рівень більшої частини суспільства. Розчарування суспільства в діях влади та політикуму, відсутність їх ефективної комунікації з суспільством призвели до подальшого падіння довіри до ключових державних інститутів і політичних сил.

Певна стабілізація ситуації у відносинах між вищими інститутами державної влади супроводжувалася моментами, що демонстрували їх слабкість, несформованість стратегічного бачення майбутнього країни, брак

компетентності та політичної волі для реалізації реформ. Ці та інші аспекти робили владу вразливою перед внутрішніми та зовнішніми викликами.

Відсутність очевидного прогресу в боротьбі проти корупції разом з не завжди об'єктивними оцінками ситуації, стали причинами охолодження відносин із зарубіжними партнерами та донорами (зокрема, ЄС і МВФ). Ситуація навколо створення Антикорупційного суду наочно проілюструвала одну з серйозних проблем у цих відносинах: з одного боку, рекомендації міжнародних партнерів не завжди враховували українські реалії, з іншого – українська влада, взявши на себе певні зобов'язання, в силу різних причин, не могла гарантувати їх виконання. Зрештою, це позначилося на зниженні довіри міжнародної спільноти до українського керівництва.

Процес глибинних інституційних трансформацій в Україні, що навіть у мирний час мав би надзвичайно непростий характер, тим не менше, продовжувався. Проте, поступ мав здебільшого фрагментарний характер, не підкріплений системним підходом і наявністю чіткої політичної волі влади. Результати 2018 р. свідчать, що Україна в процесі євроінтеграційних реформ ще не пройшла точки неповернення.

Функціональне призначення органів прокуратури України є предметом багаторічних дискусій. Орієнтація нашої держави на міжнародні, зокрема європейські стандарти зумовлює необхідність урахування пропозицій та рекомендацій Ради Європи, вироблених щодо організації та діяльності органів прокуратури.

Важливість такої діяльності прокуратури зумовлюється тим, що стан сучасної правозахисної діяльності усіх органів державної влади свідчить, що суттєва частина порушень прав людини та громадянина, їх свобод залишається без відповідної уваги і реакції з боку відповідних державних структур. Єдиним ефективним органом у системі правозахисту залишається система органів

прокуратури. Це підтверджується реальною прокурорською практикою, яка свідчить про більш успішну протидію правопорушенням у сфері виконання покарань з боку органів прокуратури у порівнянні з іншими «правозахисними» органами держави.

За результатами досягнення мети оцінюється ефективність прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. Досягнення конкретної загальної мети мають забезпечувати завдання кожного етапу реалізації прокурорської діяльності. Таким чином метою реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань можна визнати передбачувані та бажані для усього суспільства результати.

Основними цілями прокурорської діяльності у сфері виконання покарань можна визнати забезпечення ефективної діяльності органів і установ виконання покарань щодо:

- 1) захисту інтересів особи, суспільства і держави шляхом контролю за законністю створення умов для виправлення і ресоціалізації засуджених;
- 2) запобігання вчиненню нових злочинів як засудженими, так і іншими особами;
- 3) запобігання тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню із засудженими.

Будь-яка з названих цілей прокурорської діяльності у сфері виконання покарань має специфічний зміст та конкретизується у вирішенні завдань. Основними завданнями прокурорської діяльності у сфері виконання покарань у теперішній час є наступні:

- забезпечення виконання принципів виконання покарань;
- забезпечення законності діяльності суб'єктів та інших учасників правовідносин у сфері виконання покарань;
- удосконалення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань;

- виділення кола суспільних відносин, які підлягають правовому регулюванню у сфері виконання покарань;

- забезпечення законності стосовно порядку й умов виконання та відбування покарань;

- забезпечення законності стосовно застосування заходів впливу до засуджених з метою виправлення і профілактики асоціальної поведінки;

- забезпечення законності стосовно змісту, форм і методів карального та виправно-ресоціалізаційного впливу на засуджених і звільнених від покарання та його відбування;

- нагляд і контроль за законністю виконанням кримінальних покарань;

- налагодження взаємодії з іншими суб'єктами, які функціонують у сфері виконання покарань, у тому числі і з інститутами громадянського суспільства;

- визначення напрямів і форм міжнародного співробітництва з аналогічними системами інших країн;

- запобігання тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню із засудженими;

- забезпечення законності стосовно створення необхідних умов для трудової зайнятості засуджених і поліпшення економічних показників їх трудової діяльності;

- забезпечення нагляду за додержанням:

1. Прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства і держави при виконанні покарань та інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи, відповідно до законів України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

2. Законодавства щодо запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню із затриманими, взятими під варту та засудженими;

3. Визначених законодавством вимог режиму, порядку та умов тримання затриманих осіб, а також осіб, до яких застосовано запобіжні заходи:

- тримання під вартою;
- поміщення до психіатричного закладу в умовах, що виключають їх небезпечну поведінку;

4. Встановлених законодавством вимог режиму, порядку та умов тримання осіб, до яких застосовано інші заходи примусового характеру;

5. Визначених законодавством вимог режиму, порядку та умов тримання, а також відбування покарань засудженими;

6. Законодавства при виконанні покарань, не пов'язаних з позбавленням волі;

7. Законодавства під час здійснення оперативно-розшукової діяльності відповідними оперативними підрозділами при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян;

8. Законодавства при застосуванні заходів впливу за адміністративні правопорушення.

По суті, реалізація прокуратурою правозахисної функції визначає соціальну спрямованість держави і характер усталеного в ній політико-правового режиму. Наприклад, О.В. Анпілогов, досліджуючи проблеми захисту прав та свобод громадянина прокурором в адміністративному судочинстві, пише, що аналіз відповідного світового досвіду дає змогу визначити такі чотири моделі відповідної правозахисної діяльності прокуратури: 1) прокуратура не наділена правозахисною функцією поза межами кримінального процесу. Захист прав людини в адміністративному процесі здійснює адвокатура (Велика Британія, Італія); 2) прокуратура здійснює захист прав і свобод соціально незахищених громадян у разі дієвості в цій сфері адвокатури (Німеччина, Польща, США,

Франція); 3) прокуратура здійснює захист як законних інтересів держави, так і конституційних прав і свобод соціально незахищених громадян (Бразилія, Молдова, , Україна);

4) прокуратура здійснює загальний нагляд, у тому числі й над судовим процесом у сфері захисту прав людини і визначає свою участь у процесі виходячи з інтересів держави (Білорусь, В'єтнам, КНР, Таджикистан) [62, с. 150].

Функція нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, має дуалістичний характер. Вона покликана забезпечити законність перебування затриманих і аарештованих у місцях досудового утримання; осіб, які за вироком суду перебувають у місцях відбування покарань у вигляді арешту, обмеження та позбавлення волі, а також законність діяльності закладів для виконання судових рішень у кримінальних справах і закладів, що застосовують інші заходи примусового характеру, пов'язані з обмеженням особистої свободи громадян.

Ця функція прокуратури докорінно відрізняється від інших за методами її здійснення. Прокурор не тільки перевіряє законність правових актів, які видає адміністрація установи виконання покарань, а й здійснює нагляд за законністю всієї діяльності цієї установи.

Навчання працівників органів прокуратури переважно відбувається в Національній академії прокуратури України (далі – Академія) у межах основних завдань, які покладені Законом України «Про прокуратуру». В Академії здійснюється спеціальна підготовка кандидатів на посаду прокурора, а також підвищення кваліфікації прокурорів.

З метою впровадження спеціальної підготовки кандидатів на посаду прокурора в Академії розроблено проекти документів, які регламентують порядок проходження спеціальної підготовки кандидатів на посаду прокурора:

навчальний план спеціальної підготовки, порядок проходження спеціальної підготовки, затверджені рішенням КДКП від 13.09.2017 № 25дк-17.

Відповідно до затвердженого навчального плану спеціальної підготовки кандидатів на посаду прокурора відділами підготовки прокурорів Академії складено тематичні плани навчальних дисциплін, підготовлено проект розкладу спеціальної підготовки кандидатів на посаду прокурора.

Серед навчальних дисциплін, які будуть викладатися у межах спеціальної підготовки кандидатів на посаду прокурора в Академії, передбачено дисципліну «Правові засоби протидії корупції», яка охоплюватиме вивчення таких тем: «Правовий механізм протидії корупції в Україні», «Етичні та психологічні основи антикорупційної поведінки прокурора», «Загальна характеристика основних антикорупційних обмежень», «Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в діяльності прокурора», «Основні вимоги фінансового контролю в діяльності прокурора», «Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією», «Організація участі прокурора у розгляді справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією», «Кримінальна відповідальність за корупційні злочини», «Застосування до юридичних осіб засобів кримінально-правового характеру за вчинення корупційних злочинів», «Усунення наслідків корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень».

Навчання відбувається за денною та дистанційною формами відповідно до календарних планів підвищення кваліфікації прокурорів.

Згідно з навчальним планом підвищення кваліфікації прокурорів в Академії проводяться тренінги на теми: «Правові засоби протидії корупції», «Застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб». Вивчення цих тем спрямоване на формування антикорупційної поведінки працівників прокуратури.

Навчання працівників органів прокуратури з питань застосування антикорупційного законодавства організовується Генеральною прокуратурою України відповідно до Плану першочергових заходів Генеральної прокуратури України.

У лютому – березні 2018 року заплановано проведення науково-практичних семінарів для працівників органів прокуратури із запрошенням суддів, адвокатів, науковців, експертів, працівників НАЗК, Національної поліції України, інших правників з актуальних питань застосування антикорупційного законодавства щодо дотримання вимог фінансового контролю.

Генеральною прокуратурою України розробляються рекомендації для працівників органів прокуратури з питань застосування антикорупційного законодавства в частині обмеження щодо одержання подарунків.

Проведення навчально-методичних заходів в органах прокуратури на всіх напрямках діяльності планується щоквартально за пропозиціями структурних підрозділів. Питання дотримання вимог антикорупційного законодавства буде включено до програм проведення таких заходів для працівників органів прокуратури.

1.3 Принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань

Враховуючи, що у Статуті Організації Об'єднаних Націй народи світу підтверджують, зокрема, свою рішучість створити умови, за яких можна підтримувати правосуддя, і проголошувати як одну з своїх цілей досягнення міжнародного співробітництва у сприянні та заохоченні дотримання прав людини та основні свободи без розмежування щодо раси, статі, мови або релігії.

Загальна декларація прав людини закріплює принципи рівності перед законом, презумпцію невинуватості та право на справедливий і публічний розгляд незалежним і неупередженим судом. Часто існує розрив між баченням цих принципів і реальною ситуацією. Беручи до уваги, що організація і здійснення правосуддя в кожній країні повинні бути натхнені цими принципами, а зусилля, спрямовані на їх повне перетворення в реальність.

Оскільки прокурори відіграють вирішальну роль у здійсненні правосуддя, а правила щодо виконання їх важливих обов'язків повинні сприяти їхній повазі та дотриманню вищезазначених принципів, таким чином сприяючи справедливому та ефективному кримінальному правосуддю та ефективному захисту громадян проти злочин.

Важливо забезпечити, щоб прокурори мали професійну кваліфікацію, необхідну для виконання своїх функцій, шляхом вдосконалення методів найму та юридичної та професійної підготовки, а також шляхом надання всіх необхідних засобів для належного виконання їхньої ролі у боротьбі з злочинністю, особливо в її нових формах і вимірах,

Генеральна Асамблея у своїй резолюції 34/169 від 17 грудня 1979 року прийняла Кодекс поведінки для працівників правоохоронних органів.

Декларація про основні засади правосуддя для жертв злочинів та зловживання владою рекомендує вживати заходів на міжнародному та національному рівнях для покращення доступу до правосуддя та справедливого поводження, реституції, компенсації та допомоги жертвам злочинів.

Наведені нижче Керівні принципи, які були сформульовані для надання допомоги державам-членам у їхніх завданнях щодо забезпечення та сприяння ефективності, неупередженості та справедливості прокурорів у кримінальному провадженні, повинні поважатися та враховуватися урядами в рамках свого національного законодавства та практики, і доводиться до відома прокурорів, а

також інших осіб, таких як судді, адвокати, представники виконавчої та законодавчої влади та громадськості в цілому. Ці Керівні принципи були сформульовані головним чином з урахуванням прокурорів, але вони застосовуються однаково, відповідно до прокурорів, призначених на спеціальній основі.

1. Особи, обрані в якості прокурорів, є особами, які мають чесність і здібності, мають відповідну підготовку та кваліфікацію.

2. Держави забезпечують:

Критерії відбору прокурорів включають гарантії проти призначень на підставі пристрасті або упередженості, виключаючи будь-яку дискримінацію проти особи на основі раси, кольору, статі, мови, релігії, політичної чи іншої думки, національного, соціального або етнічного походження, власності народження, економічний чи інший статус, за винятком того, що не вважається дискримінаційним вимагати від кандидата на посаду прокуратури бути громадянином відповідної країни;

Прокурори мають належну освіту та підготовку і повинні бути обізнані про ідеали та етичні обов'язки свого офісу, про конституційну та законодавчу захист прав підозрюваного та потерпілого, про права людини та основні свободи, визнані національними міжнародне право.

3. Прокурори, як важливі агенти відправлення правосуддя, повинні завжди підтримувати честь і гідність своєї професії.

4. Держави забезпечують, щоб прокурори могли виконувати свої професійні функції без залякування, перешкод, переслідування, неналежного втручання або необгрунтованої відповідальності за цивільну, кримінальну або іншу відповідальність.

5. Прокурори та їхні сім'ї фізично захищаються органами влади, коли їх особиста безпека загрожує внаслідок виконання прокурорських функцій.

6. Розумні умови служби прокурорів, адекватна винагорода та, де це доречно, посада, пенсія та вік виходу на пенсію встановлюються законом або опубліковані правила чи правила.

7. Заохочення прокурорів, якщо така система існує, повинна ґрунтуватися на об'єктивних факторах, зокрема на професійній кваліфікації, здібностях, чесності та досвіді, і вирішуватися відповідно до чесних і неупереджених процедур.

8. Прокурори, як і інші громадяни, мають право на свободу вираження поглядів, переконань, об'єднань та зборів. Зокрема, вони мають право брати участь у громадському обговоренні питань, що стосуються права, відправлення правосуддя та сприяння і захисту прав людини, а також приєднуватися або створювати місцеві, національні або міжнародні організації та відвідувати їхні засідання без страждань професійний недолік внаслідок їх законної дії або членства в законній організації. При здійсненні цих прав прокурори завжди повинні вести себе відповідно до закону і визнаних стандартів і етики своєї професії.

9. Прокурори мають право створювати професійні асоціації або інші організації, а також приєднуватися до них, щоб представляти їхні інтереси, сприяти їх професійній підготовці та захищати свій статус.

10. Прокуратура має бути суворо відокремлена від судових функцій.

11. Прокурори виконують активну роль у кримінальному провадженні, включаючи прокуратуру та, якщо це дозволено законом або відповідно до місцевої практики, у розслідуванні злочинів, нагляді за законністю цих розслідувань, наглядом за виконанням судових рішень та здійснення інших функцій як представників громадських інтересів.

12. Прокурори, відповідно до закону, виконують свої обов'язки чесно, послідовно і оперативно, поважають і захищають людську гідність і

підтримують права людини, таким чином сприяючи забезпеченню належного процесу і безперервного функціонування системи кримінальної юстиції.

13. При виконанні своїх обов'язків прокурори:

а) виконувати свої функції неупереджено і уникати будь-якої політичної, соціальної, релігійної, расової, культурної, сексуальної або будь-якої іншої форми дискримінації;

б) захищати громадські інтереси, діяти з об'єктивністю, належним чином враховувати позицію підозрюваного та потерпілого та звертати увагу на всі релевантні обставини, незалежно від того, чи є вони перевагою або недоліком підозрюваного;

в) зберігати конфіденційність питань, що перебувають у їхньому розпорядженні, якщо інше не вимагає виконання службових обов'язків або потреб правосуддя;

г) розглядати погляди та побоювання жертв, коли їхні особисті інтереси зазнають впливу, і забезпечити поінформованість потерпілих про свої права відповідно до Декларації про основні принципи правосуддя для жертв злочину та зловживання владою.

14. Прокурори не повинні ініціювати або продовжувати судове переслідування, або вживають усіх зусиль для зупинення розгляду справи, коли неупереджене розслідування показує, що обвинувачення є необґрунтованим.

15. Прокурори повинні приділяти належну увагу переслідуванню злочинів, вчинених державними посадовими особами, зокрема, корупції, зловживання владою, грубими порушеннями прав людини та іншими злочинами, визнаними міжнародним правом, і, якщо це дозволено законом або відповідно до місцевої практики, розслідування таких злочинів.

16. Коли прокурори отримують докази проти підозрюваних, що вони знають або вважають на розумних підставах отримані через звернення до

незаконних методів, які являють собою серйозне порушення прав людини підозрюваного, особливо в тому числі катування або жорстоке, нелюдське або принизливе поводження або покарання. або інші порушення прав людини, вони відмовляються використовувати такі докази проти будь-кого іншого, крім тих, хто використовував такі методи, або відповідно інформують Суд і вживають всіх необхідних заходів для забезпечення того, щоб особи, відповідальні за використання таких методів, були притягнуті до відповідальності .

17. У країнах, де прокурори наділені дискреційними функціями, закон або опубліковані правила чи правила повинні надавати керівні принципи для посилення справедливості та послідовності підходу при прийнятті рішень у процесі прокуратури, включаючи інституцію чи відмову від судового переслідування.

18. Відповідно до національного законодавства, прокурори повинні приділяти належну увагу припиненню обвинувачення, припиненню судового розгляду, умовно чи безумовно, або відхиленню кримінальних справ від формальної системи правосуддя, з повним дотриманням прав підозрюваного (ів) та жертви (жертв). З цією метою держави повинні повною мірою вивчити можливість прийняття схем відволікання не тільки для полегшення надмірних навантажень на суди, але й для уникнення стигматизації досудового ув'язнення, обвинувального вироку та засудження, а також можливих негативних наслідків ув'язнення.

19. У країнах, де прокурори наділені дискреційними функціями щодо вирішення питання про притягнення до відповідальності неповнолітніх, особлива увага приділяється характеру та тяжкості злочину, захисту суспільства та особистості та передумови неповнолітніх. При прийнятті такого рішення прокурори особливо розглядають наявні альтернативи судового переслідування відповідно до відповідних законів і процедур ювенальної юстиції. Прокурори

повинні докладати максимум зусиль для того, щоб притягати до кримінальної відповідальності неповнолітніх лише в тій мірі, в якій це необхідно.

20. Для забезпечення справедливості та ефективності судового переслідування прокурори мають прагнути до співпраці з поліцією, судами, юристами, громадськими захисниками та іншими державними установами або установами.

21. Дисциплінарні правопорушення прокурорів ґрунтуються на законі або законних нормативних актах. Скарги на прокурорів, які стверджують, що вони діяли у чітко вираженому діапазоні від професійних стандартів, підлягають оперативному та справедливому обробці відповідної процедури. Прокурори мають право на справедливий судовий розгляд. Рішення підлягає незалежному перегляду.

22. Дисциплінарне провадження проти прокурорів гарантує об'єктивну оцінку та рішення. Вони визначаються відповідно до закону, кодексу професійної поведінки та інших встановлених стандартів і етики та з урахуванням цих Керівних принципів.

23. Прокурори повинні поважати ці Керівні принципи. Вони також повинні, наскільки це можливо, запобігати та активно виступати проти будь-яких порушень.

24. Прокурори, які мають підстави вважати, що порушення цих Правил відбулося або збирається відбутися, повідомляють про це своїй вищій владі та, у разі необхідності, іншим відповідним органам або органам, які мають повноваження щодо перегляду або виправлення.

Прокурорська діяльність у сфері виконання покарань характеризуються єдиними принципами, які визначені державою, спрямовані на захист прав людини та її законних інтересів в зазначеній сфері.

Роль принципів прокурорської діяльності у сфері виконання покарань зумовлена тим, що вони містять у собі ідеальні уявлення про реальну мету прокурорської діяльності. Принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань є виразом головного, основного, вони відображають стратегічну тенденцію її розвитку, показуючи, на що вона зорієнтована.

Сформульовані спочатку наукою адміністративного права правові принципи виходять за межі сучасних наукових уявлень і, набуваючи нормативно-правових характеристик, одержують широке соціально-правове значення. Принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань покликані відігравати значну роль у формоутворенні законодавства, зокрема адміністративного.

Стандарти призначені для вирішення питань прокуратури на всіх етапах їхньої професійної діяльності.

Принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань відбиваються у структурних елементах механізму правового регулювання прокурорської діяльності, а саме:

- у нормах адміністративного права, які регламентують процес організації і функціонування органів прокуратури у сфері виконання покарань;

- у адміністративно-правових відносинах, які конкретизують права й обов'язки органів прокуратури і адміністрацій органів та установ виконання покарань;

- в актах тлумачення змісту норм адміністративного законодавства.

Принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань є теоретично обґрунтованими основними положеннями,.....

Законом України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 р. № 1697-VII закріплено засади, на яких ґрунтується діяльність прокуратури. Серед них:

- 1) верховенства права та визнання людини, її життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканності і безпеки найвищою соціальною цінністю;
- 2) законності, справедливості, неупередженості та об'єктивності;
- 3) територіальності;
- 4) презумпції невинуватості;
- 5) незалежності прокурорів, що передбачає існування гарантій від незаконного політичного, матеріального чи іншого впливу на прокурора щодо прийняття ним рішень при виконанні службових обов'язків;
- 6) політичної нейтральності прокуратури;
- 7) недопустимості незаконного втручання прокуратури в діяльність органів законодавчої, виконавчої і судової влади;
- 8) поваги до незалежності суддів, що передбачає заборону публічного висловлювання сумнівів щодо правосудності судових рішень поза межами процедури їх оскарження у порядку, передбаченому процесуальним законом;
- 9) прозорості діяльності прокуратури, що забезпечується відкритим і конкурсним зайняттям посади прокурора, вільним доступом до інформації довідкового характеру, наданням на запити інформації, якщо законом не встановлено обмежень щодо її надання;
- 10) неухильного дотримання вимог професійної етики та поведінки [43].

Законність як принцип прокурорської діяльності у сфері виконання покарань насамперед зафіксовано в Конституції України. Тільки закон є джерелом нормативного регулювання прокурорської діяльності. Органам прокуратури належить використовувати чинне законодавство як обов'язковий інструмент для здійснення своєї діяльності. Цей принцип ґрунтується на єдності розуміння, закріплення й застосування норм чинного законодавства, на тому, що законність органічно пов'язана зі справедливістю. Підтримка режиму законності має виняткове значення для охорони прав та законних інтересів осіб у сфері

виконання покарань. Законність являє собою єдність внутрішнього й зовнішнього. Як спосіб зв'язку структурних елементів прокурорської діяльності законність організує структуру цієї діяльності. Як спосіб регулювання, зовнішнього оформлення такої діяльності законність виступає чимось зовнішнім. У цій якості законодавство покликане бути способом зовнішнього вираження прокурорської діяльності, що регулює відносно стійку визначеність зв'язку її структурних елементів.

Принцип поваги прав людини необхідно характеризувати, виходячи з того, що в його основу покладено Загальну декларацію прав людини, інші міжнародно-правові акти, що проголошують права й основні свободи людини і громадянина, також міжнародні стандарти поведіння із засудженими. Згідно із засадами державної політики України права й свободи людини, їх гарантії мають визначати зміст і спрямованість діяльності органів держави, в тому числі й в сфері виконання покарань. Неприпустимим є звужування та обмеження існуючих прав й основних свобод людини, які визначені чинними нормативно-правовими актами України.

Додержання прав людини в сфері виконання покарань повинно гарантувати захист від принижень і нелюдського ставлення, забезпечувати засудженим безпечні умови тримання.

Лише 50% опитаних засуджених вважають, що знають свої права та обов'язки. У більшості випадків (72%) дану інформацію вони отримали під час поміщення до установи (на дільниці карантину). Проте, на думку опитаних, таке інформування носить скоріше формальний характер, їм пояснюють лише обов'язки. Основним джерелом інформації, яку потрібно знати в умовах відбування покарання засуджені вважають інших, більш досвідчених в'язнів [80].

Принцип справедливості є фундаментальним критерієм оцінки прокурорської діяльності, справедливість посідає центральне місце в забезпеченні прав людини при здійсненні правообмежень, властивих покаранням. Оскільки застосування таких правообмежень істотно обмежує конституційні права й законні інтереси засудженого, справедливість реалізації кари, відбиваючи співвідношення діяння і відплати за нього, позначає відповідність між правами й обов'язками громадян, закріпленими в Конституції, і обмеженням правового статусу осіб, які зазнали покарання.

Принцип справедливості характеризує прокурорську діяльність у сфері виконання покарань. Даний принцип дозволяє не просто оцінити, як реалізується кара, але надає можливість побачити риси і якості, що відбивають міру правообмежень, притаманних покаранню.

Принцип справедливості розкривається у можливостях звернутися до прокурора та оскаржити рішення суду. Майже 75% опитаних засуджених взагалі не знають куди і як вони можуть поскаржитися якщо, на їх думку, з ними трапиться щось несправедливе. При цьому, під час інтерв'ю більшість в'язнів зазначали, що в написанні скарг немає сенсу, адже на них відсутнє реагування або ж вони взагалі не виходять за межі установи.

Поряд з цим, зі слів в'язнів, мали місце випадки, коли написання скарг часто призводило до більш серйозних наслідків як то дисциплінарне покарання й навіть фізична розправа. Окрім того, якщо людина напише скаргу, то в подальшому це може негативно вплинути на отримання умовнострокового звільнення [80].

Принцип гуманізму для прокурорської діяльності у сфері виконання покарань ґрунтується на положенні ст. 3 Конституції України, де людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються

найвищою соціальною цінністю. Гуманізм розуміється як людинолюбство, милосердя, любов до ближнього.

Висновки до розділу 1

Визначено поняття прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як сукупності професійних і відповідальних дій працівників органів прокуратури, спрямованих на забезпечення дотримання законності, захисту прав і свобод людини під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням її особистої свободи.

З'ясовано, що зміст прокурорської діяльності у сфері виконання покарань полягає у виконанні обов'язків, спрямованих на забезпечення дотримання прав і свобод людини під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи, а також, дотримання законності адміністраціями органів і установ виконання покарань у своїй повсякденній діяльності.

Окреслено основні ознаки прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, а саме: об'єкт прокурорської діяльності у сфері виконання покарань – стан законності під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи людини; суб'єкт прокурорської діяльності у сфері виконання покарань – прокуратура; особливий характер діяльності – сфера виконання покарань; мета прокурорської діяльності у сфері виконання покарань – забезпечення дотримання прав і свобод людини та сприяння їх реалізації;

прокурорська діяльність у сфері виконання покарань має державно-владний характер і є підзаконною.

Установлено, що найбільш дієвим інструментарієм для розкриття змісту прокурорської діяльності у сфері виконання покарань є праксеологічний (діяльнісний) підхід, згідно з яким прокурорська діяльність становить саме діяльність органів прокуратури відповідно до її функцій. Отже, прокурорська діяльність у сфері виконання покарань є видом державної діяльності, що спрямована на практичну реалізацію її функцій та завдань.

Визначено поняття сфери в адміністративному праві як кола адміністративних правовідносин, явищ, процесів, які охоплені одним спільним напрямом, предметом, особливістю. До сфери виконання покарань віднесено органи, установи і організації, завданням яких є сприяння реалізації прав людини в режимі правообмеження.

З'ясовано вимоги, що ставляться до прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, а саме: координація та об'єднання зусиль суб'єктів, які здійснюють свої функції у сфері виконання покарань; забезпечення контролю за дотриманням працівниками прокуратури вимог чинного законодавства, що регламентує відносини у сфері виконання покарань; висвітлення в засобах масової інформації об'єктивної ролі працівників органів прокуратури у сфері виконання покарань; забезпечення соціального і правового захисту працівників органів прокуратури з проблем побутового, юридичного, матеріального, і психологічного характеру.

Визначено місце прокурорської діяльності у сфері виконання покарань за такими позиціями – прокурорська діяльність у сфері виконання покарань як складова: правоохоронної діяльності; державної діяльності; юридичної діяльності; кримінально-виконавчої діяльності; соціальної діяльності.

Розкрито особливості внутрішньої прокурорської діяльності у сфері виконання покарань (спрямована на організацію реалізації функціоналу усіх підрозділів, працівників, а також на ефективне використання сил і засобів) та зовнішньої прокурорської діяльності у сфері виконання покарань (спрямована на забезпечення реалізації прав і свобод людини з визначеного напрямку).

Підкреслено, що в основі формування і розвитку прокурорської діяльності України, її завдань, форм, методів і напрямків лежить правоохоронна політика, що відображає принципи і цілі, які ставить перед собою суспільство та які держава проводить у життя в процесі нормотворення.

З'ясовано, що об'єктом прокурорської діяльності у сфері виконання покарань є діяльність адміністрацій органів та установ виконання покарань; суб'єктами – органи прокуратури, а саме: Генеральна прокуратура України, регіональні та місцеві прокуратури.

Підкреслено, що чітка, соціально орієнтована прокурорська діяльність, зокрема у сфері виконання покарань, залежить від визначених в законі цілей.

Визначено поняття цілей прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як кінцевого результату, спрямованого на забезпечення законності у сфері виконання покарань та захист прав, свобод і законних інтересів тимчасово обмежених у них громадян. Тобто, цілями реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань можна визнати передбачувані та бажані результати усіх суб'єктів сфери виконання покарань.

З'ясовано основні цілі прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, а саме: забезпечення ефективної діяльності органів і установ виконання покарань щодо: захисту прав і свобод людини в режимі правообмеження; контролю за законністю дій стосовно умов та порядку у місцях несвободи; профілактики та протидії новим правопорушенням; запобігання

катуванням чи нелюдському поведженню із затриманими, взятими під варту чи засудженими.

Підкреслено, що будь-яка з цілей прокурорської діяльності у сфері виконання покарань має специфічний зміст та конкретизується у вирішенні завдань.

Доповнено перелік основних завдань прокурорської діяльності у сфері виконання покарань до яких віднесено повернення довіри громадян за рахунок: відкритості і прозорості, тобто інформування громадян про прийняті рішення; дотримання принципу рівності всіх перед законом, справедливості, законності; боротьби з корупцією, як в межах своєї системи, так і в державі в цілому.

Наголошено, що чітко визначені та сформульовані завдання є важливим орієнтиром для здійснення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань стосовно виконання та застосування відповідних законів.

Визначено, що цілі і завдання прокурорської діяльності у сфері виконання покарань спрямовані на виконання правозахисної функції.

З'ясовано, що прокурорська діяльність у сфері виконання покарань характеризується єдиними принципами, визначеними державою та спрямованими на захист прав та законних інтересів людини в зазначеній сфері.

Визначено поняття принципів прокурорської діяльності у сфері виконання покарань під якими запропоновано розуміти основні положення, позитивні закономірності, які закріплені у правовій формі, реалізуються в процесі здійснення прокурорської діяльності та відображають закони розвитку відносин у сфері виконання покарань.

З'ясовано положення стосовно того, що принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань відображаються у структурних елементах механізму адміністративно-правового регулювання прокурорської діяльності, а саме: у нормах адміністративного права, які регламентують процес організації і

функціонування органів прокуратури у сфері виконання покарань; у адміністративно-правових відносинах, які конкретизують права й обов'язки органів прокуратури і адміністрацій органів та установ виконання покарань; в актах тлумачення змісту норм адміністративного законодавства.

Розширено перелік основних принципів прокурорської діяльності у сфері виконання покарань до яких віднесено: принцип динамічності прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; принцип невторчання органів прокуратури в організацію внутрішньої діяльності органів і установ виконання покарань; масштабність прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; принцип розподілу компетенції органів прокуратури залежності від особливостей виконання покарань; принцип повноти інформації, її об'єктивності та достовірності щодо питань, якими опікується прокуратура у сфері виконання покарань.

Наголошено, що принцип справедливості є основним в забезпеченні прав і свобод людини при здійсненні правообмежень. Визначено, що принцип справедливості є складним, системним положенням, що зумовлює побудову прокурорської діяльності і визначає формування підходів до регулювання відносин у сфері виконання покарань.

Основні положення розділу 1 викладені у таких публікаціях автора:

1. Дмитренко Р.М. Принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України: адміністративно-правова регламентація. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2015. Вип. 33. Ч. 2. Т. 2. С. 184–189 [96].

2. Дмитренко Р.М. Цілі і завдання прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України: адміністративно-правові засади. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2016. Вип. 6–2. Т. 3. С. 112–117 [97].

3. Дмитренко Р.Н. Административно-правовая характеристика прокурорской деятельности в сфере исполнения наказаний Украины. Право и закон. 2018. № 2. С. 133–138. (Кыргызская Республика) [99].

РОЗДІЛ 2.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ УКРАЇНИ

2.1 Адміністративно-правове забезпечення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань

Правова регламентація (франц. *regie-mentation*, від *reglement* — упорядкування, врегулювання; розпорядження, припис) — спосіб організації правового регулювання суспільних процесів шляхом наділення їх учасників суб'єктивними юридичним правами та обов'язками [200, с. 307]. Правова регламентація ґрунтується на об'єktiv, законах суспільного розвитку і принципах верховенства права. В правотворчій і правозастосовній практиці, в юридичній науці часто вживається як синонім терміна «регулювання», хоча, на відміну від нього, характеризується вищим ступенем деталізації упорядкування відповідних суспільних відносин [172, с. 296]. Адміністративно-правова регламентація прокурорської діяльності у сфері виконання покарань — це врегулювання правовідносин, які виникають між органами прокуратури і іншими суб'єктами і учасниками у сфері виконання покарань.

Під адміністративно-правовим забезпеченням прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, у широкому значенні, розуміється система нормативно-правових актів, що містять норми адміністративного права. Це нормативно-правові акти органів державної влади, місцевого самоврядування, які регламентують суспільні правовідносини, що виникають в сфері виконання покарань.

Базовим джерелом і юридичною основою розвитку адміністративного законодавства є Конституція України. Так, п. 14 ст. 92 Конституції України закріплює, що винятково законами України визначається організація і діяльність прокуратури, ст. 131-1 Конституції України, яка підкреслює, що в Україні діє прокуратура, організація та порядок якої визначаються законом. Стаття 63 Конституції України встановлює, що засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені законом і встановлені вироком суду, а стаття 64 закріплює, що конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України.

Основним законом, що визначає правові засади організації і діяльності прокуратури України, статус прокурорів, порядок здійснення прокурорського самоврядування, а також систему прокуратури України, є закон «Про прокуратуру», прийнятий Верховною Радою України 14 жовтня 2014 року.

Закон України «Про прокуратуру» складається із тринадцяти розділів, що містять 94 статті та додатку. Згідно зі статтею 7 Закону України «Про прокуратуру» систему прокуратури становлять: Генеральна прокуратура України, регіональні прокуратури, місцеві прокуратури, військові прокуратури, Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

З метою забезпечення ефективного виконання функцій прокуратури Генеральна прокуратура України організовує та координує діяльність усіх органів прокуратури.

Засади здійснення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань визначні, також, і Кримінально-виконавчим кодексом України. Так, відповідно до ст. 22 КВК України, прокурорська діяльність здійснюється стосовно додержання законів в органах і установах виконання покарань при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів

примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян [12].

Письмові вказівки прокурора щодо додержання встановлених законодавством порядку і умов тримання осіб, а також письмові вказівки прокурора, надані іншим органам, які виконують судові рішення у кримінальних справах, є обов'язковими і підлягають негайному виконанню [12].

Генеральний прокурор, а також уповноважені ним прокурори і прокурори, які здійснюють на відповідній території нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян мають право без спеціального дозволу (акредитації) в будь-який час безперешкодно відвідувати установи виконання покарань для здійснення контролю та проведення перевірок [12].

Порядок і умови здійснення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань регулюються низкою інших законів та підзаконних нормативно-правових актів, а саме:

- Закон України "Про оперативно-розшукову діяльність" від 18 лютого 1992 року;
- Закон України "Про звернення громадян" від 02.10.1996;
- Закон України "Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб", від 04.03.1998;
- Закон України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини ", від 23.12.1997;
- Закон України "Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів", 23.12.93р.;
- Закон України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-

розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду», від 01.12.1994

- Кодекс України про адміністративні правопорушення , від 07.12.1984,
- Кримінальний процесуальний кодекс України , від 13.04.2012
- КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ, від 05.04.2001
- Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 року
- Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 року
- ПОСТАНОВА ВРУ Про затвердження Дисциплінарного статуту прокуратури України, від 06.11.1991,
- Закон, "Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції" від 12.08.2014,
- Закон, "Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей" від 16.09.2014,
- Закон, Про очищення влади" від 16.09.2014,"
- Закон "Про Державне бюро розслідувань" від 12.11.2015,
- Закон, Про державну службу" від 10.12.2015,"
- Про пробацію
- Постанова Верховної Ради, "Про затвердження Положення про класні чини працівників органів прокуратури України" від 06.11.1991,
- Постанова Президії ВРУ, Про встановлення співвідношення між класними чинами працівників прокуратури України і військовими званнями та спеціальними званнями працівників органів внутрішніх справ України від 29.06.1992,
- Кодекс законів про працю, від 10.12.1971,
- Закон, "Про Вищу раду правосуддя" від 21.12.2016,
- Закон, Про запобігання корупції" від 14.10.2014, "

- Закон "Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення механізмів забезпечення завдань кримінального провадження" від 16.03.2017

- Закон, "Про внесення зміни до Кримінального кодексу України щодо правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення" від 18.05.2017,

- Закон України "Про Вищий антикорупційний суд", від 07.06.2018,

- Закон України "Про утворення Вищого антикорупційного суду", від 21.06.2018,

- Указ Президента України, Про вдосконалення координації діяльності правоохоронних органів по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю від 12.02.2000,

- Постанова КМ Порядок, "Про затвердження Типового порядку проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців" від 23.08.2017, та ін.

Низка норм, що регламентують прокурорську діяльність у сфері виконання покарань міститься і в наказі ГПУ. Так, наприклад, в наказі ГПУ від 12.12.2016 №399 «Про затвердження Положення про управління нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях та інших заходів примусового характеру у місцях несвободи Генеральної прокуратури України» був врегульований статус вказаного управління, відповідно до якого даний структурний підрозділ є самостійним і підпорядкованим заступнику Генерального прокурора України згідно з розподілом обов'язків.

У своїй діяльності управління керується Конституцією України, Законом України «Про прокуратуру», іншими актами законодавства, наказами

Генеральної прокуратури України, Регламентом Генеральної прокуратури України, а також Положенням про нього.

Управління організовує свою роботу у взаємодії з іншими структурними підрозділами Генеральної прокуратури України, прокуратурами всіх рівнів, Національною академією прокуратури України, органами державної влади та правоохоронними органами.

Стаття 4 «Законодавство про прокуратуру і статус прокурорів» закону України «Про прокуратуру» закріплює, що організація та діяльність прокуратури України, статус прокурорів визначаються, також, чинними міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Так, Закон України «Про міжнародні договори України» вказує на будь-який міжнародний договір (міждержавний, міжурядовий, міжвідомчий) незалежно від форми й найменування (договір, угода, конвенція, пакт, протокол), але він повинен бути укладений і належним чином ратифікований. Стаття 9 Закону вказує, що ратифікації підлягають міжнародні договори, які стосуються прав, свобод та обов'язків людини й громадянина. Стаття 19 Закону встановлює, що чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства і застосовуються у порядку, визначеному для норм національного законодавства. Якщо ж міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору.

Через чотири роки після Революції Гідності у нас вже є четвертий голова прокуратури. Це вперше в історії України (і, можливо, в історії Європи), коли нинішній голова прокуратури Юрій Луценко є професійним політиком, який не має юридичної освіти.

Щоб вирішити цю проблему і призначити на цю посаду Юрія Луценка, 12 травня 2016 року парламент встановив своєрідний «рекорд» щодо швидкості законодавчого процесу. Протягом одного дня закон пройшов у всьому встановленому порядку: від його подання до усиновлення як основи і взагалі, підпису голови Верховної Ради, підпису Президента та офіційного оприлюднення.

Відсутність стабільності в управлінні органами влади впливає на роботу прокурорів та послідовність змін, які здійснюються.

Закон України «Про прокуратуру» від 2014 року, передбачає, зокрема:

- 1) позбавлення прокуратури наглядових повноважень;
- 2) ліквідація слідчих підрозділів прокуратури;
- 3) суттєве обмеження сфери відповідальності прокуратури;

4) створення нових органів прокуратури - Ради прокурорів та Кваліфікованої дисциплінарної комісії прокурорів, що дозволить реалізувати принцип незалежності прокурора шляхом запровадження прозорості у процесі відбору та притягнення до дисциплінарної відповідальності чи звільнення прокурорів.

У 2016 році, відповідно до змін до Конституції України, прокурори були визнані частиною системи правосуддя і, нарешті, позбулися свого радянського іміджу на рівні закону. Замість функцій нагляду прокуратура отримала конституційні функції процесуального керівництва у досудовому слідстві та прокуратуру в судах. Прокуратура зберегла функцію представництва державних інтересів у суді у виняткових випадках, а представництво приватних осіб переведено в систему безоплатної правової допомоги.

На папері українська прокуратура виглядає як європейський орган. У той же час, чотирьох років недостатньо для кардинальної зміни системи, яка була побудована десятиліттями.

Міжнародні стандарти у сфері виконання покарань — це прийняті на міжнародному рівні норми, принципи і рекомендації в галузі виконання покарань. Ці стандарти були узгоджені міжнародною спільнотою і в їх підґрунті насамперед лежить Загальна декларація прав людини. Прийняті на її розвиток Міжнародний пакт про громадянські і політичні права та Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, які породжують юридичні зобов'язання для держав, котрі їх ратифікували (в тому числі й Україна), містять відповідні положення щодо поводження з особами у сфері виконання покарань. Крім цих міжнародних документів загального (універсального) характеру є доволі великий перелік документів, що доповнюють і деталізують загальні принципи діяльності у сфері виконання покарань.

Принципи, закладені в Загальній декларації прав людини, розвиваються в таких актах спеціалізованого характеру, що мають своєю метою виклад стандартів поводження із засудженими, як Мінімальні стандартні правила поводження з ув'язненими (1957 р.), Декларація про захист всіх осіб від катувань і інших жорстоких, нелюдських чи таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (1975 р.), Конвенція проти катувань і інших жорстоких, нелюдських чи таких, що принижують гідність, видів поводження й покарання (1984р.), Кодекс поведінки посадових осіб по підтриманню правопорядку (1979 р.), Принципи медичної етики, що визначають роль працівників охорони здоров'я, особливо лікарів, у захисті ув'язнених чи затриманих осіб від катувань і інших жорстоких, нелюдських чи таких, що принижують гідність, видів поводження й покарання (1982 р.), Заходи, що гарантують захист прав тих, хто засуджений до страти (1984 р.), Мінімальні стандартні правила ООН, що стосуються відправлення правосуддя відносно неповнолітніх (Пекінські правила, 1985 р.), Звід принципів захисту всіх осіб, підданих затриманню та ув'язненню в будь-якій формі (1989 р.) Мінімальні стандартні правила ООН стосовно заходів,

не пов'язаних із тюремним ув'язненням (Токійські правила, 1990 р.), Правила ООН, що стосуються захисту неповнолітніх, позбавлених волі (1990 р.).

До європейських стандартів організації та правового регулювання сфери виконання покарань належать:

- Європейська конвенція про нагляд за умовно засудженими або умовно звільненими правопорушниками від 30 листопада 1964 р.;
- Європейська конвенція про захист прав та основних свобод людини 1950 р.;
- Європейська конвенція з попередження катувань, нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання 1987 р.;
- Європейські тюремні правила, оголошені рекомендацією № К (87) 3 Комітету міністрів Ради Європи від 12 лютого 1987 р.;
- Резолюція Комітету міністрів Ради Європи від 9 березня 1976 р. “Про деякі міри покарання, альтернативні позбавленню волі”;
- Резолюція Комітету міністрів Ради Європи стосовно виборчих, громадянських та соціальних прав ув'язнених від 1 лютого 1962 р.;
- Резолюція Комітету міністрів Ради Європи про працю ув'язнених від 18 вересня 1975 р.;
- Резолюція Комітету міністрів Ради Європи про освіту в тюрмах від 13 жовтня 1989р.;
- Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи стосовно системи ув'язнення та поводження з небезпечними злочинцями від 24 вересня 1982р.;
- Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи стосовно надання короткотермінових відпусток ув'язненим від 24 вересня 1982 р.;
- Європейські правила щодо громадських санкцій та заходів, оголошені рекомендацією № К. (92) 16 Комітету міністрів Ради Європи.

Наведений перелік міжнародних документів за масштабами їх дії дозволяє виділити серед них стандарти поведження з засудженими універсального (розробленого ООН) та регіонального (на рівні Ради Європи) характеру.

Ідеї, положення та вимоги, що містяться у Загальній декларації прав людини і в міжнародних документах, що містять стандарти поведження із засудженими, повинні максимально враховуватись у національному законодавстві і співвідноситись з принципами прокурорської діяльності у сфері виконання покарань.

Основоположні принципи поведження з особами, позбавленими волі, фундаментального характеру, що містяться в міжнародних документах, ґрунтуються на необхідності забезпечувати права засуджених, що невіддільні від загальних прав людини. Це означає, що позбавлені волі мають право на: життя та особисту недоторканність; здоров'я; працю; відпочинок; незастосування до них тортур чи іншого нелюдського поведження; повагу людської гідності; належні правові процедури; свободу від будь-якої дискримінації; свободу від рабства; свободу совісті та думок; свободу віросповідання; недоторканність сімейного життя; самовдосконалювання.

Аналіз адміністративного законодавства, що регламентує прокурорству діяльність у сфері виконання покарань дозволяє дійти висновку, що основні його положення спрямовані на: закріплення загальних фундаментальних принципів у сфері виконання покарань; врегулювання порядку діяльності органів і установ в у сфері виконання покарань; що передбачають розподіл засуджених до позбавлення волі; організація перебування обмежених в правах осіб, у сфері виконання покарань; регламентація діяльності контрольних-наглядових органів у сфері виконання покарань, зокрема прокуратури.

Виправлення засуджених за міжнародними документами має на меті мінімізацію негативного впливу позбавлення волі на особистість та соціальну поведінку осіб, позбавлених волі.

Згадаємо, також те, що навесні 2018 року Президент України Петро Порошенко заявив про свій намір ініціювати консолідацію на рівні Конституції євроатлантичного курсу України. Президент України вніс до парламенту законопроект № 9037 «Про стратегічний курс держави щодо повного членства України в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору». Незабаром після цього, відповідно до конституційної процедури внесення змін до Конституції, парламент проголосував за внесення президентського законопроекту до Конституційного Суду України.

В Україні порядок внесення змін до Конституції України передбачає обов'язковий попередній конституційний контроль з боку Конституційного Суду України. Вказаний контролюючий орган ухвалив позитивний висновок щодо відповідності законопроекту № 9037 «Про стратегічний курс держави на шляху до повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору» статтями 157, 158 Конституція. Водночас, шість суддів Конституційного Суду висловили окремі думки, вказуючи на недоліки запропонованих конституційних змін. Проте позитивний висновок Конституційного суду дав «зелене світло» для розгляду та прийняття парламентом конституційних змін, запропонованих главою держави. Того ж дня парламент попередньо схвалив цей законопроект. У парламенті 311 народних депутатів підтримали конституційні зміни для включення євроатлантичного курсу (потрібна була підтримка простою більшістю, щонайменше 226 голосів парламентаріїв). Згідно з конституційною процедурою, зміни до Конституції будуть ухвалені, якщо на наступній сесії Верховної Ради України, яка розпочнеться у лютому 2019 року, проголосують не менше 300 депутатів.

Розглянемо детальніше можливі конституційні зміни в Україні. Консолідація євроатлантичного курсу держави на рівні її Конституції є нестандартним кроком для держав, особливо за відсутності реального процесу набуття членства держави в ЄС. Однак у випадку України можна знайти пояснення її історичного розвитку, поточної ситуації, зокрема, необхідності євроінтеграції для збереження своєї незалежності. Крім того, ми не повинні пропускати суб'єктивний чинник президентської ініціативи, а саме голоси проєвропейської виборчої бази на президентських виборах, які відбудуться в березні 2019 року.

Конституційні зміни щодо євроатлантичного курсу України на рівні преамбули заявляють про європейську ідентичність українського народу та незворотність європейського та євроатлантичного курсу України.

Включити євроатлантичний курс держави в повноваження парламенту, а також Президента і Уряду. Зокрема, Парламент буде уповноважений визначати виконання стратегічного курсу України на членство в ЄС та Організацію Північноатлантичного договору, Уряд забезпечить виконання цього курсу, а Президент виступить гарантом його реалізації.

Пропонується виключити з Конституції України положення, яке передбачає використання існуючих військових баз на території України для тимчасового перебування іноземних військових формувань за умовами оренди відповідно до міжнародних договорів.

Підтримуючи загалом доцільність проголошення європейського курсу України в преамбулі Конституції, експерти Центру політико-правової реформи вказують на ряд застережень щодо запропонованої ініціативи.

Референдум про євроатлантичний курс України не проводився, і сьогодні його неможливо провести в Україні. Оскільки нинішній Закон «Про всеукраїнський референдум» навесні 2018 року був визнаний Конституційним

судом неконституційним, він недієздатним. Парламенту ще не вдалося прийняти новий закон і встановити порядок проведення референдумів в Україні.

Включення в текст Конституції України назв міжнародних організацій, а саме Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору (за умови прийняття запропонованих конституційних змін), може призвести до невизначеності стратегічного курсу держави, якщо одна з ці організації або дві з них відразу змінять назву, на що Україна не може впливати. Суддя М. Мельник звертає увагу на цей факт за його індивідуальною думкою, зазначивши, що включення в Конституцію назв міжнародних організацій не є обґрунтованим.

Існують суперечливі питання щодо внесення змін до преамбули Конституції, як з точки зору процедури внесення поправок до неї (глава XIII Конституції не регулює цю проблему), так і з точки зору зміни змісту преамбули як частини Конституції, яка відображала певний історичний момент прийняття Конституції України.

Незважаючи на те, що органи прокуратури не наділені правом законодавчої ініціативи, Генеральна прокуратура України вживає заходів щодо удосконалення законодавства.

Наприклад, в законодавстві не регламентовано порядок реалізації органами прокуратури, визначеними статтею 1 Закону спеціально уповноваженим суб'єктом у сфері протидії корупції, повноважень поза межами кримінального провадження.

Відповідні пропозиції щодо внесення змін до Закону в цій частині спрямовані Генеральною прокуратурою України до Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції після опрацювання проекту Закону від 18.12.2017 № 7409 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про запобігання корупції».

За результатами аналізу низки проблемних питань, які виникають в ході практичної діяльності органів прокуратури під час реалізації функцій прокуратури чи обумовлені зміною законодавства, і, як наслідок, виникнення колізійних норм напрацьовано низку законодавчих пропозицій, які направлені суб'єктам законодавчої ініціативи.

Загалом упродовж 2017 року розроблено та/або забезпечено супроводження 35 проектів Законів України, серед них 10 тих, що стосуються унормування правових засад діяльності прокуратури, ефективного функціонування органів досудового розслідування і правоохоронної системи в цілому та 25 – щодо удосконалення законодавства у сфері кримінальної та кримінально-процесуальної діяльності. У 2018 році здійснювати в межах компетенції супроводження розгляду суб'єктами нормотворення внесених пропозицій.

На виконання заходів, передбачених антикорупційною програмою відомства на 2017 рік, наказом Генеральної прокуратури України від 06.12.2017 № 343 затверджено Інструкцію про порядок проведення службових розслідувань в органах прокуратури, яку зареєстровано в Міністерстві юстиції України 02.01.2018 за № 8/31460.

Порядком організації роботи з питань внутрішньої безпеки в органах прокуратури України, який затверджено наказом Генеральної прокуратури України від 13.04.2017 № 111 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16.05.2017 за № 623/30491 (далі – Порядок) передбачені заходи забезпечення захисту працівників, у тому числі тих, які повідомили про можливі факти корупційних і пов'язаних з корупцією правопорушень або про підбурювання до їх вчинення.

2.2 Компетенція та повноваження органів прокуратури щодо здійснення діяльності у сфері виконання покарань

Однією з ознак ефективної прокурорської діяльності є постійний пошук нових шляхів вирішення проблем суспільства.

На сьогодні прокурорська діяльність охоплює напрямки, які спрямовані на вирішення таких проблем як:

1. Забезпечення законності і правопорядку в державі, керуючись нормами чинного законодавства;
2. Врегулювання питань організації діяльності в самій системі органів прокуратури, керуючись здебільшого, внутрішніми актами.

За даними дослідження, близько 38% засуджених піддавалися дисциплінарним санкціям за час перебування в установі. У переважній більшості випадків (69%) вони вважали такі покарання несправедливими, або ж непропорційними. На думку засуджених, адміністрація установи часто зловживає практикою покарань саме задля позбавлення в'язня можливості звільнитися умовно-достроково.

Прокуратура зобов'язана відслідковувати рівність в'язнів перед адміністрацією. 56% опитаних відповіли, що з ними персонал поводить себе так само, як і з іншими, додаючи при цьому, що головне поводити себе відповідно до вимог режиму, нормально спілкуватися та знаходити підхід до кожного. На думку респондентів, ставлення персоналу багато в чому залежить від ставлення до них самих засуджених, або ж від особливостей характеру та поведінки в'язнів. Інколи ставлення залежить від «працьовитості» в'язня, інколи від особистої симпатії чи антипатії до людини та настрою персоналу. Також гарне ставлення

отримують ті, хто співпрацює з адміністрацією, зокрема з оперативною частиною.

Рівність серед засуджених. За результатами дослідження можна зробити висновок, що в установах існує певна ієрархія, коли окремі засуджені фактично виконують частину функцій адміністрації, маючи при цьому додаткові привілеї та повноваження. Тут прослідковується певна відмінність між закладами. На жаргоні такі заклади поділяють на «червоні» - адміністрація повністю контролює все, що відбувається в установі, та «чорні» - значний вплив на функціонування закладу мають самі засуджені.

У першому типі закладів («червоні» колонії) адміністрація самостійно призначає засуджених на посади так званих завгоспів, бригадирів, днювальних, яким фактично наділяються частиною функцій адміністрації, й відповідно мають більше переваг та повноважень, ніж інші засуджені.

У так званих «чорних» колоніях прослідковується більш складна ієрархія: є засуджені, які користуються значним авторитетом серед інших засуджених («смотрящі»), й неформально мають значний вплив на функціонування закладу в цілому. При цьому, є й засуджені, які призначаються адміністрацією на посади завгоспів, бригадирів, днювальних й мають формально здійснювати частину функцій адміністрації. Окрім тих, хто користується авторитетом серед засуджених, є й такі, що зазнають постійних принижень та знущань. Таких засуджених зазвичай поміщають в окремі блоки. До них можуть застосовувати різного роду насилля.

Державні органи (прокуратура, суд, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини) – 6%. Разом з тим, засуджені не вважають звернення до державних органів ефективним, оскільки не отримують відповідного реагування [80].

Працівники прокуратури мають статус державних службовців.

Системі органів прокуратури України притаманна єдність, її побудовано за принципами субординації та підпорядкованості, відповідності діяльності вимогам закону, відкритості діяльності для громадськості, відповідальності.

Відповідно до статті 131-1 Конституції України (набрала чинності 30.09.2016) прокуратура здійснює такі функції:

- підтримання публічного обвинувачення в суді;
- організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку;
- представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом.

Згідно з Перехідними положеннями Основного Закону України прокуратура продовжує виконувати відповідно до чинних законів функції:

- досудового розслідування до початку функціонування органів, яким законом будуть передані відповідні функції;
- нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, до набрання чинності законом про створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій;
- представництво інтересів громадян в судах у справах, провадження в яких розпочато до 30.09.2016, до ухвалення у відповідних справах остаточних судових рішень, які не підлягають оскарженню.

Прокурорську діяльність у сфері виконання покарань очолює і контролює Управління нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях та інших заходів примусового характеру у місцях несвободи, яке є самостійним структурним підрозділом, підпорядкованим

заступнику Генерального прокурора України згідно з розподілом обов'язків. У своїй діяльності управління керується Конституцією України, Законом України «Про прокуратуру», іншими актами законодавства, наказами Генеральної прокуратури України, Регламентом Генеральної прокуратури України, а також Положенням про нього.

До складу управління входять:

- відділ нагляду за додержанням законів у місцях попереднього ув'язнення, а також при застосуванні примусових заходів;
- відділ нагляду за додержанням законів при виконанні кримінальних покарань та пробації;
- відділ нагляду за додержанням законів при застосуванні заходів впливу за адміністративні правопорушення;
- відділ нагляду за додержанням законів щодо надання медичної допомоги при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях та інших заходів примусового характеру;
- організаційно-методичний відділ.

Управління очолює начальник, який має трьох заступників, два з яких одночасно є начальниками відділу нагляду за додержанням законів у місцях попереднього ув'язнення, а також при застосуванні примусових заходів та відділу нагляду за додержанням законів при виконанні кримінальних покарань та пробації.

Відділи очолюють начальники. Начальники відділу нагляду за додержанням законів у місцях попереднього ув'язнення, а також при застосуванні примусових заходів і відділу нагляду за додержанням законів при виконанні кримінальних покарань та пробації мають заступників, які виконують обов'язки начальників відділів у разі їх відсутності.

До штату відділів також входять прокурори, управління – головний та провідні спеціалісти.

Робота працівників відділів залежно від покладених на них функцій організовується за територіально-предметним або предметним принципом відповідно до розподілу функціональних обов'язків, який здійснюється начальником відділу за погодженням з начальником управління та затверджується заступником Генерального прокурора України згідно з розподілом обов'язків.

Основними завданнями управління є:

1. Організація нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, у тому числі заходів впливу за адміністративні правопорушення.

2. Здійснення безпосереднього нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, у центральних апаратах Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, Міністерства охорони здоров'я України, Державної прикордонної служби України, Державної фіскальної служби України та Державної міграційної служби України.

3. Координація у межах компетенції діяльності правоохоронних органів з питань протидії злочинності на піднаглядних об'єктах, а також запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню із затриманими, взятими під варту та засудженими.

4. Організаційне забезпечення та координація діяльності регіональних прокуратур, надання їх працівникам необхідної практичної та методичної допомоги у забезпеченні здійснення нагляду за додержанням законів:

- у відповідних органах та установах Міністерства юстиції України, які забезпечують реалізацію державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, а також при застосуванні уповноваженими суб'єктами інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян;

- в органах та установах Державної кримінально-виконавчої служби України при триманні громадян в установах попереднього ув'язнення та виконання покарань, проведенні оперативно-розшукової діяльності, а також виконанні кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі;

- у пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, Державної міграційної служби України;

- в органах Національної поліції України щодо порядку та умов відбування адміністративного стягнення у вигляді адміністративного арешту, здійснення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень, серед засуджених, розшуку осіб, які ухиляються від відбування покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та звільненими від відбування покарань, при триманні затриманих і взятих під варту осіб у кімнатах для затриманих та доставлених, ізоляторах тимчасового тримання й інших місцях (приміщеннях), у яких тримають доставлених осіб;

- в органах Міністерства юстиції України при виконанні покарань у виді конфіскації майна або штрафу;

- у психіатричних закладах щодо організації поміщення, тримання в примусовому порядку осіб, які страждають на психічні розлади, при

застосуванні судом примусових заходів медичного характеру, запобіжного заходу, передбаченого ст. 508 КПК України;

- у закладах для проведення стаціонарної судово-психіатричної експертизи особам, які тримаються під вартою;

- у спеціальних палатах закладів органів охорони здоров'я, у яких проходять стаціонарне лікування затримані, взяті під варту та засуджені особи;

- у пунктах тимчасового тримання та спеціальних приміщеннях, призначених для тримання осіб, затриманих в адміністративному порядку, органів Державної прикордонної служби України;

- в органах Державної фіскальної служби України, Державної міграційної служби України.

5. Відповідно до покладених завдань управління також забезпечує:

- участь у плануванні роботи Генеральної прокуратури України та контроль за своєчасним і якісним виконанням планових заходів;

- організацію та підготовку матеріалів на розгляд нарад, контроль за виконанням прийнятих рішень з питань, що належать до компетенції управління, а також виконання організаційно-розпорядчих документів, завдань і доручень керівництва Генеральної прокуратури України;

- підготовку у межах повноважень проектів наказів Генеральної прокуратури України;

- надання практичної і методичної допомоги, проведення перевірок у регіональних прокуратурах, контроль за усуненням недоліків;

- проведення аналітичної та методичної роботи, стажування працівників регіональних прокуратур, вжиття заходів щодо підвищення їх кваліфікації;

- виконання в межах компетенції вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації»;

- організацію первинного обліку роботи, ведення та складання статистичної звітності;
- опрацювання законопроектів, внесення пропозицій щодо удосконалення законодавства;
- підготовку інформацій Президенту України, до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, інших центральних органів виконавчої влади з найбільш актуальних питань на закріпленому напрямі;
- висвітлення у межах компетенції відомостей про результати прокурорської діяльності у засобах масової інформації та на офіційному веб-сайті Генеральної прокуратури України.

За дорученням керівництва Генеральної прокуратури України працівники управління можуть включатися до групи прокурорів у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень з питань нагляду, вчинених у структурі Міністерства юстиції України, а також органів та установ Міністерства юстиції України [30].

Для виконання покладених на нього завдань Управління наділене необхідною компетенцією та повноваженнями.

Так, наприклад, начальник управління:

- здійснює загальне керівництво діяльністю управління, визначає основні напрями діяльності структурних підрозділів управління відповідно до завдань і функцій, визначених Законом України «Про прокуратуру», наказами Генеральної прокуратури України, а також Положенням про управління;
- вносить пропозиції до плану першочергових заходів Генеральної прокуратури України, забезпечує контроль за своєчасним і якісним виконанням планових заходів з питань, що належать до компетенції управління;
- організовує підготовку матеріалів для розгляду на нарадах у керівництва Генеральної прокуратури України;

- погоджує розподіл обов'язків між працівниками структурних підрозділів управління та подає його для затвердження заступнику Генерального прокурора України згідно з розподілом обов'язків;
- координує діяльність структурних підрозділів управління, забезпечує взаємодію з іншими самостійними структурними підрозділами Генеральної прокуратури України, Національною академією прокуратури України, регіональними прокуратурами та співпрацю з відповідними органами державної влади;
- розглядає документи, що надходять до управління, підписує, затверджує та візує у межах компетенції службову документацію;
- забезпечує співпрацю з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини та його представниками, Урядовим уповноваженим у справах Європейського суду з прав людини;
- забезпечує підготовку проектів наказів та інших організаційно-розпорядчих документів з питань, що належать до компетенції управління;
- згідно з наказом Генерального прокурора України здійснює нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, а також організовує нагляд із цих питань;
- за дорученням керівництва Генеральної прокуратури України організовує та особисто бере участь у перевірках регіональних прокуратур, наданні практичної допомоги, здійснює контроль за їх реалізацією та усуненням виявлених недоліків;
- проводить оперативні наради з найбільш важливих питань діяльності управління, а також ініціює проведення відповідних нарад у керівництва Генеральної прокуратури України;
- організовує підготовку та проведення аналітичної і методичної роботи;

- здійснює особистий прийом, організовує роботу з розгляду звернень громадян, запитів і звернень народних депутатів України, комітетів Верховної Ради України, представників державних і громадських організацій, а також інших осіб;
- організовує роботу з оприлюднення публічної інформації, розгляду запитів на інформацію з питань, що належать до компетенції управління;
- забезпечує добір кадрів, підвищення кваліфікації працівників управління та відповідних підрозділів регіональних прокуратур, Національної академії прокуратури України, готує відповідні документи на заступників начальника управління, начальників відділів та їх заступників, погоджує відповідні документи на підпорядкованих працівників;
- вносить у встановленому порядку пропозиції про призначення, переміщення, звільнення з посад працівників управління, заохочення чи накладення на них дисциплінарних стягнень, про присвоєння класних чинів (рангів), а також про зміни в оплаті їх праці, надання відпусток;
- за дорученням керівництва Генеральної прокуратури України представляє в органах державної влади, громадських, наукових, міжнародних та інших організаціях Генеральну прокуратуру України з питань, що стосуються діяльності управління;
- забезпечує проведення профілактично-виховної роботи, дотримання трудової і виконавської дисципліни працівниками управління;
- бере участь у зустрічах та заходах за участю представників міжнародних урядових та громадських організацій, у тому числі Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню, Європейського суду з прав людини, Європейського парламенту тощо;

- організовує своєчасне, повне і об'єктивне внесення відомостей про результати роботи до інформаційно-аналітичної системи «Облік та статистика органів прокуратури», здійснює контроль за достовірністю відповідних даних;
- забезпечує ведення первинного обліку роботи, складає та підписує статистичну звітність про роботу управління, несе персональну відповідальність за достовірність відображеної у ній інформації;
- здійснює контроль за станом організації роботи організаційно-методичного відділу та відділу нагляду за додержанням законів щодо надання медичної допомоги при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях та інших заходів примусового характеру;
- організовує та контролює стан ведення в управлінні діловодства, у тому числі документів з обмеженим доступом;
- організовує виконання інших службових доручень керівництва Генеральної прокуратури України.

Основними обов'язками прокурора, який здійснює прокурорську діяльність у сфері виконання покарань є:

- безпосередньо виконувати завдання та службові доручення керівництва Генеральної прокуратури України, управління, відділів;
- надавати необхідну практичну та методичну допомогу, а також здійснювати належний вплив на стан роботи у закріплених регіональних прокуратурах, оперативний контроль за своєчасним і повним виконанням управлінських рішень;
- вивчати документи, що надходять з прокуратур нижчого рівня, готувати зауваження чи пропозиції;
- вносити пропозиції щодо удосконалення роботи, ініціювати вжиття заходів для усунення виявлених недоліків, порушень виконавської дисципліни;

- брати участь у підготовці матеріалів на наради у керівництва Генеральної прокуратури України, управління, відділу;
- готувати проекти наказів та інших організаційно-розпорядчих документів, службових листів і документів з питань, що належать до їх компетенції;
- за дорученням керівництва проводити перевірки у відповідних міністерствах, відомствах, органах та установах;
- складати довідки, доповідні записки, інші документи, готувати та вносити акти прокурорського реагування, здійснювати контроль за реалізацією вжитих заходів щодо усунення порушень закону;
- розглядати запити і звернення народних депутатів України, звернення громадян та юридичних осіб, запити на інформацію;
- здійснювати виїзди до регіональних прокуратур для проведення перевірок, надання практичної допомоги;
- брати участь у розробці загальних методичних рекомендацій та інших документів методичного спрямування, стажуванні працівників регіональних прокуратур, Національної академії прокуратури України, постійно працювати над підвищенням свого професійного рівня;
- здійснювати аналітичну діяльність, вивчати проблемні питання, у т.ч. шляхом моніторингу електронних ЗМІ, готувати пропозиції щодо їх вирішення, доповідати про них керівництву;
- вивчати проекти нормативно-правових актів, готувати до них висновки та зауваження, вносити пропозиції щодо вдосконалення законодавства;
- відповідно до компетенції забезпечувати своєчасне, повне та об'єктивне внесення відомостей про результати наглядової діяльності до інформаційно-аналітичної системи «Облік та статистика органів прокуратури»;

- готувати матеріали для опублікування у засобах масової інформації, розміщення на офіційному веб-сайті Генеральної прокуратури України;
- вести відповідні обліки проведеної роботи, накопичувати і систематизувати матеріали, інформації, статистичні дані, необхідні для виконання покладених на них завдань;
- виконувати інші службові доручення керівництва Генеральної прокуратури України, управління, відділів [30].

Здійснюючи діяльність у сфері виконання покарань, прокурор використовує як загальні повноваження, так і спеціальні, надані прокурору як суб'єкту, що формує правовідносини у сфері виконання покарань.

Для здійснення своєї діяльності прокурор має право у будь-який час відвідувати установи і органи, в яких засуджені відбувають покарання, за посвідченням, що підтверджує його особу. У процесі особистих відвідувань прокурор безпосередньо знайомиться з роботою адміністрації, зокрема перевіряє документи, на підставі яких засуджені позбавлені волі (прокурор зобов'язаний негайно звільнити особу, яка незаконно перебуває в місцях позбавлення волі), опитує засуджених, знайомиться з оперативними матеріалами тощо.

Прокурор має право перевіряти законність наказів, розпоряджень і постанов адміністрації установ і органів виконання покарань. Одночасно підлягає перевірці законність і обґрунтованість постанов посадових осіб про накладення дисциплінарних стягнень. У випадку виявлення акту, який суперечить закону, прокурор вправі вимагати особистих пояснень від посадових осіб з приводу допущених порушень.

Звернення засуджених із скаргами та заявами розглядається як важливий засіб виявлення порушень законності з боку персоналу установ і органів виконання покарань при цьому прокурор не підміняє органи відомчого управління та контролю установи, що перевіряється, і не втручається в

оперативну діяльність, якщо така діяльність не суперечить чинному законодавству.

Стосовно виправно-трудової установи закон встановлює особливий порядок направлення письмових звернень до прокурора (строк — протягом доби, перевірки й перегляду не підлягають). Усні скарги і заяви приймаються прокурором під час прийому засуджених або при їх опитуванні. Заяви і скарги, які свідчать про грубі порушення закону з боку персоналу, беруться під особливий контроль. Прокурор зобов'язаний розглянути заяви і скарги засуджених у встановлені законом строки, вжити необхідних заходів і повідомити про своє рішення особам, які їх подали.

Також прокурор зобов'язаний здійснювати нагляд за додержанням законів уповноваженими органами та суб'єктами під час прийняття ними рішень при виконанні додаткових кримінальних покарань у виді конфіскації майна або штрафу, а також спеціальної конфіскації як іншого заходу кримінально-правового характеру, крім випадків, коли особа не підлягає кримінальній відповідальності у зв'язку з недосягненням віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність; за додержанням законів уповноваженими органами та суб'єктами при доставлянні, адміністративному затриманні та триманні осіб, складанні стосовно них протоколів про адміністративні правопорушення, застосуванні в адміністративному порядку інших заходів, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, та накладенні адміністративних стягнень у виді адміністративного арешту, виправних або громадських робіт, а також примусового повернення і видворення за межі України іноземців та осіб без громадянства.

В межах співпраці прокурора з представниками Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, органів державної влади, державних органів та установ, громадських і правозахисних організацій, засобів масової

інформації, здійснювати за необхідності, вжиття організаційних заходів, спрямованих на проведення спільних перевірок, а також висвітлювати результати проведеної роботи.

Керівники місцевих прокуратур, їх перші заступники та заступники повинні забезпечувати:

1. Участь прокурорів:

- у справах про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законами України, у тому числі щодо правопорушень, вчинених на території об'єктів нагляду;

- при вирішенні питань, пов'язаних з виконанням вироку, у тому числі умовно-достроковим звільненням від відбування покарання, заміною невідбутої частини покарання більш м'яким і звільненням від покарання за хворобою;

- при розгляді питань про продовження, зміну чи припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Прокурорська діяльність в сфері виконання покарань спрямована на ефективне та своєчасне реагування на незаконні судові рішення.

Прокурор здійснює нагляд за додержанням законів при виконанні кримінального покарання у виді штрафу як основного покарання в порядку, встановленому статтею 539 Кримінального процесуального кодексу України.

Прокурор, в межах своєї компетенції, зобов'язаний вчасно подавати до суду позови (заяви), сприяти дотриманню вимог Закону України «Про пробацію» з урахуванням підпорядкованості та адміністративно-територіального розташування об'єктів нагляду.

Так, а травні 2018 року Генеральною прокуратурою України ініційовано проведення перевірок додержання вимог Закону України «Про пробацію», Кримінально-виконавчого кодексу України та іншого законодавства в діяльності органів пробації та здійснення ними стосовно засуджених заходів, передбачених

законодавством, виконання певних видів кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі.

Перевірками виявлено факти порушень законів України та констатовано неналежне матеріально-побутове забезпечення органів пробації, що ставить під загрозу функціонування окремих підрозділів пробації.

Зокрема, упродовж п'яти місяців у 2017 році у Буринському та Ямпільському районних секторах пробації Сумської області було відсутнє електропостачання та опалення, а в період опалювального сезону 2017 – 2018 років не здійснювалося опалення приміщень Шосткинського, Роменського та Охтирського міськрайвідділів пробації цієї ж області. Такі самі порушення було виявлено прокуратурами Донецької, Івано-Франківської, Полтавської, Херсонської та інших областей.

Внаслідок відсутності відомчих нормативно-правових документів Міністерства юстиції України територіальними підрозділами органів пробації вже тривалий час не здійснюється пенітенціарна пробація, не розробляються та не застосовуються пробаційні програми під час реалізації наглядової пробації, не ведеться облік осіб, які умовно-достроково звільнені від відбування покарання у виді позбавлення та обмеження волі, не здійснюється контроль за їхньою поведінкою, соціально-виховна робота із засудженими проводиться формально, внаслідок чого останні вчиняють нові злочини.

За результатами проведених перевірок на усунення виявлених порушень вимог законів України органами прокуратури внесено майже 300 документів реагування, розпочато 39 кримінальних проваджень, у тому числі стосовно судді одного із суддів Івано-Франківської області за фактом винесення завідомо неправомірного рішення про звільнення особи від відбування призначеного покарання з випробуванням.

Також, Генеральною прокуратурою України до Міністерства юстиції України було надіслано лист про вжиття невідкладних заходів щодо забезпечення діяльності органів пробації та оновлення або внесення змін до чинного законодавства України.

Прокуратури вищого рівня зобов'язані сприяти прокуратурам нижчого рівня у забезпеченні організації їхньої діяльності, надавати їх необхідну практичну та методичну допомогу.

Прокурори зобов'язані проводити регулярні перевірки самостійно або із залученням у встановленому порядку необхідних спеціалістів (комплексні перевірки), а також за зверненнями, іншими повідомленнями, у тому числі у засобах масової інформації, мережі Інтернет або які надійшли на телефони «гарячої лінії», щодо захисту прав в'язнів, за матеріалами органів державного нагляду (контролю) або з власної ініціативи за наявності даних про порушення закону.

Під час проведення перевірок прокурор зобов'язаний:

1. Опитувати осіб, вимагати від посадових чи службових осіб надання пояснень щодо допущених порушень.
2. Перевіряти законність наказів, розпоряджень, інших актів відповідних органів і установ та в разі невідповідності законодавству вимагати від посадових чи службових осіб їх скасування та усунення порушень закону, до яких вони призвели, а також скасовувати незаконні акти індивідуальної дії.
3. Вживати заходів щодо усунення порушень закону, причин і умов, що їм сприяли, притягнення до відповідальності винних посадових чи службових осіб (у тому числі за письмовою вказівкою), оскаржувати їх рішення, дії чи бездіяльність.
4. Здійснювати інші передбачені законодавством дії [39].

Прокурор зобов'язаний негайно звільнити особу, яка незаконно (за відсутності відповідного судового рішення, рішення адміністративного органу або іншого передбаченого законом документа чи після закінчення передбаченого законом або таким рішенням строку) перебуває у місці тримання затриманих, попереднього ув'язнення, обмеження чи позбавлення волі, установі для виконання заходів примусового характеру, інших місцях, до яких доставлено осіб з метою складення протоколу про адміністративне правопорушення чи в яких особи примусово тримаються згідно із судовим рішенням або рішенням адміністративного органу.

До обов'язків прокурора, відноситься:

- оскарження постанови про накладення адміністративних стягнень, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, з підстав та у випадках, передбачених законодавством.

- у разі виявлення під час перевірок порушень закону у справах про адміністративні правопорушення, за якими судами першої інстанції не прийнято рішень, упродовж доби з моменту виявлення порушень інформувати про результати перевірок відповідні суди, у провадженні яких перебувають такі справи.

- внесення документів реагування, надсилання запитів і доручень органам державної влади, місцевого самоврядування та державним органам, на які їх повноваження не поширюються, винятково через прокуратури вищого рівня.

За службової необхідності перевірки окремих об'єктів нагляду, а також участь у проведенні спільних перевірок місцеві прокуратури мають право здійснювати на підставі рішення керівника регіональної прокуратури.

За результатами перевірок складаються письмові довідки. Копії довідок про результати перевірок і документів прокурорського реагування місцеві

прокуратури надсилають регіональним прокуратурам у п'ятиденний строк з дати їх складання (внесення).

Не рідше одного разу на місяць прокурор зобов'язаний здійснювати особистий прийом ув'язнених, взятих під варту та засуджених осіб, перевіряти стан додержання законодавства щодо забезпечення їх права на листування та звернення, обліку інформації про злочини та події, законність дій службових осіб, накладення дисциплінарних стягнень.

Під час запровадження режиму особливих умов в установах виконання покарань, особливого режиму в місцях попереднього ув'язнення або надзвичайних ситуації, прокурор негайно інформує відповідних керівників прокуратур вищого рівня телефоном, електронним зв'язком та упродовж доби письмовим повідомленням зокрема:

- акти протесту та оголошення голодувань в'язнями, навмисні самоушкодження, вчинення ними самогубств, тяжких та особливо тяжких кримінальних правопорушень;

- масові заворушення серед в'язнів;

- втечу осіб, госпіталізованих у примусовому порядку, з психіатричних закладів під час застосування примусових заходів медичного характеру, з-під варту або з установ виконання покарань, самовільне залишення меж цих установ чи закладів;

- заподіяння службовими особами установ попереднього ув'язнення та виконання покарань тілесних ушкоджень в'язням, застосування до них жорстокого поводження чи катування;

- вчинення службовими особами злочинів та правопорушень, пов'язаних з корупцією;

- нещасні випадки з тяжкими наслідками на виробничих об'єктах установ виконання покарань;

- порушення прав ув'язнених чи засуджених під час проведення в установах Державної кримінально-виконавчої служби України спеціальних операцій та (або) застосування зброї, спеціальних засобів;
- звільнення адміністрацією установи попереднього ув'язнення особи у зв'язку із закінченням строку її тримання під вартою;
- випадки групових (більше 5 осіб) адміністративних затримань нелегальних мігрантів;
- затримання осіб, які перебувають у розшуку, за вчинення дій, пов'язаних з тероризмом;
- інші події, які набули суспільного резонансу, висвітлені в засобах масової інформації та мережі Інтернет [39].

Основними критеріями ефективності прокурорської діяльності в сфері виконання покарань є забезпечення об'єктивного, своєчасного і повного вжиття заходів щодо усунення порушень Конституції та законів України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, поновлення прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави, відшкодування завданої шкоди, притягнення винних до встановленої законом відповідальності [39].

Найкращу оцінку ефективності прокурорської діяльності можуть дати адвокати. Кожен адвокатський день наскільки насичений і різноманітний як і його клієнтська база, яку він представляє.

Прокурор, під час здійснення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань має право:

1) у будь який час відвідувати місця тримання затриманих, попереднього ув'язнення, установи, де засуджені відбувають покарання, установи для примусового лікування і перевиховання, опитувати осіб, що там перебувають,

знайомитись з документами, на підставі яких ці особи затримані, заарештовані, засуджені або до них застосовано заходи примусового характеру;

2) перевіряти законність наказів, розпоряджень і постанов адміністрації цих установ, зупиняти виконання таких актів або скасовувати їх у разі невідповідності законодавству, вимагати від посадових осіб пояснень з приводу допущених порушень;

3) відкривати в установленому законом порядку кримінальне, дисциплінарне провадження або провадження про адміністративне правопорушення;

4) давати поради про усунення очевидних порушень закону;

5) вносити пропозиції до державних органів і посадовим особам про усунення порушень закону та умов, що їм сприяли;

6) звертатись до суду з заявою про захист прав і законних інтересів громадян, держави.

Прокурор зобов'язаний негайно звільнити особу, яка незаконно перебуває в місцях утримання затриманих, попереднього ув'язнення, позбавлення волі або в установі для виконання заходів примусового характеру.

Письмові вказівки прокурора щодо додержання встановлених законодавством порядку і умов тримання осіб у місцях сфери виконання покарань, а також письмові вказівки прокурора, надані іншим органам, які виконують судові рішення у кримінальних справах, є обов'язковими і підлягають негайному виконанню. Невиконання без поважних причин законних вимог прокурора тягне за собою передбачену законом відповідальність.

Головним обов'язком прокурора є прагнення до правосуддя в межах закону, а не просто для засудження. Прокурор обслуговує суспільні інтереси і повинен діяти з чесним і збалансованим рішенням, щоб підвищити суспільну безпеку, застосовуючи відповідні кримінальні звинувачення відповідного

ступеня тяжкості, та здійснюючи дискреційне право не порушувати кримінальні справи у відповідних випадках. Прокурор повинен прагнути захищати невинних і засуджувати винних, враховувати інтереси жертв і свідків, поважати конституційні і законні права всіх осіб, включаючи підозрюваних і підсудних.

Прокурор повинен знати і дотримуватись стандартів професійної поведінки, викладених у застосовному законодавстві та етичних кодексах і думках у відповідній юрисдикції. Прокурор повинен уникати прояву непристойності у виконанні функції обвинувачення. Прокурор повинен шукати, а прокуратура повинна надавати консультативні нагляди та етичні рекомендації, коли належний хід прокурорського поведіння здається неясним. Прокурор, який не погоджується з правилами етики, повинен шукати його зміни, якщо це необхідно, і безпосередньо оскаржити його, якщо це необхідно, але повинен дотримуватися його, якщо не буде звільнено за рішенням суду.

Прокурор, як правило, обслуговує громадськість, а не будь-який окремий урядовий орган, правоохоронний орган або підрозділ, свідок або жертву. При розслідуванні або розслідуванні кримінальної справи прокурор не представляє працівників правоохоронних органів, які працювали над цим питанням, і такі працівники правоохоронних органів не є клієнтами прокурора. Інтереси та погляди громадськості повинні визначатися головним прокурором і призначеними помічниками у цій юрисдикції.

З огляду на громадську відповідальність прокурора, широкі повноваження та розсуд, прокурор має підвищений обов'язок віддавати перевагу судам та виконувати інші професійні обов'язки. Проте, прокурор повинен бути обережним у публічних коментарях щодо конкретних справ або аспектів діяльності офісу.

Аналізом повноважень прокурора при здійсненні функцій, передбачених Конституцією України, визнано, що більшість із них є владними та одночасно

дискреційними, що створює можливості виникнення корупційних ризиків. Водночас існує низка заходів щодо їх недопущення.

У таких випадках скоєння корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень працівниками органів прокуратури обумовлено, у першу чергу, порушенням ними вимог закону. Керівництвом органів прокуратури вживаються заходи щодо недопущення таких порушень. Мінімізація їх вчинення досягається шляхом підвищення рівня свідомості працівника щодо несприйняття корупції, вжиттям додаткових заходів профілактичного, навчального, методичного та дисциплінарного характеру. Крім того, підвищення фахового рівня, належне матеріально-побутове забезпечення та соціальний захист працівників органу прокуратури.

Важливо також, щоб відбувалися заходи з поширення інформації щодо програми антикорупційного спрямування органів прокуратури, роз'яснення основних повноважень органів прокуратури, у тому числі проведення антикорупційного навчання у вищих навчальних закладах, загальноосвітніх навчальних закладах тощо (Відкритий офіс).

На офіційному веб-сайті Генеральної прокуратури України запроваджено ведення рубрики «Запобігання та протидія корупції».

Усі повноваження прокурора можна класифікувати залежно від мети, яка перед ними поставлена, на такі види:

а) повноваження, спрямовані на виявлення і попередження випадків порушень законності адміністрацій органів і установ виконання покарань, а також їх причин і умов;

б) повноваження, спрямовані на усунення вказаних вище порушень законності, причин, що їх породжують, і умов, які їм сприяють.

На нашу думку прокурор зобов'язаний:

- завжди і за будь-яких обставин виконувати свої обов'язки відповідно до норм національного та міжнародного права;
- виконувати свої функції чесно, неупереджено, послідовно і оперативно;
- поважати людську гідність, захищати права людини;
- завжди пам'ятати, що вони діють від імені суспільства та в інтересах суспільства;
- прагнути до досягнення справедливого балансу між загальними інтересами суспільства та інтересами і правами людини.

2.3 Форми та методи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань

Прокурорської діяльності у сфері виконання покарань реалізується в конкретних діях працівників прокуратури. Такі дії знаходять своє вираження у певних формах. Форми прокурорської діяльності у сфері виконання покарань – це однорідні за характером і правовою природою дії, в яких реалізується компетенція органів прокуратури.

За допомогою форм реалізуються функції прокурорської діяльності та досягаються її завдання. Форми прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, здебільшого, закріплені відповідними нормативно-правовими актами. Особливий характер завдань та специфіка прокурорської діяльності у сфері виконання покарань передбачає певну самостійність у виборі форм в залежності від обставин та доцільності.

В одних випадках дії працівників прокуратури тягнуть за собою юридичні наслідки, в інших – ні. Відповідно до цього форми прокурорської діяльності у сфері виконання покарань поділяють на дві групи: правові та організаційні.

Правові форми пов'язані зі встановленням і застосуванням норм права. До правових форм прокурорської діяльності у сфері виконання покарань належать:

- видання актів органами прокуратури (нормативні, індивідуальні, нормативно-індивідуальні);
- підписання адміністративних та міжнародних договорів органами прокуратури;
- здійснення юридично значущих дій.

Адміністративні акти органів прокуратури – це прийняті в процесі їх діяльності владні приписи, спрямовані на практичну реалізацію досягнення завдань, які поставлені перед ними державою.

Так, відповідно до закону України «Про прокуратуру» Генеральний прокурор України має право видавати письмові накази адміністративного характеру, що є обов'язковими до виконання всіма прокурорами. Генеральний прокурор відповідно до законів України видає обов'язкові для всіх органів прокуратури накази, розпорядження, затверджує загальні методичні рекомендації для прокурорів з метою забезпечення однакового застосування норм законодавства України під час здійснення прокурорської діяльності.

Керівник регіональної прокуратури має право видавати письмові накази адміністративного характеру, що є обов'язковими до виконання першим заступником, заступниками, керівниками та заступниками керівників підрозділів, прокурорами відповідної регіональної прокуратури та керівниками місцевих прокуратур, розташованих у межах адміністративно-територіальної одиниці, що підпадає під територіальну юрисдикцію відповідної регіональної прокуратури.

Керівник місцевої прокуратури має право видавати письмові накази адміністративного характеру, що є обов'язковими до виконання його першим заступником, заступниками, керівниками та заступниками керівників підрозділів, прокурорами відповідної місцевої прокуратури.

Перші заступники та заступники керівників органів прокуратури відповідно до розподілу обов'язків мають право видавати письмові накази адміністративного характеру, що є обов'язковими до виконання підлеглими прокурорами відповідного органу прокуратури [43].

Законодавство, що регулює організацію і діяльність органів прокуратури України, уточнюється, доповнюється відповідними наказами, інструкціями, розпорядженнями вказівками та іншими актами. Так:

- накази – (відомчі та організаційні) – це загальні нормативно-правові акти програмного характеру які містять основні напрями та пріоритети прокурорської діяльності;

- інструкції – це нормативно-правові акти процесуального характеру які встановлюють порядок виконання тих чи інших дії при реалізації основних функцій прокуратури;

- розпорядження – це індивідуальний акт щодо вдосконалення організації роботи окремої прокуратури;

- вказівка – це індивідуальний акт процесуального характеру в окремому провадженні. Вона містить перелік дій обов'язкових для виконання посадовими особами (прокурорами) із зазначенням відповідних осіб, осіб які уповноваженні проконтролювати дії та терміни виконання вказівки.

Прокурори вищого рівня мають право давати вказівки прокурору нижчого рівня, погоджувати прийняття ним певних рішень та здійснювати інші дії, що безпосередньо стосуються реалізації цим прокурором функцій прокуратури,

виключно в межах та порядку, визначених законом. Генеральний прокурор має право давати вказівки будь-якому прокурору.

Ознаками адміністративних актів органів прокуратури є: державно-владний характер; імперативний характер; підзаконність; відповідність компетенції та юрисдикції.

Підкреслимо, також, що накази Генерального прокурора України нормативно-правового змісту підлягають державній реєстрації Міністерством юстиції України та включаються до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів, після чого вони публікуються державною мовою в офіційних друкованих виданнях. Усі накази Генерального прокурора України оприлюднюються державною мовою на офіційному веб-сайті Генеральної прокуратури України з додержанням вимог режиму таємності.

Акти Генерального прокурора України, що є нормативно-правовими актами і пройшли державну реєстрацію, набирають чинності з дня офіційного опублікування, якщо інше не передбачено самими актами, але не раніше дня офіційного опублікування [43].

Накази Генерального прокурора України або їх окремі частини можуть бути оскаржені фізичними та юридичними особами до адміністративного суду в порядку, встановленому законом [43].

Акти органів прокуратури можна класифікувати:

1) за сферою застосування:

- внутрішні – звернені до підпорядкованих органів прокуратури та окремих працівників (видаються з питань організації прокурорської діяльності, стосовно кадрових питань тощо);

- зовнішні – спрямовані за межі системи органів прокуратури;

2) за предметом:

- акти, що регламентують напрямки прокурорської діяльності;

- акти, стосовно організації співпраці, координування;
- акти матеріально-технічного та фінансового забезпечення;
- акти стосовно кадрового забезпечення;

3) за юридичними ознаками:

- індивідуальні – видаються при застосуванні норм права стосовно конкретної особи або події;

- нормативні – видаються при встановленні норм права, обов'язкові для виконання всіма прокурорами (регламент, інструкція тощо);

4) за суб'єктами:

- акти спрямовані на врегулювання відносин з іншими органами держави;

- акти спрямовані на врегулювання відносин з недержавними організаціями;

- акти спрямовані на врегулювання відносин з окремими громадянами;

5) за формою видання:

- письмові;

- усні;

6) за назвою: наказ, вказівка, інструкція, розпорядження.

Окремою формою прокурорської діяльності є укладання адміністративних договорів. Адміністративний договір – дво- або багатостороння угода, зміст якої складають права та обов'язки сторін, що впливають із владних управлінських функцій суб'єкта владних повноважень, який є однією із сторін угоди [7].

Ю. П. Битяк, вважає, що адміністративний договір забезпечує координацію роботи різних управлінських структур у випадках, коли суб'єкти управління певними сторонами своєї діяльності є юридично рівноправними й виникає потреба в координації їх діяльності [57, с. 155]. Окремі вчені адміністративними договорами вважають розпорядницькі та мирові угоди.

Предметом адміністративного договору, на думку Ю. А. Тихомирова, можуть бути питання влади, управління та самоуправління [183, с. 231].

До адміністративних договорів прокурорської діяльності в сфері виконання покарань можна віднести договір про спільну діяльність, договір про координацію діяльності, договір про участь, договір про виконання відповідних робіт.

Укладення міжнародних договорів органами прокуратури передбачено законом України «Про міжнародні договори України». Генеральна прокуратура України бере участь у підготовці міжнародних договорів України щодо співробітництва у сфері кримінального судочинства, укладає міжвідомчі міжнародні договори України про співробітництво з питань діяльності прокуратури з відповідними державними органами іноземних держав і міжнародними організаціями, до компетенції яких входять питання, що регулюються договорами [38].

Зміст інших юридично значущих дій полягає у застосуванні правових норм до конкретних обставин або осіб, але без видання індивідуальних актів. Це дії, які у зв'язку із вказівкою в законі є необхідною умовою для прийняття правового акту і настання правових наслідків. Наприклад, прийняття присяги.

До організаційних форм прокурорської діяльності в сфері виконання покарань належать проведення організаційних заходів та здійснення матеріально-технічних операцій.

Організаційні заходи є необхідними елементами прокурорської діяльності в сфері виконання покарань. Наприклад, проведення службових нарад, інструктажів, семінарів, конференцій, прес-конференції, організація взаємодії між підрозділами, прокурорське самоврядування тощо.

Українські та західні аналітики розкритикували переатестацію працівників прокуратури та ставлення ГПУ до боротьби з корупцією

Процедура переатестації, яка тривала в Генпрокуратурі України, виявилися лише косметичною зміною, а конкурсний відбір на посади не дав змогу новим людям прийти на прокурорські посади – таких висновків дійшли представники Харківської правозахисної групи та зарубіжні експерти. З критикою реформи прокуратури виступають й західні політики і дипломати.

Між тим у Генпрокуратурі звітують про успішне призначення всіх місцевих прокурорів на конкурсній основі. Водночас і прості українці, і представники бізнесу визнають, що у системі прокуратури мало що змінилося, і навіть свідчать про скоєння правопорушень представниками прокуратури, які пройшли за конкурсом.

Оновлення кадрів в органах прокуратури передбачав конкурсний відбір місцевих прокурорів. Однак якщо спершу 60% кандидатів були людьми не зі старої системи, то після двох етапів незалежного тестування їх залишилося лише 22%. А після інтерв'ю з кандидатами з боку відбіркових комісій, де з семи членів по чотири призначалися генпрокуратурою, лише 3% успішних кандидатів були новими в органах прокуратури, наголошує експерт [1].

Критика щодо роботи ГПУ та реформи прокуратури лунає і з боку США. Так посол США в Україні Джеффри Пайетт заявив на фінансовому форумі в Одесі, що Генеральна прокуратура України відмовляється боротися з внутрішньою корупцією, і це «підриває реформи, які проводить українська влада» [1].

«Ця проблема загрожує всьому, що Рада, Кабмін, Нацрада реформ та інші роблять, щоб підштовхнути політичні та економічні реформи. Ця перешкода – відмова Генпрокуратури успішно боротися з внутрішньою корупцією. Замість того щоб підтримувати реформи в Україні та працювати на викорінення корупції, корумповані чиновники в ГПУ роблять гірше, відкрито і агресивно підриваючи реформи», – сказав Пайетт. «Вони залякують і перешкоджають

зусиллям тих, хто працює чесно в рамках ініціатив з реформування ГПУ», – додав посол США [].

Згідно з вимогами Закону України «Про прокуратуру» на Всеукраїнській конференції прокурорів 26.04.2017, обрано членів Ради прокурорів України (далі – РПУ) та Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів (далі – КДКП), затверджено документи, якими регламентовано їхню роботу. Саме до повноважень цих органів віднесено вирішення питань, пов'язаних із добором на посади, переведенням та звільненням прокурорів, притягненням їх до дисциплінарної відповідальності.

З метою поліпшення якості кадрової роботи, забезпечення об'єктивності при прийнятті кадрових рішень, попередження та виявлення корупційних, а також інших правопорушень наказом Генеральної прокуратури України від 12.06.2017 № 180 затверджено Інструкцію про порядок використання поліграфа в діяльності органів прокуратури, яку зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16.06.2017 за № 764/30632.

Головною проблемою нинішньої влади у відносинах із зарубіжними партнерами є стан боротьби з корупцією. При цьому, йдеться як про власну корумпованість представників влади, про яку як в Україні, так і за її межами говорять як про узагальнюючу характеристику та доконаний факт, так і про її (влади) небажання боротися з корупцією, гальмування антикорупційної реформи (створення Антикорупційного суду), блокування діяльності антикорупційних інститутів (НАБУ, САП), тиску на антикорупційних активістів і т.ін.

Стратегією національної безпеки України, затвердженою Указом Президента України від 26.05.2015 № 287/2015, корупція визнана актуальною загрозою національній безпеці України. Вона негативно впливає на всі аспекти життєдіяльності в суспільстві, на розвиток соціальних, фінансово-економічних процесів, призводить до величезних економічних втрат, руйнує правові й етичні

відносини між людьми, має вкрай негативні політичні наслідки, у тому числі на міжнародному рівні, гальмує розвиток держави та стає на заваді євроінтеграції. Саме тому запобігання і протидія корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням є одним із пріоритетних завдань держави.

Антикорупційну програму Генеральної прокуратури України на 2018 рік (далі – антикорупційна програма) розроблено на виконання вимог статті 19 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон), з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розробки антикорупційних програм органів влади, затверджених рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) від 19.01.2017 № 31.

Головною метою антикорупційної програми є вжиття заходів, спрямованих на створення додаткових запобіжників вчиненню корупційних і пов'язаних із корупцією правопорушень працівниками органів прокуратури. Її положення є обов'язковими для виконання усіма працівниками органів прокуратури України.

Комісією у ході ідентифікації корупційних ризиків у діяльності органів прокуратури встановлено, що в окремих випадках їх чинником є недосконалість законодавства (відсутність правової визначеності, конкуренція норм тощо), наявність дискримінаційних положень.

Зокрема, змінами до Конституції України, які набули чинності 30.09.2016, змінено функції органів прокуратури, проте дотепер не внесено відповідних змін до Закону України «Про прокуратуру», процесуального та іншого законодавства, що призвело до відсутності нормативного врегулювання механізму реалізації повноважень прокурора згідно з оновленими функціями органів прокуратури.

Як наслідок, створено сприятливі умови для можливих зловживань з боку працівників органів прокуратури, у тому числі вчинення корупційних та пов'язаних із корупцією правопорушень, порушення прав громадян.

Відповідно до Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015 – 2020 роки, схваленої Указом Президента України від 20.05.2015 № 276/2015 (далі – Стратегія), Генеральним прокурором України 29.09.2017 затверджено Дорожню карту з реформування органів прокуратури України, розроблену спільно з Консультативною місією Європейського Союзу (далі – КМЄС) в Україні, Офісом Ради Європи в Україні, Представництвом Європейського Союзу в Україні, Генеральним Директоратом Європейської Комісії з питань сусідства та розширення і Групою підтримки України Європейської Комісії (далі – Дорожня карта).

Зазначеним документом передбачено низку заходів, покликаних забезпечити незалежність прокурорів під час виконання ними службових обов'язків, а також органів прокурорського самоврядування, створити додаткові запобіжники вчиненню корупційних і пов'язаних із корупцією правопорушень.

Зокрема, пунктами 1.1, 1.2 Дорожньої карти визначено заходи із підвищення незалежності органів прокуратури та процедури добору кадрів, забезпечення незалежності органів прокурорського самоврядування, що включають, у тому числі, удосконалення нормативної бази та її наближення до стандартів Ради Європи.

Сприяти удосконаленню процедури щорічної перевірки доброчесності та підтримки Генеральної інспекції Генеральної прокуратури України (далі – Генеральна інспекція) має виконання пункту 2.2 Дорожньої карти, яким передбачено заходи з автоматизації процесу перевірки доброчесності, розмежування компетенцій Генеральної інспекції та КДКП, а також координації відповідної діяльності з антикорупційними відомствами і систематичний перегляд антикорупційної програми.

Забезпечення виконання заходів, передбачених Дорожньою картою, є одним із основних завдань Генеральної прокуратури України у сфері запобігання корупційним і пов'язаним із корупцією правопорушенням у 2018 році.

Значну увагу у минулому році приділено створенню додаткових запобіжників незаконному розголошенню інформації, яка стала відома у зв'язку з виконанням повноважень.

Внесено відповідні зміни до організаційно-розпорядчих документів. У Генеральній прокуратурі України посилено контроль за діями користувачів бази даних «Кадри», забезпечено захист від копіювання ключового носія інформації для доступу до ЄРДР з функцією «аналітик». Вжито заходи щодо запровадження електронного документообігу.

Комісією запропоновано у 2018 році вжити аналогічних заходів щодо захисту інформації у регіональних прокуратурах, чим створити додаткові запобіжники вчиненню корупційних і пов'язаних із корупцією правопорушень.

У минулому році удосконалено процедуру приймання-передачі справ, документів та майна структурних підрозділів Генеральної прокуратури України, а також у регіональних прокуратурах у ході зміни їх керівників. Розроблено оновлене Положення про порядок приймання-передачі справ, документів та майна прокуратур, яке затверджено наказом Генеральної прокуратури України від 25.05.2017 № 155. Впроваджено додаткові механізми контролю, які також певною мірою запобігатимуть корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням.

Водночас потребує додаткового врегулювання механізм передачі майна, документів, інших носіїв інформації працівником у разі його звільнення, переведення або тимчасової відсутності (відпустки, відрядження тощо).

Заходами з реалізації загальної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції у діяльності органів прокуратури у 2018 році є:

- аналіз стану запобігання та протидії корупційним і пов'язаним з корупцією правопорушенням, виконання вимог Закону працівниками органів прокуратури;
- виявлення корупційних ризиків у діяльності органів прокуратури, встановлення причин і умов їх виникнення, реалізація заходів щодо їх усунення (мінімізації);
- удосконалення роботи з добору кадрів, взаємодії з РПУ і КДКП;
- вжиття заходів щодо виявлення конфлікту інтересів при виконанні повноважень працівниками органів прокуратури та його усунення, здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів;
- удосконалення організації роботи на основних напрямках діяльності органів прокуратури, уникнення дублювання повноважень різними структурними підрозділами Генеральної прокуратури України та регіональних прокуратур;
- запобігання існуванню у відомчих організаційно-розпорядчих документах чинників для корупційних ризиків;
- проведення службових розслідувань та створення умов невідворотності відповідальності осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, удосконалення взаємодії з КДКП;
- встановлення й заохочування нових ефективних запобіжників вчиненню корупційних і пов'язаних із корупцією правопорушень працівниками органів прокуратури, у тому числі тих, що стосуються дотримання вимог фінансового контролю, а також недопустимості порушень обмежень і заборон, встановлених Законом;

- забезпечення захисту працівників, у тому числі тих, які повідомили про можливі факти корупційних і пов'язаних з корупцією правопорушень або про підбурення до їх вчинення;
- навчання прокурорів у межах спеціальної підготовки кандидатів на посаду;
- вжиття додаткових заходів навчального та методичного характеру щодо застосування і виконання положень антикорупційного законодавства України працівниками органів прокуратури, підвищення їх кваліфікації та професійного рівня;
- вжиття заходів щодо матеріально-побутового забезпечення та соціального захисту працівників органів прокуратури як важливих чинників стимулювання праці в органах прокуратури й запобігання корупційним проявам;
- взаємодія з міжнародними і національними органами, установами й організаціями щодо розроблення заходів, спрямованих на запобігання та протидію корупційним і пов'язаним із корупцією правопорушенням в діяльності органів прокуратури;
- інформування громадськості про здійснювані Генеральною прокуратурою України заходи щодо запобігання та протидії корупційним і пов'язаним із корупцією правопорушенням в діяльності органів прокуратури;
- забезпечення доступу до публічної інформації;
- інші заходи, визначені антикорупційним законодавством України [27].

Крім того, завершення процесу реформування органів прокуратури має стати запорукою покращення іміджу відомства, у тому числі міжнародного, та підвищення його авторитету і рівня довіри в суспільстві.

Більшість експертів та бізнесменів, визнають серед найнеобхідніших з реформ – очищення суддівської системи та прокуратури. Цей крок є головною передумовою для поліпшення інвестиційного клімату.

Прокуратура – не змінюється. Вона і далі обурює своєю бездіяльністю або ж некомпетентною діяльністю. У судах представники прокурорів наполягають на триманні людей під вартою, не наводячи жодних доказів провини. Прокурори зобов'язані реагувати на скарги тих, хто перебуває в слідчих ізоляторах: вони мають функції нагляду. У такий спосіб не може працювати державна структура, яка представляє державу і виступає від імені держави в суді [1].

Компромід ми маємо в тому вигляді, що оновлення, на яке заслуговує українське суспільство, кадрове оновлення прокуратури – не відбулося.

Сутність матеріально-технічних заходів полягає у створенні сприятливих умов для здійснення прокурорської діяльності. Ці дії є передумовою прийняття рішення при здійсненні прокурорської діяльності. До матеріально-технічних заходів відноситься робота з інформацією, проведення досліджень, розробок, розробка та видання актів, ведення діловодства, аналіз статистичної інформації і інше.

Прокурорська діяльність, спрямована на врегулювання правовідносин у сфері покарань, посідає значне місце в правоохоронній системі держави. Ця діяльність є виразом державного примусу та має специфіку.

Відповідно до чинного законодавства існують такі види покарань: штраф, позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу; позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю; громадські роботи; виправні роботи; службові обмеження для військовослужбовців; конфіскація майна; арешт; обмеження волі; тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців; позбавлення волі на певний строк; довічне позбавлення волі [11].

Виконанням кожного з вказаних видів покарання займається певний орган (установа), за законністю дій якого і покликана здійснюватися прокурорська діяльність.

До установ виконання покарань належать: арештні доми, кримінально-виконавчі установи, спеціальні виховні установи (виховні колонії) [11].

Виконання кримінальних покарань у вигляді штрафу та конфіскації майна здійснює Державна виконавча служба, яка не є ні органом, ні установою виконання покарань. Окремо законодавець виділяє військові частини, гауптвахти та дисциплінарні батальйони, які здійснюють виконання покарань щодо засуджених військовослужбовців. Але, з огляду на чинне законодавство, можна стверджувати, що вказані установи, хоча і здійснюють виконання окремих видів покарань, все ж таки не входять до кримінально-виконавчої системи [17].

За результатами перевірок Генеральним прокурором України виносяться документи реагування на ім'я Міністра юстиції України з вимогою притягнути до відповідальності керівників МРУ, установ ДКВС, а також співробітників відповідних підрозділів Міністерства.

Однією з головних цілей концепції сучасного розслідування злочинів є вивчення існуючого стану кримінального процесу, прагнення зробити його більш демократичним і обґрунтовано, стимулюючи ефективно, швидко і корисно розслідування злочинів. Щоб розкрити кримінальні дії швидким і ретельним чином, недостатньо просто застосувати норми кримінального процесу. Процесуальне законодавство встановлює правила для розгляду кримінальних справ з метою належного застосування закону, криміналістики попередні типові методи, які допомагають досягти ефективності та ефективності процедурних роботи. Наука адміністративного права шукає нові шляхи і форми розслідування злочинів, які б допомогли швидше і більш глибоко розкрити злочини, використовувати тактичні методи та рекомендації більш оптимально і

обґрунтовано. В Зарубіжних країнах останнім часом багато уваги приділяється актуальності процедура; особливо прокурорської тактика, також отримала багато занепокоєння. У США велика увага приділялася професіоналізму прокурорів. Ці теми також актуальні в Литві. Однією з актуальних питань є проблема тактики співробітництва.

Концепція, принципи та форми співпраці розглядалися як частина загальна тактика криміналістики тривалий час; однак нині цей аспект викликає дискусії, оскільки вчені мають різне ставлення до питання співпраці. Деякі з них стверджують, що співпрацю слід розглядати як елемент, що належить до тактики, в той час як інші розглядати його як проблему теоретичної основи. Пропозиції Про співпрацю поступово перетворилася на досить широку систему поглядів, яка є актуальні як з теоретичної, так і з практичної точок зору. Заяви про співпрацю актуальні для прокурорів, оскільки вони допомагають використовувати ефективну тактичну методи і рекомендації доцільно.

Сьогодні, ймовірно, доцільно проаналізувати процес співпраці між прокурором і ... з посиланням на знання управління. Це є доречним для співпраці прокурора і .. як певного процесу управління.

Цілі та завдання суб'єктів, що беруть участь у процесі співробітництва, їхня сила і засоби, що використовуються для досягнення істини у справі, об'єднують всіх працюючих суб'єктів конкретному випадку. Відповідно до законодавства прокурор посадова особа повинна вживати всіх компетентних заходів, дозволених законом, щоб розкрити а злочинний акт. Можна сказати, що зміст цієї норми обумовлює сумісність дії прокурора і слідчого, тобто кожен з них повинен робити особливі дії відповідно до його / її компетенцій, маючи одну головну мету - розкрити злочинця діяти. Однак у законі поняття співпраці не визначено. Парадоксально, що процесуальні норми не передбачають сумісності

суб'єктів основою права, а співробітництво - один з ефективних способів розкриття і розслідувати злочини.

Концепція «співпраці» включає методи та засоби, що використовуються взаємопов'язаними суб'єктами. Словник сучасного український дає таке визначення слово «співпрацювати»: «працювати разом з іншими». Співпраця важлива не тільки для прокуратури в сфері виконання покарань. існує проблема співпраці між різними інституціями. Ульріх і Брокбанк, які досліджували аспекти управління персоналом, заявили, що «співпраця стимулює продуктивну роботу через спільні служби, технологія і економія масштабів, а також навчання, що перетинають межі Компанія та обмін ідеями, розподіл ресурсів відповідно до потреб та комбінації стратегій, пропонуючи відразу декілька продуктів і обслуговуючи клієнтів. Можливість співпраця є найважливішим аспектом для того, щоб отримати і підтримати найкращий результат на роботі. Кузес і Понер у контексті управління визначають співпрацю як «діяльність, яка не може існувати без спільної творчої роботи та спільної відповідальності». Вони стверджують, що співпраця потребує атмосфери довіри, позитивної взаємозалежності та особиста співпраця.

У процесі розслідування злочинних дій, що стосується співробітництва, важливо зосередити всі зусилля на бажаних цілях, тобто ефективно розслідувати злочинні дії.

З точки зору менеджменту, співпраця - це спільна робота в команді. Іс Команда - дві або більше людей, які взаємопов'язані і впливають один на одного в процесі здійснення

Спільну мету доцільно пов'язувати з функціями управління.

У сфері управління кожен процес управління сприймається як систематичний порядок виконання, що складається з планування, організації, керівництва та контролю.

Незважаючи на свої можливості та навички, учасники кожного окремого процесу взаємопов'язані заходи з метою досягнення бажаних цілей. Управління персоналом розглядає співпрацю не тільки як спільну роботу, а й як відносини, засновані на довірі. Фахівці з менеджменту стверджують, що «для того, щоб співпрацювати як організація, співробітники повинні вчитися працювати з іншими і мати змогу формувати відносини довіри та довіри. Це як важливо для прокурора в їх роботі.

Як вже згадувалося, процес співпраці між слідчий і прокурор можуть бути представлені як взаємопов'язані зв'язки між ними, елементи процесу управління. Функції планування та організації складають роботу як слідчого, так і прокурора. У конкретному процесі розслідування, як слідчий, так і прокурор планують відповідні досудові заходи та їх порядок, вирішують організаційні проблеми, пов'язані з напрямом діяльності. Тим часом виконуються функції лідерства та контролю прокурором, оскільки він контролює процес досудового розслідування та інтенсивності діяльності слідчого.

У цьому випадку слідчий і прокурор співпрацюють з пошуком однієї мети, яка є розслідування злочинного діяння. Проте законодавство цього не уточнює, згадуються окремі завдання; однак, не деталізовано визначені норми, що визначають форми та зміст співробітництва.

Співпраця серед працівників прокуратури сприймається не тільки як спільна робота в процесі розслідування злочинних дій, а й як ефективні та об'єднані дії, які можуть допомогти розслідувати вони діють швидко і ретельно. Цілі співпраці визначають її зміст.

Можна виділити наступні особливості, характерні для співпраці:

1. Це процес, обґрунтований законом.
2. Це процес, що поєднує взаємозв'язки суб'єктів.
3. Це процес, що включає правильні методи і форми роботи.

Юридична література пропонує подібні пропозиції, що визначають процес співпраці. Наприклад, Явдокимов визначає співпрацю у сфері розслідування та розкриття злочинів як взаємопов'язаний процес, обґрунтований законом, який виникає між окремими різноманітними уповноваженими установами або відповідальними особами, і містить правильний зміст обрані методи, засоби та комісії, характерні для кожного учасника головна мета - розкрити, розслідувати або запобігти злочинам і знайти людей, що ховаються.

На думку автора, це визначення є вичерпним, оскільки описує співпрацю як міжкоординаційний процес, що здійснюється суб'єктами.

Отже, якщо координація дій підкреслюється як важлива особливість процесу співпраці можна було б включити її в поняття співробітництво, розглядаючи співпрацю як координований процес, що здійснюється ЄС суб'єктів. Казлаускас виділяє ще одну характеристику співпраці - координацію спільних зусиль і роботи. Аналізуючи співпрацю між слідчими органами, він визначає цей процес як законодавчий і раціонально скоординований процес, який використовує методи роботи, характерні для цих установ, і прагне дослідити і розкрити злочини, а також запобігти їх.

Існує ще один важливий аспект, пов'язаний з цим процесом - психологічна сумісність. процес співпраці може бути ефективним лише за наявності це соціальна та психологічна сумісність суб'єктів.

Юридична література передбачає велику кількість інформації про співробітництво між посадовими особами, які здійснюють діяльність у сфері виконання покарань. Такі аспекти співробітництва як компетентність суб'єктів, ізоляція, використання у ній згадуються складні засоби та методи, форми внутрішньої співпраці. На основі аналізу наукової літератури запропонувала наступну концепцію співробітництва: співпраця є координованої діяльності, спрямованої на спільну мету, що досягається за рахунок оптимального

використання функції, повноваження, заходи та методи, приписані різним предметам для вирішення завдання виявлення, розкриття, розслідування та запобігання злочинності так само ефективно можливо. Важливість організації та співпраці у діяльності прокурора з адміністраціями виконання покарань підкреслюється обговоренням можливого поєднання цих елементів у окрему частину адміністративного права. Прокуратура і адміністрації установ повинні тісно співпрацювати в процесі діяльності; адміністрація повинна повідомити прокурора про кожен випадок...

Співпраця є однією з найважливіших складових організації в сфері виконання покарань. Найбільш часто використовується форма співробітництва з прокуратурою є офіційним письмовим звітом про хід діяльності.

Один із шляхів більш ефективного організації процесу розслідування злочинів, а також формування передової практики співробітництва визначає інститут співпраці на основі чинного законодавства.

Методи прокурорської діяльності в сфері виконання покарань – це способи та засоби цілеспрямованого впливу на дії органів і установ в сфері виконання покарань з приводу захисту обмеженої судом в правах людини.

Основними методами прокурорської діяльності в сфері виконання покарань є переконання та примус. Застосування того чи іншого методу залежить від дій відповідного об'єкту та конкретної ситуації.

Переконання – це моральний, психологічний, матеріальний вплив суб'єкта прокурорської діяльності на об'єкт та його дії з метою досягнення свідомого виконання ним вимог правових норм. Застосування методу переконання в прокурорській діяльності в сфері виконання покарань дозволяє досягнути таких цілей:

- 1) сприяння реалізації обмежених судом прав людини;
- 2) попередження злочинів та інших правопорушень;

3) вплив на правопорушників.

Серед форм використання методу переконання найбільш поширеними є:

- роз'яснення норм чинного законодавства;
- інформування населення про стан забезпечення законності в сфері

виконання покарань.

Будучи основним методом прокурорської діяльності в сфері виконання покарань, переконання не завжди є достатньо ефективним заходом досягнення бажаної правомірної поведінки. У зв'язку з цим держава, охороняючи права і свободи людини, уповноважує працівників прокуратури застосовувати примус до тих, хто не піддається впливу заходів переконання.

Адміністративний примус – це владне, здійснюване в односторонньому порядку і в передбачених правовими нормами випадках застосування від імені держави до суб'єктів правопорушень, по-перше, заходів попередження правопорушень, по-друге, запобіжних заходів щодо правопорушень, по-третє, заходів відповідальності за порушення нормативно-правових положень [112, с.159].

Особливістю адміністративного примусу є те, що він застосовується як у випадках, коли є факт правопорушення, так і тоді, коли його немає.

Заходи адміністративного примусу можна класифікувати на:

- 1) заходи попередження, або превентивні заходи;
- 2) заходи припинення;
- 3) заходи адміністративно-процесуального забезпечення;
- 4) заходи адміністративної відповідальності.

Заходи адміністративного попередження – це різновид адміністративного примусу, який застосовується для попередження правопорушень, забезпечення правопорядку.

Заходи адміністративного припинення – це різновид адміністративного примусу, який застосовується для припинення правопорушень, недопущення їх шкідливих наслідків та забезпечення притягнення винних до відповідальності.

Заходи адміністративно-процесуального забезпечення передбачені КУпАП та відіграють допоміжну роль. Вони призначені для забезпечення провадження у справах про адміністративне правопорушення та притягнення правопорушника до адміністративної відповідальності.

Заходи адміністративної відповідальності - це різновид адміністративного примусу, який застосовується для притягнення осіб, винних у вчиненні правопорушення, до відповідальності. За вчинення адміністративного правопорушення до особи може бути застосовано адміністративні стягнення або інші заходи впливу. Перелік адміністративних стягнень закріплений в ст. 24 КУпАП.

Звернемо також увагу і на таких важливий метод прокурорської діяльності як заохочення. У рамках системи органів прокуратури заохочення є самостійним методом, і його застосування виходить за межі самої системи прокуратури України. Так, прикладом позитивного стимулювання у сфері виконання покарань є діяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, за сумлінну поведінку і ставленням до праці засудженого можуть умовно-достроково звільнити тощо). Примусовий метод в прокурорській діяльності може застосовуватися за наявності спротиву до виконання прокурором своїх обов'язків, або недобросовісне виконання обов'язків піднаглядним прокуророві суб'єктом.

Взаємодія є однією з організаційних форм прокурорської діяльності. Прокурор, що діє у сфері виконання покарань, реалізуючи свої цілі та завдання, взаємодіє з багатьма органами держави та різними організаціями, зокрема з Державною кримінально-виконавчою службою України, Уповноваженим

Верховної Ради України з прав людини, Національною поліцією, Державною міграційною службою України, Державною прикордонною службою України, Міністерством юстиції України і іншими.

Можна виділити такі групи форм їх взаємодії:

1. Кримінально-процесуальні правовідносини — взаємодія з органами слідства та суду.

Прокурорська діяльність у сфері виконання покарань пов'язана з діяльністю судів. На підставі визначеного судом виду та розміру кримінального покарання прокурор здійснює нагляд за розподіленням засуджених за видами кримінально-виконавчих установ, а також про будь-які подальші переміщення засуджених з однієї установи до іншої або про їх дострокове звільнення. Взаємодія також відбувається з приводу необхідності зміни, перегляду та скасування вироку суду або встановлення адміністративного нагляду за засудженим.

2. Міжнародно-правова взаємодія з компетентними органами іноземних держав у сфері кримінального судочинства. Органи прокуратури згідно з міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та кримінальним процесуальним законодавством України здійснюють співробітництво з компетентними органами інших держав з питань проведення процесуальних дій при розслідуванні кримінальних правопорушень, видачі осіб, які їх вчинили, перейнятті кримінального провадження та з інших питань, передбачених такими договорами. У разі відсутності міжнародного договору України співробітництво у цій сфері здійснюється органами прокуратури України на підставі взаємних письмових гарантій.

Співробітництво органів прокуратури з компетентними органами інших держав не може здійснюватися всупереч конституційним гарантіям України та її договірним зобов'язанням щодо прав людини.

Якщо міжнародним договором України передбачено безпосередній порядок співробітництва під час кримінального провадження, регіональні прокуратури здійснюють таке співробітництво у межах своєї компетенції [43].

Генеральна прокуратура України в порядку, передбаченому Законом України «Про міжнародні договори України», бере участь у підготовці міжнародних договорів України щодо співробітництва у сфері кримінального судочинства, укладає міжвідомчі міжнародні договори України про співробітництво з питань діяльності прокуратури з відповідними державними органами іноземних держав і міжнародними організаціями, до компетенції яких належать питання, що регулюються договорами [43].

Рішення про проведення переговорів і підписання міжвідомчих міжнародних договорів, що укладаються Генеральною прокуратурою України, у тому числі щодо надання повноважень на здійснення таких дій, приймається Генеральним прокурором. Ведення переговорів щодо підготовки тексту міжвідомчого міжнародного договору України, його укладення, встановлення його автентичності або підписання такого міжвідомчого міжнародного договору України здійснюється лише уповноваженими на те особами.

Міжвідомчі міжнародні договори України, укладені Генеральною прокуратурою України, реєструються у Міністерстві юстиції України відповідно до законодавства. Оригінали текстів міжнародних міжвідомчих договорів України зберігаються у Міністерстві закордонних справ України.

Контроль автентичності текстів міжвідомчих міжнародних договорів України, укладених Генеральною прокуратурою України, українською та іноземною мовами здійснюється Міністерством закордонних справ України [43].

Висновки до розділу 2

Визначено поняття адміністративно-правової регламентації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як врегулювання адміністративних правовідносин, які виникають між органами прокуратури і іншими суб'єктами і учасниками у сфері виконання покарань.

Під адміністративно-правовим забезпеченням прокурорської діяльності у сфері виконання покарань пропонується розуміти систему норм адміністративного права, які регламентують суспільні правовідносини, що виникають у сфері виконання покарань.

Підкреслено, що основним нормативно-правовим актом у сфері виконання покарань, відповідно до якого формується все адміністративне законодавство, є Конституція України. Основним законом, що визначає правові засади організації і діяльності прокуратури України, статус прокурорів, порядок здійснення прокурорської діяльності є закон України «Про прокуратуру».

Констатована необхідність врахування у національному законодавстві, а також відображення в засадах прокурорської діяльності у сфері виконання покарань положень міжнародних нормативно-правових актів стосовно поводження із людиною в режимі правообмеження.

Здійснено класифікацію нормативно-правових актів, що регламентують прокурорську діяльність у сфері виконання покарань, а саме: Конституція України, міжнародні угоди, які ратифіковано Верховною Радою України, Кодекси України, закони України, постанови Верховної Ради України, Укази Президента України, накази Генеральної прокуратури України.

Доведена необхідність і важливість приведення у відповідність до положень Конституції України Закону України «Про прокуратуру», а також

іншого законодавства, що регламентує правовідносини у сфері виконання покарань. Невідповідність адміністративного законодавства Основному закону призводить до відсутності належного нормативного врегулювання механізму реалізації повноважень прокурора.

Обґрунтовується позиція стосовно недоцільності використання у законі України «Про прокуратуру» понять «припинення повноважень прокурора» і «звільнення прокурора», оскільки дані терміни мають однакові юридичні наслідки.

З'ясовано, що основні положення адміністративного законодавства у сфері виконання покарань спрямовані на: закріплення загальних фундаментальних принципів; врегулювання порядку діяльності органів і установ у сфері виконання покарань; організацію та порядок перебування обмежених в правах осіб; регламентацію діяльності прокурорської діяльності у сфері виконання покарань.

Визначено, що однією з ознак ефективної прокурорської діяльності у сфері виконання покарань є постійний пошук нових шляхів вирішення проблем, таких як: забезпечення законності і правопорядку у сфері виконання покарань, керуючись загальними нормами чинного законодавства; врегулювання питань організації діяльності в самій системі органів прокуратури, керуючись здебільшого, внутрішніми актами.

Підкреслено, що прокурорську діяльність у сфері виконання покарань очолює і контролює Управління нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях та інших заходів примусового характеру у місцях несвободи, яке є самостійним структурним підрозділом в системі Генеральної прокуратури України.

З'ясовано, що під час здійснення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань використовуються як загальні, так і спеціальні повноваження.

Класифіковано обов'язки працівників прокуратури, що здійснює свою діяльність у сфері виконання покарань, зокрема на: загальні, які притаманні всім працівникам державної служби; спеціальні – притаманні всім працівникам прокуратури; специфічні – притаманні прокурорам, діяльність яких реалізується у сфері виконання покарань.

Визначені законом обов'язки запропоновано доповнити такими зобов'язаннями: завжди і за будь-яких обставин, відповідно до норм чинного законодавства, гідно виконувати свої обов'язки у сфері виконання покарань; діяти в межах своїх повноважень чесно і неупереджено; сприяти максимальній реалізації особистої свободи громадян в умовах правообмежень; завжди пам'ятати, що реалізація повноважень прокуратури здійснюється в інтересах суспільства; керуватися в повсякденній діяльності принципом законності та справедливості.

Підкреслено, що прокурорська діяльність у сфері виконання покарань реалізується в конкретних діях працівників прокуратури, які виражені у відповідних формах.

Доведено, що за допомогою форм реалізуються функції прокурорської діяльності та досягаються її завдання. Форми прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, здебільшого, закріплені відповідними нормативно-правовими актами.

Зазначено, що особливий характер завдань та специфіка прокурорської діяльності у сфері виконання покарань передбачає певну самостійність у виборі форм в залежності від обставин та доцільності.

Уточнено зміст форм прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як однорідних за характером і правовою природою дій, в яких реалізується компетенція органів прокуратури.

З'ясовано, що до правових форм прокурорської діяльності у сфері виконання покарань належать: розробка, прийняття та видання актів органами прокуратури (нормативних, індивідуальних, нормативно-індивідуальних); підписання адміністративних та міжнародних договорів органами прокуратури; здійснення юридично значущих дій.

Визначено, що адміністративні акти органів прокуратури у сфері виконання покарань – це прийняті в процесі їх діяльності владні приписи, спрямовані на практичну реалізацію досягнення завдань, які поставлені перед ними державою.

З'ясовано, що ознаками адміністративних актів органів прокуратури у сфері виконання покарань є: державно-владний імперативний характер; підзаконність; відповідність компетенції та юрисдикції.

Акти органів прокуратури, як різновид правових форм прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, класифіковано: 1) за сферою застосування: внутрішні – звернені до підпорядкованих органів прокуратури та окремих працівників (видаються з питань організації прокурорської діяльності, стосовно кадрових питань тощо); зовнішні – спрямовані за межі системи органів прокуратури; 2) за предметом: акти, що регламентують напрямки прокурорської діяльності; акти, стосовно організації співпраці, координування; акти матеріально-технічного та фінансового забезпечення; акти щодо кадрового забезпечення; 3) за юридичними ознаками: індивідуальні – видаються при застосуванні норм права стосовно конкретної особи або події; нормативні – видаються при встановленні норм права, обов'язкові для виконання всіма прокурорами (регламент, інструкція тощо); 4) за суб'єктами: акти спрямовані на

врегулювання відносин: з іншими органами держави; з недержавними організаціями; з окремими громадянами; 5) за формою видання: письмові; усні; б) за назвою: наказ, вказівка, інструкція, розпорядження.

Наголошено, що окремою правовою формою прокурорської діяльності у сфері виконання покарань є укладення адміністративних договорів. Підкреслено, що адміністративний договір носить правозабезпечувальний характер.

До адміністративних договорів прокурорської діяльності у сфері виконання покарань віднесено договори: про спільну діяльність, про координацію діяльності, про участь, про виконання відповідних робіт.

Підкреслено, що до організаційних форм прокурорської діяльності у сфері виконання покарань віднесено проведення заходів організаційного характеру та здійснення матеріально-технічних операцій.

З'ясовано, що сутність матеріально-технічних заходів полягає у створенні сприятливих умов для здійснення прокурорської діяльності. До матеріально-технічних заходів віднесено роботу з інформацією, проведення досліджень, видання актів, ведення діловодства, аналіз статистичної інформації тощо.

Проаналізовано таку організаційну форму прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як взаємодія: прокурор у визначеній сфері взаємодіє з Державною кримінально-виконавчою службою України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Національною поліцією, Державною міграційною службою України, Державною прикордонною службою України, Міністерством юстиції України, громадськими і правозахисними організаціями, засобами масової інформації.

Визначено поняття методів прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як сукупності способів та засобів цілеспрямованого впливу на дії органів і установ у сфері виконання покарань з приводу захисту прав затриманих, взятих під варту чи засуджених.

Наголошено, що основними методами у зазначеній сфері є переконання та примус. Доведено, що застосування того чи іншого методу залежить від дій відповідного об'єкту та конкретної ситуації. Наголошено, що важливим фактором розвитку методів прокурорської діяльності у сфері виконання покарань є процес їх лібералізації.

Охарактеризовано такий важливий метод прокурорської діяльності як заохочення. Підкреслено, що у рамках системи органів прокуратури заохочення є самостійним методом і його застосування виходить за межі самої системи прокуратури.

Надано характеристику напрямкам альтернативного покарання та обґрунтовано застосування громадських санкцій та заходів, які виключають державний примус та будуються на принципі залучення громадського впливу на поведінку правопорушника.

Уточнено розуміння змісту поняття інформаційної безпеки у сфері виконання покарань, яка є складовим компонентом загального інформаційного забезпечення, полягає у комплексі заходів захищеності інформації від несанкціонованого доступу, використання чи знищення та спрямована на реалізацію прав і свобод тимчасово обмеженої в них людини.

Основні положення розділу 2 викладені у такій публікації автора:

1. Дмитренко Р. М. Адміністративно-правове забезпечення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2018. Вип.2. Т. 3. С. 130–135 [100].

РОЗДІЛ 3.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ УКРАЇНИ

3.1 Відповідальність та контроль за здійснення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань

Публічний характер діяльності працівників органів прокуратури та їх перебування під постійною увагою суспільства покладає на них відповідальність за розуміння соціальної ролі посади прокурора, дотримання вимог законодавства, уникнення підстав для сумніву в законності вчинених дій та прийнятих рішень.

Прокурор зобов'язаний неухильно додержуватися присяги прокурора. За порушення присяги прокурор несе відповідальність, передбачену законом.

Стаття 20. Відповідальність прокурора

Шкода, завдана незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю прокурора, відшкодовується державою незалежно від його вини в порядку, визначеному законом.

Держава, відшкодувавши шкоду, завдану прокурором, має право зворотної вимоги до нього в розмірі виплаченого відшкодування в разі встановлення в діях прокурора складу кримінального правопорушення за обвинувальним вирокіом суду щодо нього, який набрав законної сили [43].

Видання прокурором розпоряджень поза межами його повноважень тягне за собою відповідальність, передбачену законом.

Стаття 43. Підстави для притягнення прокурора до дисциплінарної відповідальності

Прокурора може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності у порядку дисциплінарного провадження з таких підстав:

- 1) невиконання чи неналежне виконання службових обов'язків;
- 2) необґрунтоване зволікання з розглядом звернення;
- 3) розголошення таємниці, що охороняється законом, яка стала відомою прокуророві під час виконання повноважень;
- 4) порушення встановленого законом порядку подання декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру;
- 5) вчинення дій, що порочать звання прокурора і можуть викликати сумнів у його об'єктивності, неупередженості та незалежності, у чесності та непідкупності органів прокуратури;
- 6) систематичне (два і більше разів протягом одного року) або одноразове грубе порушення правил прокурорської етики;
- 7) порушення правил внутрішнього службового розпорядку;
- 8) втручання чи будь-який інший вплив прокурора у випадках чи порядку, не передбачених законодавством, у службову діяльність іншого прокурора, службових, посадових осіб чи суддів, у тому числі шляхом публічних висловлювань стосовно їх рішень, дій чи бездіяльності, за відсутності при цьому ознак адміністративного чи кримінального правопорушення;
- 9) публічне висловлювання, яке є порушенням презумпції невинуватості.

Притягнення прокурора до дисциплінарної відповідальності не виключає можливості притягнення його до адміністративної чи кримінальної відповідальності у випадках, передбачених законом.

Виправдання особи або закриття стосовно неї судом кримінального провадження не може бути підставою для притягнення до дисциплінарної

відповідальності прокурора, який здійснював процесуальне керівництво досудовим розслідуванням та/або підтримання державного обвинувачення у цьому провадженні, крім випадків умисного порушення ним вимог законодавства чи неналежного виконання службових обов'язків.

Під час здійснення дисциплінарного провадження щодо прокурора у разі необхідності може бути проведена його атестація. Вмотивоване рішення про необхідність проведення атестації приймається Кваліфікаційно-дисциплінарною комісією прокурорів.

Дисциплінарне провадження здійснюється Кваліфікаційно-дисциплінарною комісією прокурорів [43].

Дисциплінарне провадження - це процедура розгляду Кваліфікаційно-дисциплінарною комісією прокурорів дисциплінарної скарги, в якій містяться відомості про вчинення прокурором дисциплінарного проступку.

Рішення, дії чи бездіяльність прокурора в межах кримінального процесу можуть бути оскаржені виключно в порядку, встановленому Кримінальним процесуальним кодексом України. Якщо за результатами розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора в межах кримінального процесу встановлено факти порушення прокурором прав осіб або вимог закону, таке рішення може бути підставою для дисциплінарного провадження.

Стаття 49. Види дисциплінарних стягнень

1. На прокурора можуть бути накладені такі дисциплінарні стягнення:

1) догана;

2) заборона на строк до одного року на переведення до органу прокуратури вищого рівня чи на призначення на вищу посаду в органі прокуратури, в якому прокурор обіймає посаду (крім Генерального прокурора);

3) звільнення з посади в органах прокуратури.

Прокурор звільняється з посади у разі:

- 1) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я;
- 2) порушення ним вимог щодо несумісності, передбачених статтею 18 закону України «Про прокуратуру»;
- 3) набрання законної сили судовим рішенням про притягнення прокурора до адміністративної відповідальності за корупційне правопорушення, пов'язане з порушенням обмежень, передбачених законом України «Про засади запобігання і протидії корупції»;
- 4) неможливості переведення на іншу посаду або відсутності згоди на це у зв'язку з безпосереднім підпорядкуванням близькій особі;
- 5) набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього;
- 6) припинення громадянства України або набуття громадянства іншої держави;
- 7) подання заяви про звільнення з посади за власним бажанням;
- 8) неможливості подальшого перебування на тимчасово вакантній посаді;
- 9) ліквідації чи реорганізації органу прокуратури, в якому прокурор обіймає посаду, або в разі скорочення кількості прокурорів органу прокуратури.

6. Відповідальність працівників управління

Начальник управління відповідає за належну організацію роботи з виконання покладених на управління завдань та доручень керівництва Генеральної прокуратури України відповідно до розподілу обов'язків.

Заступник начальника управління, заступники начальника управління – начальники відділів, начальники відділів та їх заступники відповідають за належне виконання підлеглими працівниками службових обов'язків, своєчасне та якісне виконання доручень керівництва Генеральної прокуратури України відповідно до розподілу обов'язків.

Прокурори відділів, головний та провідні спеціалісти відповідають за належне виконання своїх функціональних обов'язків, своєчасне та якісне

виконання службових доручень керівництва Генеральної прокуратури України, управління, відділів.

Працівники управління несуть відповідальність за порушення Присяги працівника прокуратури, Кодексу професійної етики та поведінки працівників прокуратури, службової і трудової дисципліни, а також в інших випадках згідно з Дисциплінарним статутом прокуратури України, Законами України «Про прокуратуру», «Про державну службу», «Про запобігання корупції», законодавством про працю [30].

За прокурорською діяльністю у сфері виконання покарань здійснюється:

- 1) відомчий контроль та перевірка виконання планових заходів;
- 2) контроль органів державної влади;
- 3) громадський контроль.

Відомчий контроль. Стаття 11 «Повноваження керівника регіональної прокуратури» закону України «Про прокуратуру» Керівник регіональної прокуратури: 9) контролює ведення та аналіз статистичних даних, організовує вивчення та узагальнення практики застосування законодавства та інформаційно-аналітичне забезпечення прокурорів з метою підвищення якості здійснення ними своїх функцій; Стаття 13. Повноваження керівника місцевої прокуратури 1. Керівник місцевої прокуратури: 4-2) контролює ведення та аналіз статистичних даних, організовує вивчення та узагальнення практики застосування законодавства, інформаційно-аналітичне забезпечення прокурорів з метою підвищення якості здійснення ними своїх функцій; Стаття 71. Рада прокурорів України 7) здійснює контроль за виконанням рішень органів прокурорського самоврядування;

Громадський контроль. Згідно із законодавством засоби масової інформації України мають право висвітлювати усі аспекти прокурорської діяльності. Органи державної влади зобов'язані надавати їм відомості про свою

діяльність через відповідні інформаційні служби, забезпечувати журналістам вільний доступ до неї, не чинити на них будь-якого тиску і не втручатися в їх виробничий процес. Засоби масової інформації можуть проводити власне розслідування і аналіз діяльності органів державної влади, їх посадових осіб, давати їй оцінку, коментувати.

Контроль органів публічної влади. Президент України є гарантом забезпечення прав і свобод особи і громадянина (ст. 102 Конституції України). Кабінет Міністрів України вживає заходів з забезпечення прав і свобод людини і громадянина (ст. 116 Конституції України). Парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина в процесі виконання покарань на постійній основі здійснює Уповноважений Верховної Ради України з прав людини [48].

Є випадки, коли рішення, прийняті прокуратурою, деякі вважають не справедливими ні популярних. Здійснення цього розсуду завжди повинно здійснюватися незалежним чином, не побоюючись особистого або фінансового покарання. незалежність і не піддаватися залякуванню або залякуванню загрозою відповідальності для уточнення того, що може становити поведінку, гідну санкції або захисту. Дисциплінарний режим є важливим компонентом у регулюванні поведінки прокурорів, але його не слід використовувати санкції прокурорів за довільні або необґрунтовані причини. Дисциплінарна система повинна бути зрозумілою прозорим, з чітко визначеними правилами.

Незважаючи на ретельну перевірку та практику найму, прокурор може виявитися непридатним та належним особа, яка займається виконанням прокурорських обов'язків через незадовільний професійний характер поведінки або професійних порушень. У багатьох частинах світу, визначення або вказівки щодо того, що є непрофесійною поведінкою або професійні порушення можна знайти в законодавстві регулює службу прокуратури, в етичних кодексах

судових органів, юридичних товариствах або колегіях адвокатів або інших професійних асоціаціях, які регулюють цю професію взагалі або в судовому праві, встановити, наприклад, тести на злісні чи недбалі переслідування. Порухення злочину в країні Закон прокурором, очевидно, буде розглядатися як непрофесійна поведінка, а якщо кримінальна порушення було покладено на поведінку, таку як торгівля інформацією про файл для фінансової вигоди, порушення буде також професійним порушенням.

Незалежність прокуратури є бажаною для життєздатного та прозорого процесу. Як Зазначене вище, з незалежністю приходить звітність перед законодавчим органом і громадськістю для забезпечення того, щоб обов'язки прокуратури виконувалися у відповідних випадках відповідно до закону і керуються ефективним і справедливим з належним урахуванням будь-якого фіскальні вимоги. З метою забезпечення виконання мандату прокуратури багато держав мають внутрішні та / або зовнішні протоколи або агенції переглядати рішення та керувати своїми прокурорськими службами. Деякі з цих протоколів, наприклад, виступати перед парламентськими для вирішення конкретних проблем законодавців, згадані вище. Інші, які були використані органами прокуратури різних Держави є окремими підрозділами нагляду, процедурами перевірки файлів та офісів, правовим управлінням ризиками протоколи, інспекції прокуратури (наприклад, у Великобританії) і виступи раніше комісії з розслідування. Механізми нагляду можуть бути корисним компонентом судового переслідування послуги, особливо в їх аудиторських і юридичних функціях управління ризиками, оскільки вони дозволяють практично підхід до визначення практики та процедур прокуратури, які потенційно можуть виникнути юридично чи оперативно нездатні і вирішувати їх, перш ніж вони стануть проблематичними.

Прокурори повинні нести відповідальність за те, як вони виконують свої обов'язки і функції: прокурори повинні бути прямо чи опосередковано підзвітні громадськості ”

Роль прокурорів та стандартів ІАР говорять про необхідність чіткості та справедливості в дисциплінарних провадженнях щодо прокурорів. Прокурори повинні проходити дисциплінарні слухання усвідомлювали звинувачення в їхній неправомірній поведінці, і це повинно бути повідомлено прокурорам чітко і ефективно. Якщо прокурора визнано винним у професійній неправомірній діяльності, санкції, які вводяться, повинні бути пропорційними тяжкості порушеного порушення та бути

Корупція є суттєво перешкоджає для бізнесу або зарубіжних інвесторів. Бізнес-середовище страждає від непослідовного застосування законів та відсутності прозорості та підзвітності у державному управлінні.

Організація виконання заходів, передбачених антикорупційною програмою, здійснення поточного контролю та періодичного моніторингу результатів їх впровадження (щомісячного, щоквартального) Генеральним прокурором України покладені на першого заступника, заступників Генерального прокурора, керівників самостійних структурних підрозділів Генеральної прокуратури України, керівників регіональних прокуратур.

Оцінку результатів виконання заходів, передбачених антикорупційною програмою відомства, з урахуванням критеріїв, визначених наказом Генеральної прокуратури України від 11.07.2017 № 207, не рідше одного разу на квартал здійснює Комісія, яка за необхідності ініціює перед Генеральним прокурором України питання про внесення змін до антикорупційної програми.

Для здійснення відповідних заходів Комісія має право одержувати від структурних підрозділів Генеральної прокуратури України, регіональних, місцевих прокуратур інформацію та документи, необхідні для надання

об'єктивної та неупередженої оцінки, залучати в установленому порядку представників інших органів, установ, організацій, у тому числі громадських, науковців, експертів тощо.

Антикорупційна програма переглядається Комісією у разі виявлення нових корупційних ризиків, внесення змін до законодавства, а також за результатами проведеної оцінки її виконання.

Підставою для перегляду антикорупційної програми буде прийняття Закону України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2018 – 2020 роки», а також надання пропозицій НАЗК щодо удосконалення її положень.

3.2 Завдання і напрями удосконалення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань

На теперішній час триває процес реформування системи органів прокуратури відповідно до міжнародних стандартів та успішних практик іноземних держав.

Хоча Конституція визначає нові функції прокуратури, галузеві закони (Кримінально-процесуальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Закон про оперативно-розшукову діяльність тощо) не приводяться у відповідність до Основного закону.

Ці закони передбачають більш широкий спектр повноважень прокурорів, ніж вони можуть мати відповідно до Конституції. Щоб додати це, робота позбавлення прокуратури функції нагляду над установами у сфері виконання покарань ще не розпочалася.

Прокуратура все ще має слідчі підрозділи, які мають бути ліквідовані на підставі положень Конституції. Слідчі повноваження прокуратури повинні бути передані Державному бюро розслідувань.

З часу прийняття Закону України «Про Державне бюро розслідувань» у 2015 році їм ще й досі не передали всі справи. Хоча 27 листопада 2018 року Державне бюро розслідувань почало здійснювати правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції.

Перша спроба реформування особового складу прокуратури відбулася в 2015 році. Кількість місцевих одиниць скоротилася майже в 5 разів: з майже 650 районних прокуратур до 175 місцевих прокуратур. Це дозволило скоротити приблизно 3 тис. прокурорських посад.

Така консолідація прокуратури дала можливість відкрити конкурси на посади керівників нових місцевих прокуратур. Хоча закон дозволяє кандидатам подавати заяви на посади в обласній та Генеральній прокуратурі, якщо вони мають лише відповідний юридичний (не тільки прокурорський) досвід, такі кандидати повинні пройти один рік спеціального курсу підготовки в Національній Академії прокуратури.

Здійснюючи цю практику, не слід очікувати швидкого очищення системи від старих працівників.

Як і минулого року, суттєвими проблемами в розробці та імплементації реформ стали:

- брак компетентності, домінування принципу доцільності над ретельним аналізом і пошуком оптимальних варіантів, ігнорування конституційно-правових засад;

- відсутність системності, непослідовність і брак належної синхронізації різних заходів та впроваджуваних механізмів, їх недостатня стратегічна орієнтація;

- некритичне сприйняття рекомендацій міжнародних донорів, відсутність належної адаптації їх пропозицій до національного контексту або, навпаки, намагання всупереч взятим зобов'язанням “вихолостити” їх зміст;

- намагання “вписати” в реформаторські заходи можливості реалізації власних (корисливих) інтересів, а якщо це не вдається – блокування процесу змін.

Незважаючи на суттєві обмеження повноважень прокуратури, її керівництво не бажало дотримуватися суворої юридичної вимоги скоротити кількість прокурорів до 10 000 у 2018 році. Саме тому парламент скасував це положення закону 7 грудня 2017 року. Однак таке рішення не змінило ситуацію з організацією роботи прокуратури на місцевому рівні - вони все ще перевантажені роботою. Адже розподіл кількості прокурорів на центральному, регіональному та місцевому рівнях є непропорційним.

Україна продовжує залишатися «лідером» в Європі за анти-рейтингом кількості прокурорів.

Генеральний прокурор схвалив порядок проведення офіційних розслідувань, що не передбачено законом і дублює дисциплінарні провадження щодо прокурорів. Такі розслідування є нічим іншим, як механізмом незаконного збору та накопичення інформації про «незручних» прокурорів, що змушує їх виконувати вказівки керівників.

Генеральний прокурор вніс практику неінформування кваліфікаційної комісії про вакантні посади та призначення певних осіб на ці посади без конкурсу.

У 2017 році Всеукраїнська конференція прокурорів обрала членів Ради прокурорів та кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів. Наразі Рада прокурорів затверджує всі призначення прокурорів на адміністративні посади, а Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія проводить конкурси на вакантні посади та здійснює дисциплінарні провадження щодо прокурорів.

Водночас більшість членів Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії (6 з 11) не є прокурорами, там юристи та вчені. Протягом більше одного року Комісія вирішила звільнити 40 осіб з прокуратури. Крім того, 140 прокурорів піддавалися різним дисциплінарним санкціям.

Незважаючи на це, Комісія не наважувалася застосовувати дисциплінарні санкції до керівництва прокуратури. Розглядаючи справи проти Генерального прокурора Юрія Луценка та Головного військового прокурора Анатолія Матіуса за порушення принципу презумпції невинуватості та заступника Генерального прокурора Дмитра Сторожука за участь у з'їзді політичної партії, Комісія не виявила порушень у їхніх діях.

В умовах, коли багато процесів в прокуратурі залишаються незавершеними, завжди існує великий ризик відкату, коли новий керівник прокуратури вирішить скасувати всі попередні досягнення, спрямовані на приведення діяльності цієї системи у відповідність до європейської стандартів.

Для удосконалення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань працівниками прокуратури Харківської області під час засідань Консультативної місії ЄС з питань цивільної безпеки в Україні виносилися на обговорення пропозиції щодо оцінки навантаження на одного оперативного працівника, а саме пропонували:

Для місцевої прокуратури:

1. Опрацювання статистичних та інших відомостей про роботу піднаглядних об'єктів

2. Моніторинг реєстрів судових рішень та інших електронних баз даних
  3. Розгляд звернень громадян, громадських і правозахисних організацій, повідомлень ЗМІ, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та інших посадових осіб щодо порушень у діяльності установ виконання кримінальних покарань та інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, підготовка відповідей та інформацій про наслідки їх розгляду
  4. Перевірки місць несвободи, інших установ, залучених до виконання кримінальних покарань та інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, складання довідок про наслідки перевірок
  5. Опрацювання листів інформаційного та орієнтовного характеру вищестоящих прокуратур
  6. Виконання завдань та доручень вищестоящих прокуратур, підготовка інформацій про наслідки виконання
  7. Надання доручень іншим відомствам, установам, органам, службам та посадовим особам, контроль за їх виконанням
  8. Підготовка документів прокурорського реагування, контроль за їх розглядом
  9. Участь у судовому розгляді звернень засуджених осіб щодо неналежних умов або зміни умов відбування покарання, оформлення наглядових проваджень за наслідками судових засідань
  10. Підготовка виступів у ЗМІ
  11. Підготовка організаційно-розпорядчих документів з основних питань організації прокурорського нагляду
- Для регіональних прокуратур:

1. Опрацювання статистичних та інших відомостей про роботу піднаглядних об'єктів
2. Моніторинг реєстрів судових рішень та інших електронних баз даних
3. Опрацювання довідок місцевих прокуратур про проведені систематичні перевірки та вивчення внесених ними документів прокурорського реагування
4. Розгляд звернень громадян, громадських і правозахисних організацій, повідомлень ЗМІ, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та інших посадових осіб щодо порушень у діяльності установ виконання кримінальних покарань та інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, підготовка відповідей та інформацій про наслідки їх розгляду
5. Перевірки місць несвободи, інших установ, залучених до виконання кримінальних покарань та інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, складання довідок про наслідки перевірок
6. Надання завдань та доручень місцевим прокуратурам, контроль за їх виконанням, опрацювання наслідків виконання, складання узагальнюючих документів
7. Надання доручень іншим відомствам, установам, органам, службам та посадовим особам, контроль за їх виконанням
8. Виконання завдань та доручень вищестоящих прокуратур, підготовка інформацій про наслідки виконання
9. Виконання завдань та доручень керівництва регіональної прокуратури, у тому числі інших структурних підрозділів, підготовка інформацій про наслідки виконання
10. Підготовка документів прокурорського реагування, контроль за їх розглядом

11. Участь у судовому розгляді звернень засуджених осіб щодо неналежних умов або зміни умов відбування покарання, оформлення наглядових проваджень за наслідками судових засідань

12. Підготовка виступів у ЗМІ

13. Виїзди до місцевих прокуратур з метою надання практичної допомоги або перевірки стану організації прокурорського нагляду, підготовка довідок про наслідки виїздів

14. Підготовка листів інформаційного та орієнтовного характеру місцевим прокуратурам

15. Опрацювання листів інформаційного та орієнтовного характеру вищестоящих прокуратур, їх доведення до відома місцевих прокуратур

16. Стажування працівників місцевих прокуратур у галузевому підрозділі регіональної прокуратури, складання документів про наслідки стажування

17. Підготовка "круглих столів", оперативних, координаційних, міжвідомчих та інших нарад при керівництві регіональної прокуратури, контроль за виконанням постановлених рішень

18. Участь у "круглих столах", оперативних, координаційних, міжвідомчих та інших нарадах інших державних органів і служб, виконання постановлених рішень

19. Підготовка та проведення навчально-методичних та практичних семінарів з питань організації та здійснення прокурорського нагляду

20. Складання аналізів та узагальнень з основних напрямків нагляду та розгляду звернень громадян

21. Підготовка організаційно-розпорядчих документів з основних питань організації прокурорського нагляду або дисциплінарної практики

Також, працівниками відділу нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях та інших заходів

примусового характеру прокуратури Харківської області для обговорення на засіданні Регіонального представництва консультативної місії ЄС у Харкові було запропоновано запровадження у системі Національної поліції уніфікованого рапорту про доставлення до територіального підрозділу поліції затриманої (з будь-яких підстав) особи.

Також, було б правильним застосування до правопорушників покарань, альтернативних позбавленню волі, наприклад, громадських санкцій та заходів.

Умовою застосування громадських заходів є добровільна згода правопорушника з ними рахуватись, тобто дотримуватись притаманних їм умов чи зобов'язань, що дає привід ставитися до правопорушника з повагою як до особи, що здатна навчитися нести відповідальність за свої вчинки. При цьому, як сказано у ст. 23 Європейських положень по громадських санкціях і заходах, “природа, зміст і методи впровадження громадських санкцій і заходів не повинні порушувати особисті права або гідність правопорушників та членів їх сімей і не повинні викликати роздратування. Не можуть порушуватись самоповага, сімейні зв'язки, соціальні контакти й здатність жити у суспільстві”. Все це означає, що зміст та спосіб застосування громадських санкцій та заходів має здійснюватися у відповідності з всіма загально визнаними на міжнародному рівні правами людини й громадянина.

Насамкінець необхідно звернути увагу на те, що вітчизняне чинне законодавство передбачають можливість застосування покарань, альтернативних позбавленню волі. Але покарання, альтернативні позбавленню волі, і громадські санкції та заходи — це далеко не одне й те ж і ототожнювати їх — це означає не розуміти різницю у правовій природі цих інститутів, оскільки “покарання є заходом примусу, що застосовується від імені держави”, а громадські заходи як альтернатива покаранням виключають державний примус. Одним з основоположних принципів при застосуванні громадських заходів є широке

залучення громадськості до поводження з правопорушниками. Застосуванням громадських санкцій та заходів в Україні може здійснювати служба пробації.

Реформування прокурорської діяльності в Україні на сучасному етапі зумовлюється низкою різновекторних та багаторівневих факторів, які, інституціоналізуючись на площині публічного адміністрування у сфері виконання покарань. Основними тенденціями прокурорської діяльності є її оптимізація та адаптація до існуючих міжнародних стандартів у сфері виконання покарань.

Основними завданнями реформування прокурорської діяльності у сфері виконання покарань на сучасному етапі є:

1. Забезпечення ліберального функціонування системи виконання покарань. Це означає орієнтування на забезпечення максимальної міри свободи, а отже і найбільш послідовного, індивідуалізованого впливу на особистість винного. Досягнення цього завдання також передбачає формування ціннісно-світоглядного підґрунтя для сприйняття суспільством системи виконання покарань як динамічного, гнучкого соціально-правового утворення, що реагує на мінливі запити й інтереси населення конкретної держави чи регіону у безпеці властивими для нього засобами виконання покарання та суміжними з ними інструментами впливу на осіб, які вчинили правопорушення.

2. Гуманізація системи виконання покарань. Це завдання тісно пов'язується з попереднім і означає, що свобода правопорушника та суспільства від небезпек, має бути самоціллю, як і будь-якої іншої публічної діяльності в цілому. Людина – ось орієнтир, еталон і критерій істинності всього онтологізму прокурорської діяльності у сфері виконання покарань.

3. Підвищення соціально-клінічного потенціалу системи виконання покарань. Реалізація цього завдання передбачає впровадження передових педагогічних, медичних і психокорекційних методик та технологій

індивідуальної роботи, співпраці із правопорушниками у формалізованих межах досягнення цілей покарання, що в кінцевому підсумку має сприяти підвищенню ефективності формування позитивних особистісних якостей, які б знімали (пом'якшували) конфліктні сторони відносин між правовими, економічними, культурними, політичними й іншими інституційними компонентами життєдіяльності індивідууму.

Прокуратура незалежною та високоспеціалізованою прокуратурою. Прокурори Управління здійснюватимуть свої розслідування скоординовано, швидко обмінюючись інформацією та об'єднуючи зусилля для забезпечення скоординованих розслідувань, швидкого заморожування або арешту активів і, де це необхідно, вимагати арешту підозрюваних злочинців. в рамках єдиної стратегії розслідування та обвинувачення.

Крім того, прокуратура матиме «загальну картину» ситуації і, таким чином, легше виявляти та стежити за шахрайством та іншими злочинами.

Ефективності реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань залежить від таких факторів:

1. Правове забезпечення і регулювання. Основними недоліками можна визнати: велику кількість та різноманітність нормативно-правових актів та правових норм, що регулюють механізм реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; відсутність системності та внутрішнього зв'язку між різними нормативно-правовими актами і правовими нормами, що мають єдиний предмет правового регулювання; пріоритет розпорядчих, дозвільних, заборонних та обмежувальних правових норм і нормативно-правових актів, що становлять правову базу механізму реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; дефіцит легітимності правових актів, що регулюють основоположні принципи і складові елементи механізму реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; декларативність окремих нормативно-правових актів,

що регулюють механізм реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; пріоритет нормативно-правових актів непрямої дії; суттєві множинні і різномірні протиріччя нормативно-правових актів, що регулюють прокурорську діяльність у сфері виконання покарань.

2. Організаційне забезпечення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. Серед основних недоліків даного фактору можна визнати:

– політичні, правові та організаційні процеси реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань є, з одного боку, її відносно самостійність, а, з іншого боку, вона являють собою діалектичну єдність і протиріччя;

– ці фактори визначаються державною владою, державою.

Викладене свідчить про потребу вдосконалення національного законодавства з питань діяльності прокуратури. При цьому реформування прокуратури має супроводжуватися посиленням її впливу на здійснення позитивних змін у суспільстві і, відповідно, зміцненням законності та правопорядку. Водночас вона повинна підкорятися виключно закону. Потрібно встановити дійові гарантії практичного забезпечення цього принципу.

Разом з тим тривалий час на розгляді Верховної Ради України перебуває проект Закону від 23.09.2016 № 5177 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (в частині забезпечення реалізації функцій прокуратури)».

Зняти надмірне навантаження з прокурорів та зосередити роботу на виконанні завдань кримінального провадження щодо тяжких та особливо тяжких злочинів дозволить прийняття Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення

досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» (реєстр. № 7279).

Суттєве обмеження повноважень прокурорів і слідчих, спрямованих на виконання завдань кримінального провадження, відбудеться із набранням 15.03.2018 чинності Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 03.10.2017 № 2147, яким вносяться зміни до КПК України.

Актуальним залишається питання удосконалення організації роботи та розмежування повноважень різних структурних підрозділів Генеральної прокуратури України та регіональних прокуратур.

Відомча політика Генеральної прокуратури України включає забезпечення виконання рекомендацій міжнародних антикорупційних моніторингових механізмів, зокрема у рамках моніторингового механізму Конвенції ООН проти корупції, Групи держав РЄ проти корупції (GRECO), Антикорупційної мережі для країн Східної Європи і Центральної Азії (ОСЕР).

Висновки до розділу 3

Зазначено, що публічний характер прокурорської діяльності у сфері виконання покарань вимагає усвідомленої відповідальності від працівників прокуратури за свої вчинки та дії.

Проаналізовано наукові положення, відповідно до яких особливості відповідальності прокурора у сфері виконання покарань визначаються суспільно-

політичними процесами, а також характеризуються багатоаспектністю та багатогранністю.

З'ясовано основні фактори, які негативно впливають на ефективність притягнення прокурора до юридичної відповідальності, а саме: колізії та неточності законодавчого регулювання; відсутність конкретних правил та порядку правозастосовних процедур.

Окреслено підстави, які негативно впливають на ефективність притягнення прокурора до юридичної відповідальності, а саме:

а) недосконалість норм чинного законодавства, які закріплюють порядок та підстави притягнення працівника органів прокуратури до відповідальності;

б) порушення на практиці компетентними органами принципу рівності усіх перед законом та невідворотності відповідальності.

Визначено, що дисциплінарна система притягнення прокурора до відповідальності повинна бути зрозумілою, прозорою, з чітко визначеними правилами.

Запропоновано усунути недоліки існуючого механізму притягнення прокурорів до юридичної відповідальності, що полягають зокрема у можливості прокурора реалізувати право на відставку, уникаючи при цьому звільнення за вчинення дисциплінарного проступку.

Надано характеристику основним напрямам удосконалення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, а саме: оптимізації та адаптації до існуючих міжнародних стандартів.

З'ясовано основні проблеми в здійсненні реформ прокурорської діяльності до яких можна віднести: ігнорування норм Конституції України; відсутність стратегії розвитку, системності у виконанні завдань, непослідовність у прийнятті рішень; некомпетентність, корупція, зловживання повноваженнями, несприйняття рекомендацій міжнародних партнерів.

Визначено основні завдання удосконалення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань: здійснення заходів щодо забезпечення ліберального функціонування системи виконання покарань; сприяння гуманізації системи виконання покарань відповідно до якого людина – основний орієнтир, еталон і критерій істинності всього онтологізму прокурорської діяльності; здійснення заходів з питань протидії злочинності в місцях несвободи, запобіганню катувань або іншим діям, які принижують гідність затриманих, взятих під варту та засуджених; створення умов для реалізації принципу законності та справедливості в системі виконання покарань.

Запропоновано встановити дієві гарантії практичного забезпечення принципу законності щодо здійснення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; зняти надмірне навантаження з прокурорів, у зв'язку з чим розроблено пропозиції стосовно навантаження на одного оперативного працівника для місцевої та регіональної прокуратур; визначити та закріпити поняття «прокурор», «прокурорська діяльність» в Законі України «Про прокуратуру» з метою захисту прав людини від прийняття завідомо нікчемних рішень.

Визначено напрями ефективності реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, а саме:

а) адміністративно-правове регулювання. Основними недоліками визначено: велику кількість суперечливих нормативно-правових актів адміністративного законодавства відповідно до яких здійснюється прокурорська діяльність у сфері виконання покарань; відсутність системності та комплексності адміністративного законодавства стосовно врегулювання однорідних завдань; пріоритетність розпорядчих, дозвільних, заборонних та обмежувальних адміністративних актів, що і формують правовий механізм реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; декларативність та

колізійність окремих норм адміністративного законодавства, що врегульовує механізм реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; перевага відомчих нормативно-правових актів; протиріччя норм адміністративного законодавства у сфері виконання покарань;

б) організаційне забезпечення. Серед основних недоліків даного фактору можна визнати те, що політичні, правові та організаційні процеси реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань виражають, з одного боку, її відносну самостійність, а, з іншого боку – являють собою діалектичну єдність і протиріччя.

Основні положення розділу 3 викладені у такій публікації автора:

1. Дмитренко Р. М. Напрями удосконалення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України: адміністративно-правові засади. Прикарпатський юридичний вісник. 2018. № 1. Том 3. С. 134–138. [].

ВИСНОВКИ

У дисертації на основі аналізу національних та міжнародних нормативно-правових актів, вивчення наукових праць провідних науковців-адміністративістів здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення наукового завдання щодо визначення поняття, принципів та особливостей адміністративно-правових засад прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, а також сформульовано основні напрямки їх удосконалення. У результаті проведеного дослідження викладено низку висновків та пропозицій, які мають як теоретичне, так і практичне значення:

1. Визначено поняття та зміст прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. Зміст прокурорської діяльності у сфері виконання покарань полягає у виконанні обов'язків, спрямованих на забезпечення дотримання прав і свобод людини під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи, а також, дотримання законності адміністраціями органів і установ виконання покарань у своїй повсякденній діяльності.

2. З'ясовано основні ознаки прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, а саме: об'єкт прокурорської діяльності у сфері виконання покарань – стан законності під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи людини; суб'єкт прокурорської діяльності у сфері виконання покарань – прокуратура; особливий характер діяльності – сфера виконання покарань; мета прокурорської діяльності у сфері виконання покарань – забезпечення дотримання прав і свобод людини та сприяння їх реалізації;

прокурорська діяльність у сфері виконання покарань має державно-владний характер і є підзаконною.

3. Розкрито особливості внутрішньої прокурорської діяльності у сфері виконання покарань (спрямована на організацію реалізації функціоналу усіх підрозділів, працівників, а також на ефективне використання сил і засобів) та зовнішньої прокурорської діяльності у сфері виконання покарань (спрямована на забезпечення реалізації прав і свобод людини з визначеного напрямку).

4. З'ясовано цілі і завдання прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. Так, основними цілями прокурорської діяльності у сфері виконання покарань можна визнати забезпечення ефективної діяльності органів і установ виконання покарань щодо: захисту прав і свобод людини в режимі правообмеження; контролю за законністю дій стосовно умов та порядку у місцях несвободи; профілактики та протидії новим правопорушенням; запобігання катуванням чи нелюдському поведженню із затриманими, взятими під варту чи засудженими.

5. Охарактеризовано принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. Розширено перелік основних принципів прокурорської діяльності у сфері виконання покарань до яких віднесено: принцип динамічності прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; принцип невторчання органів прокуратури в організацію внутрішньої діяльності органів і установ виконання покарань; масштабність прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; принцип розподілу компетенції органів прокуратури залежності від особливостей виконання покарань; принцип повноти інформації, її об'єктивності та достовірності щодо питань, якими опікується прокуратура у сфері виконання покарань.

6. Розкрито зміст адміністративно-правового забезпечення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. Здійснено класифікацію нормативно-

правових актів, що регламентують прокурорську діяльність у сфері виконання покарань, а саме: Конституція України, міжнародні угоди, які ратифіковано Верховною Радою України, Кодекси України, закони України, постанови Верховної Ради України, Укази Президента України, накази Генеральної прокуратури України.

7. З'ясовано, що основні положення адміністративного законодавства у сфері виконання покарань спрямовані на: закріплення загальних фундаментальних принципів; врегулювання порядку діяльності органів і установ у сфері виконання покарань; організацію та порядок перебування обмежених в правах осіб; регламентацію діяльності прокурорської діяльності у сфері виконання покарань.

8. Надано характеристику компетенції та повноважень органів прокуратури щодо здійснення діяльності у сфері виконання покарань. Визначені законом обов'язки запропоновано доповнити такими зобов'язаннями: завжди і за будь-яких обставин, відповідно до норм чинного законодавства, гідно виконувати свої обов'язки у сфері виконання покарань; діяти в межах своїх повноважень чесно і неупереджено; сприяти максимальній реалізації особистої свободи громадян в умовах правообмежень; завжди пам'ятати, що реалізація повноважень прокуратури здійснюється в інтересах суспільства; керуватися в повсякденній діяльності принципом законності та справедливості.

9. Уточнено форми та методи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. Акти органів прокуратури, як різновид правових форм прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, класифіковано: 1) за сферою застосування: внутрішні – звернені до підпорядкованих органів прокуратури та окремих працівників (видаються з питань організації прокурорської діяльності, стосовно кадрових питань тощо); зовнішні – спрямовані за межі системи органів прокуратури; 2) за предметом: акти, що регламентують напрямки прокурорської

діяльності; акти, стосовно організації співпраці, координування; акти матеріально-технічного та фінансового забезпечення; акти щодо кадрового забезпечення; 3) за юридичними ознаками: індивідуальні – видаються при застосуванні норм права стосовно конкретної особи або події; нормативні – видаються при встановленні норм права, обов'язкові для виконання всіма прокурорами (регламент, інструкція тощо); 4) за суб'єктами: акти спрямовані на врегулювання відносин: з іншими органами держави; з недержавними організаціями; з окремими громадянами; 5) за формою видання: письмові; усні; 6) за назвою: наказ, вказівка, інструкція, розпорядження.

10. Визначено поняття методів прокурорської діяльності у сфері виконання покарань як сукупності способів та засобів цілеспрямованого впливу на дії органів і установ у сфері виконання покарань з приводу захисту прав затриманих, взятих під варту чи засуджених.

11. Вивчено та узагальнено особливості відповідальності та контролю за здійсненням прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. Запропоновано усунути недоліки існуючого механізму притягнення прокурорів до юридичної відповідальності, що полягають зокрема у можливості прокурора реалізувати право на відставку, уникаючи при цьому звільнення за вчинення дисциплінарного проступку.

12. Визначено основні завдання удосконалення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань: здійснення заходів щодо забезпечення ліберального функціонування системи виконання покарань; сприяння гуманізації системи виконання покарань відповідно до якого людина – основний орієнтир, еталон і критерій істинності всього онтологізму прокурорської діяльності; здійснення заходів з питань протидії злочинності в місцях несвободи, запобіганню катувань або іншим діям, які принижують гідність затриманих, взятих під варту та

засуджених; створення умов для реалізації принципу законності та справедливості в системі виконання покарань.

13. Визначено напрями ефективності реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань, а саме: а). адміністративно-правове регулювання. Основними недоліками визначено: велику кількість суперечливих нормативно-правових актів адміністративного законодавства відповідно до яких здійснюється прокурорська діяльність у сфері виконання покарань; відсутність системності та комплексності адміністративного законодавства стосовно врегулювання однорідних завдань; пріоритетність розпорядчих, дозвільних, заборонних та обмежувальних адміністративних актів, що і формують правовий механізм реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; декларативність та колізійність окремих норм адміністративного законодавства, що врегульовує механізм реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань; перевага відомчих нормативно-правових актів; протиріччя норм адміністративного законодавства у сфері виконання покарань; б). організаційне забезпечення. Серед основних недоліків даного фактору можна визнати те, що політичні, правові та організаційні процеси реалізації прокурорської діяльності у сфері виконання покарань виражають, з одного боку, її відносну самостійність, а, з іншого боку – являють собою діалектичну єдність і протиріччя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Декларація основних принципів правосуддя для жертв злочинів та зловживання владою. Резолюція Організації Об'єднаних Націй. 29.11.1985. Електронний ресурс. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_114.
2. Загальна декларація прав людини від 12 грудня 1948 року. Документ ООН. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
3. Звід принципів захисту всіх осіб, що піддані затриманню в будь-якій формі, затверджений Резолюцією 43/173 Генеральної Асамблеї ООН від 9 грудня 1988 року. Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_206.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. Рада Європи: Ратифіковано Законом України «Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції» від 17 липня 1997 року № 475/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 40. Ст. 263.
5. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських, або які принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 року. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 39/46 // Україна в міжнародно-правових відносинах. Боротьба із злочинністю та взаємна правова допомога. – Кн. 1: 3б. док. К.: Юрінком Інтер, 1996. 1184 с.
6. Конституція України. Закон України. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
7. Кодекс адміністративного судочинства України. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35.36, № 37. Ст. 446.

8. Кодекс професійної етики та поведінки працівників прокуратури. Електронний ресурс. Режим доступу : http://www.gp.gov.ua/ua/kodet.html?_m=publications&_t=rec&id=113992.
9. Кодекс законів про працю України. Відомості Верховної Ради України. 1971. Дод. до № 50. Ст. 375.
10. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. додаток до № 51. ст.1122.
11. Кримінальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26, ст.131.
12. Кримінально-виконавчий кодекс України. Кодекс України. 1129-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 3-4. Ст. 21.
13. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року. Ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 19 жовтня 1973 року № 2148-VIII. Набрал чинності 23 березня 1976 року. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
14. Мінімальні стандартні правила ООН по відношенню до заходів, що не пов'язані з тюремним ув'язненням (Токійські правила), прийняті Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 45/110 від 14 грудня 1990 року. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
15. Рада Європи, Рекомендація (2000)19 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо ролі прокуратури в системі кримінального правосуддя. Електронний ресурс. Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Rec_2000_19_2000_10_6.pdf.
16. Про Державне бюро розслідувань. Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 6. Ст.55.
17. Про виконавче провадження. Закон України від 21 квітня 1999 року № 606-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 24. Ст. 207.

18. Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. Відомості Верховної Ради. 2014. № 37-38. Ст.2004.
19. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя). Закон України. № 1401-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 28. Ст. 532.
20. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. Відомості Верховної Ради. 2013. № 1. ст.1.
21. Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави. Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 46. Ст366.
22. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів. Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 11. Ст. 50.
23. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 4. ст.43.
24. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 32. ст. 314.
25. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики : постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996. Урядовий кур'єр від 11.11.2010. № 211, / № 194 від 24.10.2012.
26. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. Відомості Верховної Ради. 2014. № 49. ст.2056.
27. Про затвердження Антикорупційної програми Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, на 2018 рік. Наказ Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг 25.05.2018 № 15. Електронний ресурс. Режим доступу://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vn015874-18.
28. Про засади державної мовної політики : Закон України від 03.07.2012 № 5029-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 23. ст.218.

29. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні. Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5. Електронний ресурс. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>.

30. Про затвердження Положення про управління нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях та інших заходів примусового характеру у місцях несвободи Генеральної прокуратури України. Наказ Генеральної прокуратури України. № 399. 2016. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.gp.gov.ua/ua/polstr.html>.

31. Про затвердження Порядку ведення та зберігання особових справ державних службовців : наказ Національного агентства України з питань державної служби від 22.03.2016 № 64. Офіційний вісник України. 2016. № 36. стор. 407. Ст. 1428.

32. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби : постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 № 246. Урядовий кур'єр від 26.04.2016. № 79.

33. Про затвердження складових галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм». Наказ Міністерства освіти і науки України. № 476. Офіційний вісник України. 2004. № 28. Т. 2. Стр. 552. Ст. 1922.

34. Про затвердження Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015 – 2020 роки. Указ Президента України від 20.05.2015 № 276/2015.

35. Про звернення громадян : Закон від 02.10.1996 № 393/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. ст.256.
36. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. ст.650.
37. Про Концепцію адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу : Указ Президента України 05.03.2004 № 278/2004. Урядовий кур'єр від 17.03.2004. № 50.
38. Про міжнародні договори України. Закон України. № 1906-ІV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 50. Ст.540.
39. Про оперативно-розшукову діяльність. Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 22. Ст. 303.
40. Про організацію діяльності прокурорів з нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян. Наказ Генеральної прокуратури України. 20.04.2016. № 161. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0161900-16>.
41. Про попереднє ув'язнення. Закон України від 30 червня 1993 року № 3352-ХІІ . Відомості Верховної Ради України. 1993. № 35. Ст. 360.
42. Про прокуратуру. Закон України. № 1789-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 53. Ст. 793.
43. Про прокуратуру. Закон України. № 1697-VII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2-3. Ст.12.
44. Про психіатричну допомогу. Закон України від 22 лютого 2000 року № 1489-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 19. Ст. 143.
45. Про судову експертизу. Закон України від 25 лютого 1994 року № 4038-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 28. Ст. 232.

46. Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні : Указ Президента України від 26.02.2016 № 68/2016. Урядовий кур'єр від 02.03.2016. № 41.
47. Про умови оплати праці окремих керівних працівників державних органів, на яких не поширюється дія Закону України «Про державну службу» : постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2016 № 304. Урядовий кур'єр від 23.04.2016. № 78.
48. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 20. Ст. 99.
49. Стратегії реформування системи державної служби в Україні : Указ Президента України від 14.04.2000 № 599/2000. Урядовий кур'єр від 19.04.2000 р.
50. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2003. №40-48. Ст. 356.
51. Факультативний протокол до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання: Ратифіковано Законом від 21 липня 2006 року № 22-V. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 39. Ст. 327.
52. Авер'янов В. Б. Виконавча влада і державний контроль. К. : Вища школа права при Ін-ті держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 1999. 98 с.
53. Адміністративна діяльність. Навчальний посібник. За заг. ред. д.ю.н., доцента О.І. Остапенка. Львів. ЛІВС, 2002 р. 252 с.
54. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. у двох томах: Т. 1. Загальна частина. Ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). – К. : Юридична думка, 2004. – 584 с.

55. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: [підруч.] / за заг. ред. Академіка НАПрН України О.М. Бандурки. Х.: Золота миля, 2011. – 584 с.
56. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: [підруч.] / за заг. ред. Академіка НАПрН України О.М. Бандурки. Х.: Золота миля, 2013. – 840 с.
57. Адміністративне право України. Підручник. За ред. Ю. П. Битяка. Київ. Юрінком Інтер, 2005. 544 с.
58. Адміністративне право України. Підручник. Вид. 2, змін, і доп. за заг. ред. Т.О. Коломоєць. К: Істина, 2012. 528 с.
59. Адміністративна реформа в Україні: шлях до Європейської інтеграції : зб. наук. пр. К. 2003. 322 с.
60. Адміністративна реформа: історія, очікування та перспективи. Упоряд. В. П. Тимошук. К.: Факт, 2002. 100 с.
61. Андрійко О. Ф. Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади : монографія. К.: Наук. думка, 2004. 300 с.
62. Анпілогов О. В. Захист прав та свобод громадянина прокурором в адміністративному судочинстві. Монографія. К.: Видавн. дім «Ін Юре», 2008. 168 с.
63. Антикорупційна програма Генеральної прокуратури України на 2017 рік. Електронний ресурс. Режим доступу: https://www.gp.gov.ua/ua/adminkor.html?_m=publications&_t=rec&id=218654.
64. Антикорупційна програма Генеральної прокуратури України на 2018 рік. Електронний ресурс. Режим доступу: https://www.gp.gov.ua/ua/adminkor.html?_m=publications&_t=rec&id=239939.
65. Аристотель. Політика. К.: Основи, 2000. 239 с.

66. Афанасьев К. К. Адміністративний договір як форма державного управління (теоретико-правовий аспект) : дис. ... канд. юрид. наук. Луганськ, 2002. – 192 с.
67. Ахетова А. С. Организация и деятельность прокуратуры на примере зарубежных стран (Дании, Германии, Франции, США) Электронный ресурс. Режим доступа:<http://be5.biz/pravo/paos/55.htm>.
68. Баранік Р. В., Гій Т. О. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України. Київ. КНТ. 2013. 375 с.
69. Білокінь Р. Прокурорський нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність. Прокуратура. 2012. № 1. С. 164–167.
70. Бородін І. Дисциплінарна відповідальність та дисциплінарне провадження. Право України. 2006. № 12. С. 93-97.
71. Боссарт Д. Державна служба у країнах-кандидатах до вступу до ЄС: нові тенденції та вплив інтеграційного процесу. К. : Міленіум, 2004. 128 с.
72. Бринцев В. Прокурорський нагляд у системі контрольної влади: Конституційні засади та проблеми здійснення в Україні. Право України. 2013. № 11. С. 87–91.
73. Бурбика М. М. Сутність та особливості координаційної діяльності органів прокуратури у сфері протидії злочинності. Вісник національної академії прокуратури України. 2010. № 1. С. 70-74.
74. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Уклад. В. Т. Бусел. Ірпінь. Перун, 2002. 1440 с.
75. Великий тлумачний словник української мови. Упоряд. Т.В. Ковальова. Харків. Фоліо. 2005. 767 с.
76. Вернидубов І. В. Функції прокуратури на перехідний період . Право України. 1998. № 2. С. 7-9.

77. Вигівська Л. Щодо загальних засад прокурорського нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання і досудове слідство. Вісник прокуратури. 2011. № 1. С. 29–34.

78. Вигівська Л. В. Загальні засади прокурорського нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність. Вісник Академії адвокатури України. 2011. № 3. С. 176–181.

79. Види діяльності. Вікіпедія. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.

80. В'язниця очима в'язня. Експертний центр з прав людини. Київ. 2017. 64 с. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://ecpl.com.ua/wp-content/uploads/2017/11/Vjaznycja-vjaznia.pdf>

81. Гамільтон Д. Загальна оцінка проекту змін до Конституції щодо статусу прокуратури. Реформування органів прокуратури України: проблеми і перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (2–3 жовтня 2006 року). К. : Академія прокуратури України, 2007. С. 14–16.

82. Гаращук В. М. Контроль та нагляд у державному управлінні : навч. посіб. Х. : Фоліо, 2002. 176 с.

83. Гардецкий А. Надзор прокурора за законностью во время проведения оперативно-розыскной деятельности. Голос Украины. 2008. № 55. С. 6.

84. Генеральною прокуратурою України проведено результативні перевірки діяльності установ виконання покарань та попереднього ув'язнення в Запорізькій області. Електронний ресурс. Режим доступу: https://www.gp.gov.ua/ua/news.html?_m=publications&_t=rec&id=219225&fp=1140&s=print.

85. Глушков В. О. Прокурорський нагляд у процесі здійснення оперативно-розшукової профілактики злочинів. Вісник Вищої ради юстиції. 2010. № 3. С. 79–90.

86. 4. Глушков В. Система прокурорського нагляду за оперативно-розшуковою діяльністю і досудовим розслідуванням у законодавстві України та зарубіжних країн: порівняльно-правовий аналіз. Вісник національної академії прокуратури України. 2012. № 4. С. 75–81.

87. Голосніченко Д.І. Теорія повноважень: вітчизняний та зарубіжний досвід їх формування. Монографія. К. : Київський національний ун-т внутрішніх справ, 2009. 356 с.

88. Гончарук Н. Т. Адміністративна реформа в Україні: сучасний стан та перспективи. Грані. 2012. № 11. С. 11-22.

89. Грицаєнко Л. Р. Конституційно-правовий статус прокуратури України. Київ. Біноватор. 2007. 544 с.

90. Грицаєнко Л. Р. Особливості діяльності органів прокуратури Японії. Прокуратура. Людина. Держава. 2005. № 10. С. 120–124.

91. Грицаєнко Л. Р. Прокуратура в країнах Європи. Навч. посіб. К. : Біноватор, 2006. 400 с.

92. Давиденко Л. Загальний нагляд прокуратури: минуле, сучасне, майбутнє. Право України. 1996. № 10. С.23–26.

93. Давиденко Л. М., Каркач П. М. Теоретичні підстави виміру ефективності прокурорської діяльності. Прокуратура. Людина. Держава. 2004. № 10. С.47-52.

94. Держава і громадянське суспільство в Україні: проблеми взаємодії. Монографія. За ред. І. О. Кресіної. К. : Логос, 2007. 316 с.

95. Діяльність, практика з точки зору філософії
http://5ka.at.ua/load/filosofija/dijalnist_praktika_z_tochki_zoru_filosofiji_referat/66-1-0-9619.

96. Дмитренко Р. М. Принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України: адміністративно-правова регламентація. Науковий

вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2015. Вип. 33. Ч. 2. Т. 2. С. 184–189.

97. Дмитренко Р. М. Цілі і завдання прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України: адміністративно-правові засади. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2016. Вип. 6–2. Т. 3. С. 112–117.

98. Дмитренко Р. М. Напрями удосконалення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України: адміністративно-правові засади. Прикарпатський юридичний вісник. 2018. № 1. Том 3. С. 134–138.

99. Дмитренко Р. Н. Административно-правовая характеристика прокурорской деятельности в сфере исполнения наказаний Украины. Право и закон. 2018. № 2. С. 133–138. (Кыргызская Республика)

100. Дмитренко Р. М. Адміністративно-правове забезпечення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2018. Вип. 2. Т. 3. С. 130–135.

101. Дмитренко Р. М. Забезпечення прокурорського нагляду органами прокуратури Харківської області під час виконання кримінальних покарань та застосування інших заходів примусового характеру. Вісник прокуратури. 2018. № 10. С. 70–73.

102. Енциклопедичний словник з державного управління. Уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. К. : НАДУ, 2010. 820 с.

103. Енциклопедія державного управління : у 8 т. Т. 2 : Методологія державного управління. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова), В. П. Трощинський, Ю. П. Сурмін [та ін.]

; наук.-ред. колегія 3.го т. : А. М. Михненко, М. М. Білинська (співголова), І. В. Пантелейчук [та ін.]. К. : НАДУ, 2011. 692 с.

104. Європейські орієнтири адміністративного реформування в Україні. Монографія. За заг. ред. В. Д. Бакуменка, В. М. Князева. К. : Вид.во НАДУ, 2005. 172 с.

105. Збірник міжнародно-правових актів та угод з питань діяльності пенітенціарних установ і поводження з в'язнями . Упоряд. О.І. Шинальський та ін. К.: Вид-во «АННА-Т», 2008. 504 с.

106. Звіт про проведену оцінку результатів виконання заходів, передбачених антикорупційною програмою Генеральної прокуратури України на 2017 рік. Електронній ресурс. Режим доступу:https://www.gp.gov.ua/ua/adminkor.html?_m=publications&t=rec&id=218720&download_af=2036.

107. Каркач П. М. Організація роботи прокуратури міста, району. Методичний посібник з організації роботи в міських, районних прокуратурах. Х.: Право, 2006. 352 с.

108. Клочков В. Гортаючи архіви. Історія створення та розвиток прокуратури Харківської області. Міліція України. 2002. № 2. С. 28.

109. Кобзарев Ф. М. Оценка эффективности координационной деятельности прокуратуры по борьбе с преступностью. Законность. 2014. № 11. С. 4-11.

110. Коліушко І. Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні. Монографія. К. : Факт, 2002. 260 с.

111. Колпаков, В. К. Адміністративна відповідальність (адміністрати вно-деліктне право). Навч. посіб. К. : Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

112. Колпаков В. К. Адміністративне право України. Навчальний посібник. Київ. Юрінком Інтер, 2004. 544 с.

113. Колпаков В. К. Адміністративна реформа: концептуальні засади. Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvknvvs/2010_1/kolpakov.htm
114. Косюта М. В. Функції прокуратури за законодавством країн пострадянського простору: порівняльне-правовий аналіз. Право України. 2003. № 5. С. 28-32.
115. Косюта М. В. Проблеми та шляхи розвитку прокуратури України в умовах побудови демократичної правової держави : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.10 / М. В. Косюта. Одеса, 2002. 467 с.
116. Кравченко А. Г. До питання про діяльність органів прокуратури у сфері забезпечення прав споживачів. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2009. № 44. С. 122–128.
117. Кривобок В. Актуальні питання визначення статусу прокуратури України в умовах перехідного періоду . Право України. 2000. № 10. с. 85 – 87.
118. Кримінально-виконавче право України. Підручник. За заг. ред. В. В. Голіни і А. Х. Степанюка. Харків. Право, 2015. 392 с.
119. Кримінально-виконавчий кодекс України. Науково-практичний коментар. За заг. ред. Степанюка А.Х. Харків. ТОВ «Одіссей», 2005. 560 с.
120. Крупник А. С. Громадський контроль. Енциклопедія державного управління : у 8 т. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. К. : НАДУ, 2011. Т. 1 : Теорія державного управління / наук.-ред. колегія : В. М. Князєв (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) та ін. 2011. 426 с.
121. Крупник А. С. Зарубіжний досвід громадського контролю: уроки для України. Ефективність державного управління : зб. наук. пр. ЛРІДУ. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2007. Вип. 14. С. 146-154.

122. Кузьменко О. В. Адміністративно-процесуальне право України. Підручник. За ред. О.В. Кузьменко. К. : Атіка, 2007. 416 с.
123. Кузьменко О. В., Пастух І. Д., Користін О. Є. Адміністративне право зарубіжних країн : курс лекцій; за ред. О. В. Кузьменко. К. : Юрінком Інтер, 2014. 528 с.
124. Курило М. П. Прокурорський нагляд за додержанням прав та законних інтересів засуджених до позбавлення волі. Автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. юрид. наук: 12.00.10. Харків. 1998. 18 с.
125. Курко О. М. Адміністративний договір, як різновид правової форми прокурорської діяльності. Наше право. 2014. № 6. С. 57-63.
126. Курко О. М. Поняття, сутність та значення організаційних форм прокурорської діяльності. Адміністративне право і процес. 2014. № 1(7). С. 241-245.
127. Курко О. М. Контроль за реалізацією адміністративно-правових форм органами прокуратури. Адміністративне право і процес. 2014. № 2(8). С. 254-257.
128. Курочка М.Й., Каркач П.М. Прокурорський нагляд в Україні. Підручник. Луганськ. 2004. 424 с.
129. Кутєпов М. Ю. Щодо визначення поняття кримінально-виконавчої політики України. Митна справа. 2014. № 6(2.1). С. 144-149.
130. Лук'янець Д. М. Адміністративно-деліктні відносини в Україні: теорія і практика правового регулювання. Монографія. Суми : ВДТ «Універ. кн.». 2006. 367 с.
131. Марочкін І. Є., Каркач П. М., Грошевий Ю. М. та ін. Прокурорський нагляд в Україні. Підручник. За ред. І. Є. Марочкіна, П. М. Каркача. Х.: ТОВ «Одіссей». 2006. 240 с.

132. Медведько О. Європейське майбутнє прокуратури України // Вісник прокуратури. – 2006. – № 4. – С. 3-8.

133. Медведько О. Європейське майбутнє прокуратури України. Вісник прокуратури. 2006. № 4. С. 3-8.

134. Мельниченко В. Розмежування політичних і адміністративних посад як чинник стабілізації державного управління. Електронний ресурс. Режим доступу : nads.gov.ua/.../article.

135. Мих О. В. Зарубіжний досвід здійснення контролю в органах виконавчої влади. Електронний ресурс. Державне будівництво. 2009. № 2. Режим доступу :<http://www.kbuara.kharkov.ua/e.book/db/2009.2/doc/3/02.pdf>.

136. Михайленко О. Р. Критичні погляди щодо деяких положень реформування органів прокуратури України. Кримінальне право України. 2012. № 10. 186 с.

137. Михайленко О. Р. Прокуратура України. Підручник. К. : Юрінком Інтер, 2005. 296 с.

138. Михайленко О. Прокуратура Федеративної Республіки Німеччини: становлення та повноваження. Право України. 2000. № 5. С.104–106.

139. Мичко М. І. Прокуратура та інші органи обвинувачення в країнах світу. Навчальний посібник. Донецьк: ДЮОІ, 2010. 417 с.

140. Мичко М. І. Завдання та функції прокуратур у країнах Європи. Вісник прокуратури. 2011. №5. С. 108–120.

141. Мичко М.І. Функції та організаційний устрій прокуратури. Донецьк. 2001. 272 с.

142. Мірошніченко С. С. Злочини проти правосуддя: теоретичні і прикладні проблеми запобігання та протидії : автореф. дис ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2012 . 40 с.

143. Мудров А. М. Про деякі проблеми прокурорської незалежності. Матеріали науково-практичної конференції : «Актуальні проблеми захисту прав і свобод людини в Україні». Київ., 2000. С.55.
144. Мухамеджанов Э. Прокуратура Польши. Электронный ресурс. Режим доступа : http://www.law.edu.ru/doc/document.asp?docID=1236169#_ftn2.
145. Невмержицький Є. Незалежність прокурора як гарантія забезпечення верховенства права в державі. Вісник прокуратури. 2007. № 10. с. 63-70.
146. Нижник Н. Контроль - ефективна складова соціально-економічного розвитку держави. Президент. контроль. 2004. № 1. С. 41-44.
147. Нижник Н. Р. Правове забезпечення державної служби в Україні. Теорія та практика державної служби : матеріали наук.-практ. конф., Дніпропетровськ, 9 листоп. 2012 р. / за заг. ред. С. М. Серьогіна. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2012. С. 7-11.
148. Новий тлумачний словник української мови. В 4 т. Укл. В. Яременко, О. Сліпущко. К. : Видавництво «Аконіт», 1998. Т. I : А–Є. 910 с.; Т. II: Ж–ОБД. 910 с.; Т. III: ОБЕ–РОБ. 927 с.; Т. IV: РОБ–Я. 941 с.
149. Подкопаєв С. Мета та завдання прокуратури. Вісник прокуратури. 2011. №1. С. 80–83.
150. Подоляка С. А. Адміністративні процедури прокурорської діяльності щодо представництва інтересів особи або держави в суді. Наукові праці МАУП. 2012. №4 (35). С.124-129.
151. Подоляка С. А. Адміністративні процедури в прокурорській діяльності щодо притягнення винних до дисциплінарної відповідальності суді. Південноукраїнський правничий часопис. 2013. № 2. С.77-79.
152. Полянський Ю. Є. Акти прокуратури: підготовка і внесення. Навч. посіб. – Одеса : Юрид. літ., 2003. – 248 с.

153. Полінець О. Контроль у державному управлінні: сутність, види та форми його здійснення. Вісн. УАДУ. 2000. № 2. С. 71-76.

154. Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасності. О. Г. Аркуша, С. О. Біла, В. Ф. Верстюк та ін. ; гол. ред. В. М. Литвин. К. : Ніка-Центр, 2008. 988 с.

155. Попов Г. В. Окремі особливості реагування прокурора на порушення прав і свобод дітей. Часопис Київського університету права. 2010. № 2. С. 165-169.

156. Попович Є. Дисциплінарна відповідальність працівників органів прокуратури України: правові проблеми та шляхи їх вирішення. Вісник національної академії прокуратури України. 2012. № 3. С.22-26.

157. Попович Є. М. Шляхи розвитку прокуратури України. Монографія. Харків. Торнадо. 2009. 352 с.

158. Правоохранительная система Франции. Электронный ресурс. Режим доступа : <http://globatur.ru/pravookhranitelnaya-sistema-frantsii.html>

159. Прилуцький С. В. Прокуратура України як самостійний інститут судової влади. Електронний ресурс. Інформаційно-аналітичні огляди проекту «Вдосконалення прокуратури – шлях до реформування кримінальної юстиції». Центр громадської адвокатури. № 10. С. 36–50. Режим доступу : http://www.cga.in.ua/fckfiles/infor%20analitich%20ref%20procur%20_10.pdf.

160. Прокуратура України. Академічний курс. підруч. За заг. ред. В. В. Сухоноса. Суми: Університетська книга, 2005. 566 с.

161. Прокуратура незалежної України. Електронний ресурс. Офіційний веб-портал Генеральної прокуратури України. Режим доступу : http://www.gp.gov.ua/ua/independent_ukraine.html

162. Прокурорський нагляд в Україні. Курс лекцій. За ред. В.Т. Нора. Львів. Тріада плюс. 2002. 280 с.

163. Прокурорський нагляд в Україні. Підручник. За ред. проф. Е.О. Дідоренка. Київ : Центр навчальної літератури, 2011. 424 с.
164. Прокурорський нагляд в Україні. Підручник. За ред. проф. І.Є. Марочкіна, П.М. Каркача. Х.: ТОВ «Одіссей». 2008. 240 с.
165. Пшонка А. В. Удосконалення системи підготовки кадрів для органів прокуратури. Вісник Національної академії прокуратури України. 2013. № 1. 11–15.
166. Рабінович П. М. Верховенство права як конституційний ідеал (до інтерпретації сутності). Актуальні проблеми конституційного права та державотворення : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. М. Олуйка. Хмельницький : Вид-во Хмельниц. Ун-ту упр. та права, 2008. Ч. 1. С. 208-211.
167. Рішення розширених засідань колегії Генеральної прокуратури України від 23 червня 2006 року, 16 червня 2007 року та 11 червня 2009 року про стан додержання конституційних прав громадян у місцях застосування заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням їх особистої свободи та прокурорського нагляду з цього питання.
168. Рудейчук В. Суть прокурорського нагляду. Вісник прокуратури. 2012. № 4. С. 49–52.
169. Руссо Жан-Жак. Про суспільну угоду, або принципи політичного права. ; пер. з фр. та комент. О. Хома. К. : Port-Royal, 2001. 349 с.
170. Серeda Г. Історичний розвиток і сучасні проблеми діяльності органів прокуратури. Прокуратура України: історія, сьогодення та перспективи. матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 25 лист. 2011 р.) . К. : Нац. акад. прокурат. України, 2012. 152 с.
171. Серeda Г. Міжнародні стандарти участі прокурора в кримінальному судочинстві. Вісник прокуратури України. 2009. № 3. С. 11–18.
172. Скакун О. Ф. Теория государства и права. Х.: Консум, 2000. 704 с.

173. Словник української мови: [в 11 т.]. Том 2. АН УРСР, Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні ; редкол.: І. К. Білодід (голова) [та ін.]. Київ. Наук. Думка. 1971. 550 с.

174. Словник української мови : [в 11 т.]. Том 3. АН УРСР, Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні ; редкол.: І. К. Білодід [та ін.]. Київ. Наук. Думка. 1973. 744 с.

175. Стандарти професійної відповідальності, основні права та обов'язки прокурорів, прийняті 23 квітня 1999 року. Вісник прокуратури України. 2002. № 6. С. 122–131.

176. Стельмащук А. С. Особливості розвитку інституту державної служби в зарубіжних країнах. Економіка та держава. 2012. № 4. С. 125-129.

177. Сухонос В. В. Прокуратура в системі державних органів України: теоретичний аналіз сучасного стану та перспектив розвитку. Монографія. Суми, Університетська книга, 2004. 384 с.

178. Сухонос В. С. Функції прокуратури та їх співвідношення з діяльністю. Підприємництво, господарство і право. 2007. № 9. С. 94-99.

179. Сушинський О. І. Конституційна відповідальність: засади компетенційної концепції. Вибори та демократія. 2009. № 3(21). С. 36-45.

180. Сушинський О. І. Контроль у сфері публічної влади: теоретико-методологічні та організаційно-правові аспекти : монографія. Львів : ЛРІДУ УАДУ, 2002. 468 с.

181. Сушинський О. І. Правова відповідальність: засади компетенційної концепції. Вибори та демократія. 2010. № 2-3(24-25). С. 83-91.

182. Тацій В. Правова наука в Україні: стан та перспективи розвитку. Вісник Академії правових наук України. 2003. № 2. №3. С. 7-14.

183. Тихомиров Ю. А. Теория компетенции. Москва. Изд-во г-на Тихомирова, 2005. 355 с.

184. Тодика Ю. М. Конституційний Суд України і прокуратура в конституційно-правовому механізмі забезпечення основних прав громадян. Х. : Лібра, 1998. 107 с.

185. Толочко О. Дисциплінарна відповідальність прокурорів: недоліки правового регулювання. Електронний ресурс. Режим доступу : <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2294>.

186. Толочко Я. Міжнародно-правові стандарти діяльності прокурора поза сферою кримінального провадження. Вісник Національної академії прокуратури України. 2012. № 4. С. 98-103.

187. Угровецький О. П. Адміністративні акти, які приймаються при здійсненні внутрішньоорганізаційної діяльності органами прокуратури. Електронний ресурс. Режим доступу : <http://radnuk.info/statti/566-prokuratura/14786-2011-01-19-02-43-19.html>.

188. Україна 2017-2018: нові реалії, старі проблеми (аналітичні оцінки). Електронний ресурс. Режим доступу: http://razumkov.org.ua/uploads/article/2018_Pidsumky_ukr_eng.pdf.

189. Українська асоціація прокурорів забезпечує навчання працівників прокуратури України щодо положень та практики застосування Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.uap.org.ua/ua/news/education/index.html>.

190. Філософський енциклопедичний словник. НАН України, Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди. Редкол.: В. І. Шинкарук (голова) та ін. Київ. Абрис, 2002. VI. 742 с.

191. Філософський словник . За ред. В. І. Шинкарука. 2-ге вид., переробл. і допов. К. : Голов. ред. УРЕ, 1986. 800 с.

192. Чернецький О. Л. Види та форми внутрівідомчого контролю в органах внутрішніх справ . Форум права. 2010. № 4. С. 910–914. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10holovc.pdf>.

193. Шандула О. О. Міжнародні стандарти як основа професійної етики прокурорів України. Часопис Академії адвокатури України. 2015. Т. 8. № 4. С. 152-156.

194. Шемякін О. В. Участь прокурора в провадженні у справах про адміністративні правопорушення. Вісник Запорізького національного університету. 2012 р. №2 (1). С. 206-215.

195. Шемшученко Ю., Мурашин Г. Прокуратура України в системі міжнародного співробітництва. Вісник Національної академії прокуратури України. 2009. № 1 (13). С.23-28.

196. Шестак В. С. Державний контроль в сучасній Україні (теоретико-правові питання). Монографія. Х. : Основа, 2003. 208 с.

197. Шинальський О. Тотальний контроль за діяльністю прокурора – пережиток минулого чи модель майбутньої демократичної держави. Вісник прокуратури. 2006. № 9. С.3-10.

198. Шумський П. В. Історія прокуратури України. Київ. Ген. Прокуратура . 2004. 170 с.

199. Шумський П. В. Методологічні підходи до прокуратури України: сучасний стан і тенденції розвитку. Електронний ресурс. Інформаційно-аналітичні огляди проекту «Вдосконалення прокуратури – шлях до реформування кримінальної юстиції». Центр громадської адвокатури. № 10. С. 2–14. Режим доступу : http://www.cga.in.ua/fckfiles/infor%20analitich%20ref%20procur%20_10.pdf.

200. Юридична енциклопедія : у 6 т. Редкол. : Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. К. : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 1998—2004 . Т. 5 : П — С. 2003. 736 с.

201. Якимчук М. Актуальні питання трансформації функцій прокуратури та її ролі в системі органів державної влади в Україні. Прокуратура України: історія, сьогодення та перспективи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 25 листопада 2011 року). Редкол.: Ю. М. Дьомін (відпов. ред.), М. К. Якимчук, І. М. Козьяков та ін. К.: Національна академія прокуратури України, 2012. 152 с.

202. Якимчук М. К. Актуальні проблеми професійної підготовки суддів і прокурорів у аспекті європейської інтеграції України. Вісник Національної академії прокуратури України. 2009. №3. С. 10–15.

203. Яцків Т. Г. Світовий досвід діяльності. Вдосконалення діяльності прокуратури – шлях до реформування кримінальної юстиції. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 28 трав. 2010 р.). Л. : Галиц. друкар. / Львівський державний інститут новітніх технологій та управління ім. В. Чорновола, Громадська організація «Центр громадської адвокатури», 2010. С. 239-249.

205. Communities of practice for public service. Access mode : <http://www.communities.idea.gov.uk/welcome.do>. Title from screen.

206. Evans A. Civil Service and Administrative Reform / Anne Evans ; Thematic Paper ; The World Bank. Washington, D.C., 2008. Режим доступу : http://siteresources.worldbank.org/EXTPUBSECREFF/Resources/civil_service_thematic_paper.pdf.

ДОДАТКИ

Додаток А

**СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ
в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:**

1. Дмитренко Р.М. Принципи прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України: адміністративно-правова регламентація. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. Вип. 33. Ч. 2. Т. 2. С. 184–189.

2. Дмитренко Р.М. Цілі і завдання прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України: адміністративно-правові засади. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2016. Вип. 6–2. Т. 3. С. 112–117.

3. Дмитренко Р.М. Напрями удосконалення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України: адміністративно-правові засади. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. № 1. Том 3. С. 134–138.

4. Дмитренко Р.Н. Административно-правовая характеристика прокурорской деятельности в сфере исполнения наказаний Украины. *Право и закон*. 2018. № 2. С. 133–138. (Кыргызская Республика)

5. Дмитренко Р.М. Адміністративно-правове забезпечення прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2018. Вип.2. Т. 3. С. 130–135.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Дмитренко Р. М. Цілі прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України. *Становлення громадянського суспільства в Україні: нормативноправове підґрунтя: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.*

(м. Дніпропетровськ, 6–7 трав. 2016 р.). Дніпропетровськ : ГО «Правовий світ», 2016. С. 135–136.

7. Дмитренко Р. М. Проблеми, завдання і фактори реформування прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. *Стан та перспективи розвитку юридичної науки: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Дніпро, 2–3 верес. 2016 р.). Дніпро: ГО «Правовий світ», 2016. С. 94–97.

8. Дмитренко Р. М. Прокурорська діяльність у сфері виконання покарань України: поняття та ознаки. *Сучасні наукові дослідження представників юридичної науки – прогрес законодавства України майбутнього: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Дніпро, 13–14 січня 2017 р.). Дніпро: ГО «Правовий світ», 2017. С. 98–99.

9. Дмитренко Р. М. Принцип справедливості прокурорської діяльності у сфері виконання покарань України. *Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Київ, 14–15 липня 2017 р.). К.: Центр правових наукових досліджень, 2017. С. 96–98.

10. Дмитренко Р. М. Зміст та сутність прокурорської діяльності у сфері виконання покарань. *Право, суспільство і держава: форми взаємодії: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Київ, 12–13 січня 2018 р.). К.: Центр правових наукових досліджень, 2018. С. 106–107.

які додатково відображають наукові результати дисертації

11. Дмитренко Р. М. Забезпечення прокурорського нагляду органами прокуратури Харківської області під час виконання кримінальних покарань та застосування інших заходів примусового характеру. *Вісник прокуратури*. 2018. № 10. С. 70–73.

Додаток Б

